

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Växjö tingsrätts, mark- och miljödomstolen, dom 2022-10-20 i mål nr M 4989-21, se bilaga A

PARTER

Klagande och motpart

NCC Industry AB, 556302–3307
170 80 Solna

Ombud: T A och E S

Klagande och motpart

Länsstyrelsen i Östergötlands län
581 86 Linköping

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken till fortsatt och utökad miljöfarlig verksamhet samt vattenverksamhet på fastigheten A i Norrköpings kommun Avrinningsområde: 67 N: 6493621 E: 562800

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSLUT

1. Mark- och miljööverdomstolen ändrar mark- och miljödomstolens dom enligt följande.
 - a. Villkor 12 gäller inte för avfallstypen 17 03 02 bitumenblandningar som inte innehåller stenkolstjära i sådan mängd att de utgör farligt avfall som tas emot enligt punkt A3 i tillståndet till miljöfarlig verksamhet.
 - b. Villkor 13 ges följande lydelse: De avfallsmassor som används för anläggningsändamål inom det egna verksamhetsområdet får endast utgöras av inert avfall i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall eller senare gällande definition därav.

Dok.Id 2064209

Postadress
Box 2290
103 17 Stockholm

Besöksadress
Birger Jarls Torg 16

Telefon
08-561 670 00
08-561 675 50

E-post: svea.avd6@dom.se
www.svea.se

Telefax

Expeditionstid
måndag – fredag
08:00–16:30

2. Mark- och miljööverdomstolen avslår överklagandena i övrigt.

BAKGRUND

Mark- och miljödomstolen har gett NCC Industry AB (bolaget) tillstånd till fortsatt och utökad täktverksamhet samt vattenverksamhet inom fastigheten A i Norrköpings kommun. Tillståndet omfattar också rätt för bolaget att bedriva verksamhet som innefattar införsel av avfallsmassor för bland annat anläggningsändamål och för tillfällig lagring samt mekanisk bearbetning.

YRKANDEN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

NCC Industry AB har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska ändra villkor 12 enligt följande.

Villkor 12:

Medelhalten i det avfall som ska tas emot för anläggningsändamål inom området får inte överstiga nivåer för känslig markanvändning (KM) enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark (NV-rapport 5976) eller uppdatering av denna.

Länsstyrelsen i Östergötlands län har yrkat att Mark- och miljööverdomstolen ska besluta att punkten A5 och villkor 13 i tillståndet för miljöfarlig verksamhet utgår.

Länsstyrelsen har godtagit att villkor 12 inte ska tillämpas för asfalt som tas emot för tillfällig lagring och mekanisk bearbetning. Länsstyrelsen har i övrigt motsatt sig ändring av mark- och miljödomstolens dom.

NCC Industry AB har motsatt sig att punkten A5 utgår. Bolaget har godtagit att villkor 13 utgår. För det fall att Mark- och miljööverdomstolen gör en annan bedömning har bolaget yrkat att villkor 13 ska ha följande lydelse.

Villkor 13:

De avfallsmassor som används för anläggningsändamål inom det egna verksamhetsområdet får endast utgöras av inert avfall i den mening som avses i 3 a §

förordningen (2001:512) om deponering av avfall eller senare gällande definition därav.

UTVECKLING AV TALAN I MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLEN

Bolaget har anfört samma skäl som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

Tillståndspunkten A5

Verksamhetsområdet utökas åt söder eftersom det är den enda ytan i anslutning till tåkten av den storlek som krävs och som i praktiken går att ta i anspråk för det avsedda ändamålet. Norr om tåkten bedriver en annan verksamhetsutövare verksamhet med jordtillverkning, återvinning och deponering av inert avfall. En utvidgning åt det hållet är därför inte möjlig. Bostäder finns därtill i närheten av tåkten i flera riktningar. En expansion åt sydväst skulle vidare innebära att jordbruksmark behöver tas i anspråk vilket inte kan anses förenligt med 3 kap. 4 § miljöbalken när det finns annan lämplig mark som kan tas i anspråk för ändamålet.

Bolaget har behov av att använda externa massor för att skapa upplagsytan och vallarna med anledning av höjdskillnaderna och då det inte finns tillräckligt stora mängder avbaningsmassor inom området. Om bolaget inte får ta in externa massor behöver ytan anläggas med jungfruliga massor eller krossmaterial, vilket inte kan anses förenligt med god hushållning.

Det enda andra tänkbara alternativet skulle vara att flytta asfaltverket med tillhörande utrustning från dess nuvarande plats till tåktbotten. Det skulle bland annat innebära att fem miljoner ton bergmaterial inom brytområdet inte kan tas ut. Den sammanlagda kostnaden för en sådan flytt och inkomstbortfallet hänförligt till det förlorade bergmaterialet skulle uppgå till minst 430 miljoner kr. Den ansöka utformningen är den enda möjliga för att kunna expandera verksamheten.

Villkor 12

De föreskrivna begränsningsnivåerna omfattar samtliga avfallstyper som får tas in på anläggningen. Det innebär i praktiken att inga avfallsklassade massor kommer att kunna tas emot på anläggningen, vare sig för anläggningsändamål eller för mekanisk bearbetning. Massorna kommer huvudsakligen att tas emot från Norrköpingsområdet. Bakgrundshalterna i Norrköpingsområdet är i majoriteten av fall högre än de begränsningsvärden som mark- och miljödomstolen har föreskrivit. Inte ens majoriteten av jordbruksmarken i Norrköping kommer att kunna tas emot på anläggningen om mindre än ringa föroreningsrisk enligt tabell 4 i Naturvårdsverkets handbok Återvinning av avfall i anläggningsarbeten, 2010:1 (MRR) sätts som nivå. Vidare innebär de föreskrivna begränsningsvärdena att ingen asfalt kommer kunna tas emot då ingen asfalt på marknaden, inte ens helt nyproducerad, klarar de uppsatta nivåerna.

Därtill är de begränsningsvärden för utlakning som mark- och miljödomstolen föreskrivit orimligt betungande. Det analysunderlag som skulle krävas för att visa att mottagna massor uppfyller de nu föreskrivna utlakningskraven är så ovanligt förekommande att i stort sett inga massor som är aktuella för anläggningen skulle kunna genomgå sådana analyser. Ett sådant underlag har dessutom en så lång svarstid från laboratorierna att det i praktiken skulle saknas möjligheter att komplettera med det inom en normal anbudstid för en jordaffär. Begränsningsvärden för utlakning vore således konkurrenshämmande för bolaget.

Effekten av villkor 12 blir att bolaget kommer att vara förhindrat att utnyttja sitt tillstånd i flera delar. Bolaget har tagit fram platsspecifika riktvärden för det aktuella området som ligger till grund för bolagets yrkande om begränsningsvärden för mottagna massor för anläggningsändamål. Nivån för känslig markanvändning enligt Naturvårdsverkets generella riktvärde för förorenad mark (KM) som begränsningsvärde för de mottagna massorna för anläggningsändamål ger ett fullgott skydd för människors hälsa och miljön ur ett långsiktigt perspektiv oavsett förändrad markanvändning.

Villkor 13

Villkor 13 är ändamålsenligt men det är olämpligt att endast hänvisa till 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Eftersom en överträdelse av ett tillståndsvillkor kan leda till straffansvar måste villkor av rättssäkerhetsskäl vara utformade så att det inte råder någon tvekan om vad som krävs av tillståndshavaren för att villkoren ska vara uppfyllda. Domen föreskriver en tillståndstid om 30 år. För det fall att bestämmelsen i förordningen (2001:512) om deponering av avfall skulle ändras under tillståndstiden kan det uppstå oklarheter kring hur villkoret ska tolkas. Detta skulle även innebära att bolaget kan tvingas ansöka om villkorsändring i denna del.

Länsstyrelsen har anfört samma skäl som i mark- och miljödomstolen med i huvudsak följande tillägg och förtydliganden.

Tillståndspunkten A5

Länsstyrelsen ifrågasätter att den valda platsen är en lämplig plats enligt 2 kap. 6 § miljöbalken. Bolaget har varken utrett eller föreslagit några alternativa lösningar för att uppnå syftet med åtgärden och har därmed inte visat att åtgärden är lämplig.

Den ansökta åtgärden utgör inte ett återvinningsförfarande utan ska betraktas som bortskaffande av avfall genom deponering. Bolaget har inte presenterat några konkreta uppgifter som visar att något annat material skulle ha använts i stället för avfallsmassor vid uppbyggnad av upplagsytan om inte avfallsmassor hade funnits att tillgå.

Länsstyrelsen ifrågasätter att åtgärden skulle ha varit aktuell om bolaget hade behövt köpa in materialet. Att använda avfallsmassor genererar i stället en intäkt för bolaget, då lämnaren av avfallet betalar för tjänsten. Det finns alltså inte något ekonomiskt incitament för bolaget att begränsa mottagandet av massor eller omfattningen av anläggningsarbeten som utförs inom verksamheten.

Länsstyrelsen ifrågasätter även behovet av bullervallarna. Det framgår inte vilken bullerreducerande effekt som vallarna kan förväntas ha på ljudutbredningen i omgivningen. Det saknas därmed ett syfte med att anlägga vallarna.

Villkor 12

Bolaget har felaktigt tillämpat generella riktvärden från en modell som inte är avsedd för detta ändamål och sedan betraktat dessa som platsspecifika riktvärden för en situation med helt andra förutsättningar än vad modellen är tänkt att användas för. Verksamhetens lokalisering i anslutning till Glans vattenskyddsområde, mängden massor och det faktum att massorna ska lämnas kvar permanent gör att det bör ställas mycket höga krav på massornas egenskaper. Vidare kommer massorna att hämtas från ett stort antal platser som inte är kända på förhand. Vilken förekomst av olika föroreningar som kan vara aktuell i avfallsmassorna är därmed omöjligt att förutse i dagsläget. Vattnet, från såväl tälten som den planerade verksamhetsytan i söder, avleds in i vattenskyddsområdet. Risker för påverkan på vattenskyddsområdet är därmed påtagliga. Det är få verksamheter som har en så omfattande hantering av avfall som den planerade och det finns därmed starka skäl att ställa höga krav när en sådan verksamhet bedrivs på en känslig plats.

De halter och lakkriterier som föreskrivs i villkor 12 är nödvändiga för att minska de risker för negativa miljökonsekvenser som åtgärden bedöms medföra. Detta motiveras av förutsättningarna på platsen, mängden avfallsmassor som ska tas emot och den begränsade kunskap som finns om deras ursprung.

För att hantera massor med ett högre föroreningsinnehåll än vad som följer av villkor 12 krävs, utöver en lämplig lokalisering, att platsen är utformad på ett lämpligt sätt och att tillräckliga skyddsåtgärder vidtas. Bolaget har inte redovisat att dessa förutsättningar uppfylls och, med undantag för asfalt, är det därmed inte lämpligt att hantera avfall som har ett högre föroreningsinnehåll än vad villkor 12 medger.

Villkor 13

Villkoret reglerar, för vissa ämnen, samma egenskaper hos avfallet som regleras i villkor 12. Villkor 12 ställer dock skarpare krav när det gäller vilken utlakning som kan tillåtas. Villkor 13 är därmed vilseledande och skapar otydlighet kring vilka krav som ska ställas på materialet.

MARK- OCH MILJÖÖVERDOMSTOLENS DOMSKÄL

Avfallsmassor som förs in för anläggningsändamål

Av tillståndspunkten A5 framgår att bolaget får ta emot maximalt 500 000 ton icke-farligt avfall för anläggningsändamål inom det egna verksamhetsområdet. En grundläggande förutsättning för att få återvinna icke-farligt avfall för anläggningsändamål är att den tilltänkta åtgärden faktiskt avser återvinning. Med återvinning avses enligt 15 kap. 6 § miljöbalken bland annat en åtgärd som innebär att avfall kommer till nytta som ersättning för något annat material. Om det kravet inte är uppfyllt är åtgärden att betrakta som bortskaffande av avfall.

Syftet med anläggningen och behovet av avfallsmassor

Det centrala för att avgöra om bolagets planerade användning av avfall i den egna anläggningen innebär återvinning eller inte är således syftet med anläggningen och vilket behov av massor som finns för anläggningsändamål. Bolaget har bl.a. uppgett följande. Syftet med den ansökta åtgärden är att anlägga insyns- och bullervallar samt att fylla ut marken för anläggande av upplagsyta. Det föreligger ett behov av att expandera verksamheten för att kunna möta den ökade efterfrågan på material. Efter att ha utrett flera olika alternativ har bolaget kommit fram till att det enda möjliga alternativet är att utöka verksamhetsområdet i söder. Eftersom den aktuella ytan är belägen i en naturlig svacka med varierande höjder måste marken fyllas ut. Det är fråga om ett återvinningsförfarande och att de mottagna massorna kommer till nytta som ersättning för krossmaterial.

Mark- och miljööverdomstolen kan utifrån de omständigheter som bolaget redogjort för acceptera mark- och miljödomstolens bedömning att de avfallsmassor som ansökan i denna del omfattar ska användas för att ersätta annat material, som annars hade behövts för anläggningsändamål.

Är det lämpligt att använda avfallsmassor för det avsedda ändamålet?

Utöver kravet på att det ska finnas ett verkligt behov av åtgärden och att avfallsmassorna ersätter annat material har EU-domstolen i målet C-147/15 Edilizia Mastrodonato Srl slagit fast att användningen av avfall endast kan anses som en återvinningsåtgärd om avfallet är lämpligt för ändamålet enligt den senaste vetenskapliga och tekniska kunskapen (se Mark- och miljööverdomstolens dom den 2 juli 2019 i mål nr M 7582-18). Frågan är därmed vilka krav som ska ställas på de massor som ska tas in i området för att materialet ska anses lämpligt och förfarandet kunna utgöra återvinning för anläggningsändamål.

Täkten ligger i närheten av sjön Glan och Motala ström vilka båda utgör ytvattenförekomster och omfattas av krav enligt dricksvattenföreskrifterna. De ingår i ett beslutat vattenskyddsområde med flera skyddsföreskrifter. Grund- och dagvatten från brytningsområdet och upplagsytan kommer att avledas via våtmark och diken inom vattenskyddsområdet innan det når Motala ström, i den del som ingår i vattenskyddsområdet. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att ytvatten kan komma att påverkas av den planerade verksamheten dels genom ökade flöden i berörda invallnings- och dikningsföretag, dels genom utsläpp av föroreningar till våtmarken och Motala Ström. Bolaget har dock angett att ingen påverkan på vattenskyddsområdet beräknas ske då verksamheten endast omfördelar vattnet lokalt och bolaget kommer att vidta skyddsåtgärder i form av en ny sedimentationsdamm.

Enligt Mark- och miljööverdomstolen har bolaget inte visat att de skyddsåtgärder som kommer att vidtas eliminerar risken för att skada eller olägenhet uppkommer för människors hälsa eller miljön som följd av ansökt användning av avfallsmassor. Anläggningen ska göras på mark som utgörs av ett såvitt känt oförorenat skogsområde. Med beaktande av detta tillsammans med mängden massor och att dessa ska ligga kvar permanent samt verksamhetens lokalisering, nära dricksvattentäkt och vattenskyddsområde, är det inte lämpligt att använda avfall som har en högre föroreningshalt eller utlakning än vad som med utgångspunkt i Naturvårdsverkets handbok Återvinning av

avfall i anläggningsarbeten (2010:1), tabell 4, medför en mindre än ringa föroreningsrisk (MRR). (Jfr Mark- och miljööverdomstolens dom den 12 juni 2020 i mål nr M 36-19.)

Mark- och miljööverdomstolen bedömer således att användande av avfallsmassor för anläggningsändamål kan godtas, men att dessa endast kan anses lämpliga för ändamålet under förutsättning att tillräckliga krav ställs på deras egenskaper. Tillståndets del A5 kan därför kvarstå, men införda avfallsmassor får inte ha en föroreningshalt eller utlakning som överstiger halterna och lakkriterierna som motsvarar mindre än ringa risk (MRR). Mark- och miljööverdomstolen delar således mark- och miljödomstolens bedömning att de avfallsmassor som förs in för anläggningsändamål ska uppfylla de krav som anges i villkor 12 i den överklagade domen.

Avfallsmassor som tas emot för att tillfälligt lagras och mekaniskt bearbetas

Bolaget har även fått tillstånd att tillfälligt lagra och mekaniskt bearbeta icke-farligt avfall. Bolagets yrkande i denna del innebär att det för detta ändamål inte ska ställas högre krav på avfallsmassorna än att de ska utgöra icke-farligt avfall och omfattas av de avfallstyper och koder som anges under rubriken ”Avfallstyper” i mark- och miljödomstolens domslut.

Eftersom de massor som bolaget fått tillstånd till att tillfälligt lagra och mekaniskt bearbeta inte ska ligga kvar permanent bör övervägas om kravnivån kan vara lägre än vid anläggningsändamål. I detta fall ger tillståndet möjlighet att ta emot och hantera mycket stora mängder avfall under tillståndstiden. Lagring och hantering sker inom ett täktområde, som normalt sett inte ska vara förorenat. Det finns en skyddsvärd dricksvattentäkt i närheten. De skyddsåtgärder som bolaget åtar sig motsvarar vad som är vanligt för en täkt utan avfallshantering, men enligt Mark- och miljööverdomstolens bedömning är de inte anpassade för en omfattande hantering av avfallsmassor vilka riskerar att förorena ytvatten. En begränsning till endast icke-farligt avfall av de typer och koder som anges i mark- och miljödomstolens domslut under rubriken ”Avfallstyper” är därför för lågt ställda krav.

Mark- och miljööverdomstolen bedömer i likhet med mark- och miljödomstolen att det, med hänsyn till omfattningen och förutsättningarna för hanteringen, bör ställas krav som begränsar risken för föroreningar från det avfall som mottas för mekanisk bearbetning, utöver att dessa utgörs av icke-farligt avfall. Inte heller i denna del av tillståndet är det lämpligt att hantera avfall som har en högre föroreningshalt eller utlakning än vad som medför en mindre än ringa föroreningsrisk (MRR). Mark- och miljööverdomstolen instämmer således i mark- och miljödomstolens bedömning att kraven i villkor 12 ska gälla även för de massor som tas emot för tillfällig lagring och mekanisk bearbetning. Bolagets ändringsyrkande i denna del ska alltså avslås. Bolaget och Länsstyrelsen är eniga om att villkor 12 inte ska tillämpas för avfallstypen 17 03 02 bitumenblandningar som inte innehåller stenkolstjära i sådan mängd att de utgör farligt avfall som tas emot för tillfällig lagring och mekanisk bearbetning (punkten A3 i tillståndet). Mark- och miljööverdomstolen ser inga hinder mot att ändra villkoret i enlighet med parternas önskemål varför villkor 12 ska ändras i denna del.

Villkor 13

Villkor 13 anger att de avfallsmassor som används för anläggningsändamål inom det egna verksamhetsområdet endast får utgöras av inert avfall i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Bolaget har bekräftat att detta krav kommer att vara uppfyllt men angett att det är olämpligt att endast hänvisa till 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall eftersom bestämmelsen skulle kunna komma att ändras under tillståndstiden. Eftersom en överträdelse av ett tillståndsvillkor bland annat kan leda till återkallelse av tillståndet och straffrättsligt ansvar anser bolaget att tillägget ”eller senare gällande definition därav” ska läggas till villkor 13 för det fall Mark- och miljööverdomstolen finner att villkor 13 ska stå kvar.

Länsstyrelsen har angett att villkor 13, för vissa ämnen, reglerar samma egenskaper hos avfallsmassorna som regleras i villkor 12. De krav som uppställs i villkor 12 är dock skarpare vad gäller vilken utlakning som kan tillåtas. Villkor 13 är därmed vilseledande och skapar en otydlighet kring vilka krav som ska ställas på materialet.

För att avfallsmassor ska anses vara lämpliga för sitt ändamål krävs enligt EU-domstolens praxis, såvitt avser efterbehandling, att de massor som ska användas måste vara inerta i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Samma krav måste rimligen uppställas vad gäller massor som ska användas för anläggningsändamål. Även om parterna är eniga om att villkor 13 kan utgå är innebörden av villkoret ett grundkrav för att avfallsmassorna ska anses vara lämpliga för sitt ändamål. Det bör därför framgå av tillståndet att avfallsmassorna ska leva upp till kraven i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Att det kan finnas en viss överlappning mellan villkor 12 och villkor 13 förtar inte styrkan av skälen för att låta villkor 13 stå kvar. Mark- och miljööverdomstolen ser dock inga hinder mot att ändra villkor 13 i enlighet med bolagets yrkande varför bolagets yrkande ska bifallas i denna del.

Sammanfattning

Sammantaget finner Mark- och miljööverdomstolen att täkt- och avfallsverksamheten och den därmed sammanhängande vattenverksamheten kan tillåtas med de villkor som mark- och miljödomstolen har föreskrivit och med de tillägg som följer av domslutet. Villkor 12 och 13 ändras i enlighet med domslutet. I övrigt avslår Mark- och miljööverdomstolen överklagandena.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B

Överklagande senast den 25 juli 2024.

I avgörandet har deltagit hovrättsråden Fredrik Ludwigs och Gösta Ihrfelt, referent, tekniska rådet Kerstin Gustafsson samt hovrättsrådet Johanna Fernlund.

Föredragande har varit hovrättsfiskalen Elin Nyström.

VÄXJÖ TINGSRÄTT
Mark- och miljödomstolen

DOM
2022-10-20
meddelad i
Växjö

Mål nr M 4989-21

SÖKANDE

NCC Industry AB, 556302-3307
Gjuterigatan 5
582 73 Linköping

Ombud: T A och E S

SAKEN

Ansökan om tillstånd enligt 9 och 11 kap. miljöbalken till befintlig och utökad verksamhet samt vattenverksamhet på fastigheten A, Norrköpings kommun

Avrinningsområde: 67 N: 6493621 E: 562800

DOMSLUT

Tillstånd

- A. Mark- och miljödomstolen lämnar NCC Industry AB tillstånd till miljöfarlig verksamhet enligt miljöbalken att på fastigheten A, Norrköpings kommun,
1. bedriva täkt inklusive krossning och sortering, med ett totalt uttag av 20 miljoner ton berg, och ett årligt uttag av maximalt 800 000 ton berg,
 2. bedriva tillverkning av asfalt med en årlig produktion om maximalt 200 000 ton,
 3. ta emot, tillfälligt lagra och mekaniskt bearbeta maximalt 190 000 ton icke-farligt avfall per år,
 4. ta emot, tillfälligt lagra och genom krossning och siktning mekaniskt bearbeta maximalt 100 000 ton entreprenadberg per år,

Dok.Id 633475

Postadress	Besöksadress	Telefon	Telefax	Expeditionstid
Box 81 351 03 Växjö	Kungsgatan 8	0470-560 100 E-post: mmd.vaxjo@dom.se www.domstol.se/vaxjo-tingsratt		måndag – fredag 08:00–16:00

5. ta emot maximalt 500 000 ton icke-farligt avfall för anläggningsändamål inom det egna verksamhetsområdet.

- B. Mark- och miljödomstolen lämnar NCC Industry AB tillstånd till vattenverksamhet enligt miljöbalken att inom fastigheten A, Norrköpings kommun,
1. genom pumpning från tälten leda bort inläckande yt- och grundvatten
 2. utföra och bibehålla de anläggningar (pumpar, ledningar, dammar m.m.) som behövs för vattenverksamhetens bedrivande.

Tidsbegränsning

Tillstånden enligt A och B gäller 30 år räknat från dagen för lagakraftvunnen dom.

Avfallstyper

Tillståndet att ta emot icke-farligt avfall enligt A3 och A5 omfattar följande typer av avfall enligt bilaga 3 till avfallsförordningen (2020:614)

17 01 01	betong
17 03 02	bitumenblandningar som inte innehåller stenkolstjära i sådan mängd att de utgör farligt avfall
17 05 04	jord och sten som inte utgör farligt avfall
19 12 09	mineraler, såsom sand och sten
19 13 02	fast avfall från efterbehandling av jord som inte utgör farligt avfall
20 02 02	jord och sten

Villkor för tillstånd till miljöfarlig verksamhet

1. Verksamheten – inbegripet åtgärder för att minska utsläppen till vatten och luft samt andra störningar från verksamheten – ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad NCC Industry AB uppgivit eller åtagit sig i målet, om inte annat framgår av denna dom.
2. Uttag av berg får inte ske utanför det område som avgränsats med blå heldragen linje på nedanstående bild. Övrig verksamhet får inte bedrivas

utanför det område som markerats med röd heldragen linje. Brytning får inte ske under nivån - 55 (RH2000), med undantag för pumpgropar som får vara belägna på ett djup av -57 (RH2000).

3. Verksamhets- och brytningsområdet, samt fixpunkter ska vara utmärkta i terrängen på väl synligt sätt under hela verksamhetstiden. På avsnitt med fallrisker ska allmänheten tydligt uppmärksammas på riskerna med att beträda området.
4. Verksamheten får endast bedrivas helgfri måndag-fredag kl. 06.00-22.00, dock får tillverkning av asfalt bedrivas helgfri måndag-fredag kl. 00.00-24.00. Om beställaren är staten eller en kommun och denne ställt dokumenterade krav på leveranstidpunkt får utlastning, transporter och asfaltsproduktion utföras utan hinder av begränsningen i första meningen. Detsamma gäller om beställaren kontrakterats för att utföra arbete för statens eller en kommuns räkning.

5. Buller från verksamheten, inklusive arbetsmaskiner och transportfordon inom verksamhetsområdet, ska begränsas så att det inte ger upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än

Helgfri måndag-fredag, kl. 07.00-18.00 50 dB (A)

Nattetid, kl. 22.00-07.00 40 dB (A)

Övrig tid 45 dB (A)

Ljudimmissionen får inte innehålla ofta återkommande impulser.

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB (A) får inte utföras nattetid (kl. 22.00-07.00)

Kontroll av buller ska ske så snart det har skett förändringar i verksamheten som kan medföra ökade bullerstörningar, samt i övrigt med det intervall som anges i kontrollprogrammet.

Kontroll ska ske antingen genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder. Ekvivalentvärden ska bestämmas för de tidsperioder som anges ovan, dock endast då verksamhet med representativa arbetsmoment faktiskt pågår.

6. Information om planerad produktionssprängning ska i god tid före sådan sprängning ges till boende inom ett avstånd om 700 meter från gränsen för verksamhetsområdet, samt till boende inom ett avstånd om 1 km som begärt sådan information. Informationen ska bland annat innehålla uppgift om beräknad tidpunkt för sprängning.
7. Sprängning får inte ske direkt nedanför eller inom en radie på 50 meter från aktiva boplatser för skyddsklassad art under 1 februari – 1 september.
8. Markvibrationer från sprängning – definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled – får vid bostadshus inte överstiga 4 mm/s vid mer än ett av de senaste tio sprängtillfällena och då högst 6 mm/s. Vibrationer ska mätas som toppvärde i sockel på bottenvåning. Mätningarna ska i övrigt utföras med metod som anges i kontrollprogram.
9. Luftstöt vågor från sprängning, mätt genom frifältsmätning, får vid bostadshus inte överstiga 100 Pa vid mer än ett av de senaste tio sprängtillfällena och då högst 150 Pa. Mätningarna ska i övrigt utföras med metod som anges i kontrollprogram.

10. Verksamheten ska bedrivas så att olägenheter till följd av lukt, stoftutsläpp och damning undviks. Om olägenhet från verksamheten uppkommer ska bolaget vidta skyddsåtgärder.
11. Halten stoft i utgående luft från asfaltverket får inte överstiga 20 mg/Nm³ torr gas.
12. Införda massor enligt punkt A3 och A5 i tillståndet till miljöfarlig verksamhet får inte ha en föroreningshalt eller utlakning som överstiger de i tabellen nedan angiva halterna och lakkriterierna:

Ämne	Halter i mg/kg Ts	Utlakning Co LS 0,1 1/kg (mg/1)	Utlakning 1/s = 10 1/kg
Arsenik	10	0,01	0,09
Bly	20	0,05	0,2
Kadmium	0,2	0,01	0,02
Koppar	40	0,2	0,8
Krom tot	40	0,2	1
Kvikksilver	0,1	0,001	0,01
Nickel	35	0,1	0,4
Zink	120	1	4
Klorid	-	80	130
Sulfat	-	70	200
PAH-L	0,6		
PAH-M	2		
PAH-H	0,5		

13. De avfallsmassor som används för anläggningsändamål inom det egna verksamhetsområdet får endast utgöras av inert avfall i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall.
14. Drivmedel och övriga kemiska produkter och farligt avfall ska förvaras i täta behållare som är märkta med innehåll, samt på, för aktuella ämnen ogenomsläpplig, invallad yta. Lagringsytan ska vara utformad så att nederbörd inte ansamlas och så att behållare inte kan skadas genom påkörning. Uppsamlingsvolymen inom en lagringsyta ska minst motsvara den största behållarens volym plus tio procent av övriga behållares volym. Tillfällig uppställning av ADR-klassad drivmedelstank undantas från kravet på invallning.
15. Hantering av petroleumprodukter och andra kemikalier samt tankning och uppställning av fordon och maskiner får endast ske på tät yta, utformad så

att spill och läckage inte kan förorena omgivningen. Detta gäller dock inte larvburna maskiner om ett skydd för uppsamling av spill är ordnat under fordonet. För tillfälliga tankningsplatser får absorptionsduk användas.

Saneringsutrustning ska finnas lätt tillgänglig och i anslutning till tankplats.

16. Avledning av vatten från tåkten ska ske via sedimentationsanläggning med oljeavskiljande anordning. Innehållet av föroreningar i utgående behandlat vatten får som årsmedelvärde, beräknat utifrån halten i minst sex prover, jämnt fördelade över året, inte överstiga följande värden.

Suspenderat material	15 mg/l
----------------------	---------

Totalkväve	8 mg/l
------------	--------

Oljeindex	1 mg/l
-----------	--------

Det ska finnas en avstängningsventil vid den södra dammen.

17. Efterbehandling ska så långt möjligt ske successivt och så snart verksamheten möjliggör åtgärderna. Senast tre år innan tillståndstiden löper ut ska bolaget ge in förslag till slutlig efterbehandlingsplan till tillsynsmyndigheten. Efterbehandlingen ska utföras enligt planen, såvida inte tillsynsmyndigheten bestämt annat, och vara avslutad inom den tid som tillståndet gäller. Om verksamheten upphör innan tillståndstiden löpt ut ska efterbehandling av tåktområdet ske så snart som möjligt efter tillsynsmyndighetens bestämmande.
18. När verksamheten upphört ska verksamhetsområdet vid behov saneras. Kemiska produkter och farligt avfall ska tas omhand. Bolaget ska då utreda om verksamheten givit upphov till föroreningar och – om så är fallet – vidta åtgärder för att minska skadan.
19. Aktuellt kontrollprogram, med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod, ska finnas senast då tillståndet tas i anspråk.

Delegerade frågor

Mark- och miljödomstolen överlåter, med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken åt ansvarig tillsynsmyndighet för miljöfarlig verksamhet att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande

- Åtgärder för att begränsa olägenhet enligt villkor 10

- Efterbehandling och sanering enligt villkor 17 och 18
- Kontroll enligt villkor 19

Villkor för tillstånd till vattenverksamhet

1. Vattenverksamheten ska bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad bolaget uppgivit eller åtagit sig i målet, om inte annat framgår av denna dom.
2. Grundvattennivån får inte avsänkas till ett större djup än -55 (RH2000)
3. Det momentana utflödet av vatten från sedimentationsdammen i nordväst får inte överstiga 10 l/s och får från södra dammen inte överstiga 7 l/s.
4. Den bortledda vattenvolymen från verksamhetsområdet ska mätas på sätt som anges i kontrollprogrammet.
5. Så länge bortledning av grundvatten sker ska bolaget minst fyra gånger per år med fasta intervall, en gång per kvartal, kontrollera grundvattennivåerna i observationsrör belägna såväl utanför som innanför beräknat influensområde.
6. Aktuellt kontrollprogram, med angivande av mätmetod, mätfrekvens och utvärderingsmetod, ska finnas senast då tillståndet tas i anspråk.

Delegerade frågor

Mark- och miljödomstolen överlåter, med stöd av 22 kap. 25 § miljöbalken åt ansvarig tillsynsmyndighet för vattenverksamhet att vid behov fastställa ytterligare villkor beträffande kontroll, inklusive antal och placering av sådana observationsrör som anges i villkor 5.

Miljökonsekvensbeskrivning

Mark- och miljödomstolen godkänner miljökonsekvensbeskrivningen.

Ekonomisk säkerhet

Tillståndet till miljöfarlig verksamhet får inte tas i anspråk förrän bolaget ställt säkerhet om 2 900 000 kronor för kostnader för avstädning och efterbehandling av verksamhetsområdet. Säkerheten prövas av mark- och miljödomstolen efter

ansökan av bolaget. Säkerheten ska gälla minst två år efter tillståndtidens utgång. Säkerheten ska förvaras hos Länsstyrelsen i Östergötlands län.

Igångsättningstid

Den genom denna dom tillståndsgivna miljöfarliga verksamheten, såvitt avser brytning utöver tidigare tillståndsgiven mängd, ska ha satts igång senast fem år efter lagakraftvunnen dom.

Arbetstid

De genom denna dom tillståndsgivna arbetena avseende vattenverksamhet ska vara utförda inom tio år efter lagakraftvunnen dom.

Oförutsedd skada

Anspråk enligt 24 kap. 18 § tredje stycket miljöbalken på grund av oförutsedd skada ska för att få tas upp till prövning framställas till mark- och miljödomstolen senast tjugo år efter arbetstidens utgång.

Verkställighet

Tillstånden enligt A och B får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft.

Prövningsavgift

Mark- och miljödomstolen ändrar inte den i beslut den 13 oktober 2021 fastställda prövningsavgiften om 28 700 kronor.

Rättegångskostnader

Bolaget förpliktas att betala ersättning för rättegångskostnader till Länsstyrelsen i Östergötlands län med 4 800 kronor. På beloppet ska betalas ränta enligt 6 § räntelagen från dagen för denna dom till dess betalning sker.

TIDIGARE BESLUT

Miljöprövningsdelegationen inom Länsstyrelsen i Östergötlands län (MPD) har genom beslut den 24 augusti 2007, lämnat NCC Roads AB tillstånd enligt 9 kap. miljöbalken att till och med den 31 december 2027 bedriva täktverksamhet på fastigheten A i Norrköpings kommun. Tillståndet gäller för en total produktion av högst 5 miljoner ton bergmaterial under tillståndstiden med en maximal årlig produktion av 500 000 ton.

Tillståndet omfattar även en maximal årlig produktion av 150 000 ton asfalt samt anläggning för återvinning av asfalt- och betongmassor om en årlig volym av 49 000 ton.

MPD har genom beslut den 20 februari 2020, lämnat NCC Industry AB ändringstillstånd dels till utökning av brytområdet med 0,5 ha, samt flytt av uppfartsramp, dels att ta emot maximalt 100 000 ton entreprenadberg per år för återvinning, och dels till tvätt av bergmaterial.

ANSÖKAN

Yrkande

NCC Industry AB (Sökanden) yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar Sökanden tillstånd till täktverksamhet enligt 9 kap. miljöbalken inom fastigheten A i Norrköpings kommun, Östergötlands län;

- a. att under 30 år lossålla 20 miljoner ton berg inom det brytområde som framgår av till ansökan bifogad exploateringsplan;
- b. att under tillståndstiden årligen lossålla högst 800 000 ton berg;
- c. att krossa och sortera samt bedriva alla till täktverksamheten i övrigt hörande åtgärder, inklusive krossning och siktning av externt bergmaterial;
- d. att bedriva tillverkning av asfalt med en årlig produktion om maximalt 200 000 ton;
- e. att föra in, tillfälligt lagra och genom mekanisk bearbetning återvinna

- 190 000 ton icke-farligt avfall per år;
- f. att årligen föra in, tillfälligt lagra och genom mekanisk bearbetning återvinna 100 000 ton entreprenadberg; samt
 - g. att till täkten föra in och använda 500 000 ton icke-farligt avfall för anläggningsändamål.

Sökanden yrkar att mark- och miljödomstolen lämnar Sökanden tillstånd enligt 11 kap. miljöbalken inom fastigheterna A, i Norrköpings kommun;

- a. att avsänka grundvattennivån under brytningstiden till lägsta nivån -55 meter över havet (RH 2000);
- b. att bortleda allt till täkten inläckande yt- och grundvatten samt
- c. att i övrigt anlägga och bibehålla de anläggningar, dammar, brunnar och ledningar m.m. som erfordras för vattenverksamhetens bedrivande, allt i enlighet med vad som framgår av ansökan med tillhörande bilagor.

Slutligen yrkar Sökanden att mark- och miljödomstolen förordnar att

- a. tiden för igångsättning av den miljöfarliga verksamheten bestäms till fem (5) år räknat från det att tillståndsdomen vunnit laga kraft;
- b. arbetstiden för vattenverksamheterna bestäms till tio (10) år från den dag domen vinner laga kraft;
- c. tiden för anmälan av anspråk om ersättning för oförutsedd skada på grund av vattenverksamheten bestäms till tjugo (20) år räknat från utgången av arbetstiden;
- d. tillståndet för verksamheten får tas i anspråk även om domen inte har vunnit laga kraft, så kallat verkställighetsförordnande;
- e. den till ansökan bifogade miljökonsekvensbeskrivningen godkänns;
- f. prövningsavgiften för ansökan fastställs till 28 700 kronor samt
- g. den ekonomiska säkerheten för kommande efterbehandling enligt detta tillstånd fastställs till 2 400 000 kronor.

Förslag till villkor

Sökanden föreslår att tillståndet förenas med följande villkor

1. Om inte annat följer av övriga villkor ska verksamheten bedrivas i huvudsaklig överensstämmelse med vad sökanden har angett i ansökningshandlingarna och i övrigt åtagit sig i målet.
2. Verksamhets- och brytområdet ska märkas ut i området på väl synligt sätt och med under verksamhetstiden varaktiga markeringar. Uttag av material får inte ske utanför den på exploateringsplanen markerade gränsen för brytområdet.
3. Uttag av material får inte heller ske till ett större djup än -55 meter, med undantag för pumpgropar som får vara belägna på ett djup om -57 meter (RH2000). Övrig verksamhet i samband med exploateringen får inte ske utanför den på exploateringsplanen markerade gränsen för verksamhetsområdet.
4. På avsnitt med olycksfallsrisker ska allmänheten på tydligt sätt uppmärksammas om riskerna med att beträda området.
5. Buller från verksamheten inklusive transporter inom verksamhetsområdet ska begränsas och får inte ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än;

Helgfri måndag-fredag, kl. 06.00-18.00	50 dB (A)
--	-----------

Nattetid, kl. 22.00-06.00	40 dB (A)
---------------------------	-----------

Övrig tid	45 dB (A)
-----------	-----------

Arbetsmoment som typiskt sett kan ge upphov till momentana ljudnivåer över 55 dB (A) får inte utföras nattetid kl. 22.00-06.00.

Uppföljning av ljudnivå ska framgå av kontrollprogram där mätmetoder, mätpunkter, mätfrekvens och utvärderingsmetod ska anges. Kontroll ska ske antingen genom immissionsmätningar eller genom närfältsmätningar och beräkningar vid berörda bostäder.

6. Särskilt bullrande eller störande verksamheter såsom borrhning, sprängning, förkrossning och skuthantering får endast ske helgfri måndag-fredag, kl. 06-18. Övrig krossning och siktning får ske helgfri måndag-fredag, kl. 06-22.

Lastning och transport-, reparations- och underhållsarbeten samt asfalttillverkning får bedrivas även under övrig tid.

Tillsynsmyndigheten får, om särskilda skäl föreligger, medge undantag för att arbetsmoment vid enstaka tillfällen sker vid andra tidpunkter än som föreskrivs i detta villkor.

7. Markvibrationer till följd av produktionssprängning, mätt enligt SS 460 48 66, får vid bostäder inte överstiga 4 mm/s uttryckt som toppvärde i vertikalled vid mer än 20 % av mättillfällena per kalenderår och då högst 6 mm/s. Mätpunkter och mätfrekvens ska framgå av kontrollprogrammet.
8. Luftstöt vågor till följd av sprängningar, mätt enligt SS 02 52 10, får vid bostäder inte överstiga 120 Pa (frifältsvärde) vid mer än 20 % av mättillfällena per kalenderår och då högst 150 Pa. Mätpunkter och mätfrekvens ska framgå av kontrollprogrammet.
9. Information om planerad produktionssprängning ska i god tid före sådan sprängning ges till boende inom ett avstånd om 700 meter från gränsen för täktens brytområde. I informationen ska anges bl.a. beräknad tid för sprängning. Rutiner för hur information ska ges ska framgå av kontrollprogram.
10. Halten stoft från asfaltverkets reningsanläggning får inte överstiga 20 mg/Nm³ torr gas.
11. Allt inkommande avfall ska vägas och kontrolleras samt journalföras. Det ska finnas skriftliga rutiner för mottagningskontroll och klassificering av inkommande avfall.
12. Avfallsverksamheten omfattar följande avfallsslag:

Avfallskod	Namn
17 03 02	Andra bitumenblandningar än de som anges i 17 03 01 (asfalt).
17 01 01	Betong
17 05 04 19 12 09 19 13 02 20 02 02	Jord och sten

Utöver ovan angivna avfallsslag får sökanden efter tillsynsmyndighetens godkännande även ta emot och återvinna andra typer av avfall med motsvarande egenskaper.

13. Medelhalten i det avfall som ska tas emot för anläggningsändamål inom området får inte överstiga nivåer för känslig markanvändning (KM) enligt Naturvårdsverkets generella riktvärden för förorenad mark (NV-rapport 5976) eller uppdatering av denna. Medelhalten ska räknas på en enhetsvolym av 2 000 m³.
14. Sökanden ska vid behov vidta åtgärder för att begränsa risken för omgivningsstörande damning från området.
15. Drivmedel och övriga kemiska produkter och avfall ska lagras och hanteras så att risken för att spill och läckage förorenar omgivningen minimeras. Flytande kemiska produkter och flytande farligt avfall ska förvaras inom invallning som rymmer minst den största behållaren samt 10 % av övrig lagrad volym eller i ADR-klassad drivmedelstank.
16. Hantering av olja och andra kemikalier samt tankning och uppställning av fordon och maskiner får endast ske på yta där spill och läckage kan omhändertas för att förhindra förorening av yt- eller grundvatten. Saneringsutrustning ska finnas lätt tillgänglig och i anslutning till plats för tankning.
17. Avledning av vatten från verksamhetsområdet till recipient ska ske via sedimenteringsdammar med oljeavskiljande anordning.
Utgående vatten får inte överskrida följande nivåer, beräknade som årsmedelvärden:

<u>Parameter</u>	<u>mg/l</u>
Totalkväve	10
Suspenderande ämnen	50
Oljeindex	1

18. Mängden utgående vatten som avleds från sedimentationsdammen i nordväst (vid våtmarken) får inte överskrida 10 l/s och får från södra dammen inte överskrida 7 l/s.

19. Avfall som uppstår i den egna verksamheten ska samlas upp och olika avfallsslag ska förvaras var för sig för att underlätta den miljömässigt bästa vidarebehandlingen. Förslitet material och skrot ska omgående omhändertas.
20. Successiv efterbehandling ska ske i den mån det är möjligt och huvudsakligen i enlighet med efterbehandlingsplanen. Förslag till detaljerad efterbehandlingsplan ska lämnas in till tillsynsmyndigheten senast två (2) år innan tillståndstidens utgång. Samtliga efterbehandlingsåtgärder ska vara slutförda inom tre (3) år efter tillståndstidens utgång.
21. Förslag till kontrollprogram ska lämnas till tillsynsmyndigheten senast tre (3) månader efter det att tillståndet har tagits i anspråk.

Sökandens åtaganden

- att vid behov åtgärda skador som uppstår på den bergborrade vattenbrunnen på fastigheten B;
- att sprickinventera identifierade sättningskänsliga bostäder;
- att använda en bullerdämpad borrhög eller på annat sätt avskärma buller när detta krävs för att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer vid borrning i första pall i östra delen av tälten;
- att inte krossa eller spränga i närheten av konstaterad boplats för skyddad art, d.v.s. boplats som är tagen i besittning under häckningssäsongen;
- att i samråd med fågelföreningarna FiNk och ÖgOF placera två bolådor för den skyddsvärda arten, i del av område där ingen mer brytning kommer att ske.
- att i samråd med tillsynsmyndigheten anlägga faunadepåer inom verksamhetsområdet som kompensation för förlusten av död ved.
- att installera en avstängningsventil vid den södra dammen.
- att informera boende 700-1000 m från tälten om planerad sprängning om det uttrycks önskemål om detta.

Omgivningsbeskrivning

Geografisk orientering

Verksamheten är lokaliserad cirka sju km sydväst om Norrköpings centrum. E4:an passerar cirka 200 meter sydost om det planerade verksamhetsområdet och cirka 245 meter från brytområdet. Hela verksamhetsområdet ligger inom fastigheten A.

Omgivningarna består till största del av åkermark, vägar och viss bebyggelse. Det finns små, uträtade vattendrag i området som mynnar i Motala Ström. Norr om verksamhetsområdet bedriver andra verksamhetsutövare jordtillverkning, återvinning och deponering av inert avfall.

Inom 100 meter från verksamhetsområdet ligger två bostadshus i väster och ett i öster. Inom 500 meter från tälten finns cirka 40 bostadshus och inom 1000 meter finns mer samlad bebyggelse.

Naturmiljö, växt- och djurliv

Det finns få skyddade områden i närheten av verksamheten. Det närmsta naturreservatet och Natura 2000-området är Borgs ekhagar, lokaliserat cirka 300 meter söder om verksamheten, på andra sidan E4:an. Området Borgs ekhagar hyser gamla ekar med hotade insektsarter som hålträdsklokrypore och läderbagge.

Det finns några utpekade värdefulla skogliga naturmiljöer i området.

Strax nordväst om tälten finns en betesmark av naturtypen kultiverad fodermark, inventerad och utpekad inom ramen för Jordbruksverkets ängs- och betesmarksinventeringar.

Sökanden har inför tillståndsansökan låtit genomföra en naturvärdesinventering där samtliga naturvärdesobjekt beskrivs. Vid inventeringen noterades mindre hackspett, som är en rödlistad art. Det finns även flera rödlistade fåglar inrapporterade i Artportalen.

Områdesskydd och riksintressen m.m.

Verksamhetsområdet ligger inom riksintresset korridor för Ostlänken. Det planerade brytområdet ligger utanför korridoren för Ostlänken.

Verksamhetsområdet ligger även inom inflygningsytan för riksintresset Kungsängens flygplats.

Stambanan och E4:an omfattas av riksintresse för befintlig väg och järnväg. Cirka 550 meter öster om planerat verksamhetsområde ligger gränsen till ett område som utgör riksintresse för kulturmiljövård. Även cirka tre km sydväst om tälten ligger ytterligare riksintresse för kulturmiljövård, slottsmiljö i odlingslandskap. Ett litet område av riksintresse för naturvård ligger cirka 1,5 km norr om tälten och även norr om Motala Ström.

Geologiska förhållanden

Berget i området är av god kvalitet och består helt av granit. SGU har pekat ut berget som klass 1 för vägändamål. Berget har ett flertal olika ändamål, bl.a. till framställning av högkvalitativ asfalt, bär- och förstärkningslager, spårballast m.m.

De största delarna av verksamhetsområdet är avbanade sedan tidigare. Det utökade brytområdet, som ännu inte banats av består av sandig morän, berg i dagen samt ett mindre område med glacial lera.

Hydrologiska förhållanden

Sökanden har inför ansökan uppdragit åt WSP att ta fram en hydrogeologisk utredning. I utredningen har en vattenbalans samt flödesberäkning för området genomförts. Även en grundvattenmodell har tagits fram för den planerade brytningen.

Tälten omges av vattenskyddsområde för ytvattentälten Glan.

I den hydrogeologiska utredningen redovisas beräknad grundvattensänkning utifrån täktbottennivå på +5 meter (2010) och även kumulativa effekten motsvarande en framtida fullt utbruten täkt till nu ansökt brytdjup på -55 meter i jämförelse mot en situation utan tåkten. Av utredningen framgår att en stor del av den kumulativa påverkan redan skett i och med befintlig verksamhet som pågått under lång tid. Vid jämförelse mellan befintlig och kumulativ avsänkning ses störst skillnad söder och öster om bergtåkten, vilket är resultat av att nuvarande brytning inte utnyttjat södra och östra delen av brytområdet.

Påverkansområdet definieras i utredningen som den yttre gränsen för avsänkning i undre magasin på 0,3 meter (ytligt grundvatten och undre magasin) då det förekommer motstående intressen som är kopplade till marksättningar till följd av avsänkning i jord. I området förekommer en grävd bevattningsbrunn vilket skulle kunna motivera att påverkansområde förlängs till 0,1 meter, denna brunn innefattas dock även av ett påverkansområde utifrån 0,3 m avsänkning i undre magasin. Motstående intressen i berg består uteslutande av bergborrade brunnar. En signifikant skadlig påverkan i bergborrade brunnar sker inte förrän vid en större avsänkning (> 1 meter) vilket därför innebär att avsänkning i berg inte styr påverkansområdets utbredning. Sökanden har således fångat in dessa motstående intressen genom att definiera påverkansområdet som yttre gräns i undre magasin på 0,3 meter. Samtliga motstående intressen som kan påverkas av en grundvattensänkning innefattas därmed inom angivet påverkansområde.

Brunnar och markavvattningsföretag

Inom ramen för ansökan har det genomförts en brunnsinventering. I den hydrogeologiska utredningen har det även redogjorts för den påverkan som kan bli aktuell och angetts hur uppföljning av påverkan bör ske.

Norr om det planerade brytområdet finns två markavvattningsföretag. För att inte orsaka utökad belastning på markavvattningsföretagen bedöms att vattenavledning från bergtåkten och därmed sedimentationsdammens utflöde i nordväst bör

begränsas till 10 l/s. I och med en sådan begränsning påverkas inte markavvattningsföretagen eller pumphus av ansökt bortledning.

Söder om det planerade brytområdet finns ett markavvattningsföretag som kallas för Löfs komministerboställe, Gäferstad i Borg, enligt Länsstyrelsens web-GIS. För att inte orsaka utökad belastning på markavvattningsföretaget bedöms att vattenavledning från upplagsytan i söder och därmed sedimentationsdammens utflöde i söder bör begränsas till maximalt 7 l/s, i enlighet med den hydro-geologiska utredningen såsom den presenterades vid huvudförhandlingen. I och med en sådan begränsning påverkas inte markavvattningsföretaget av ansökt bortledning. Båda begränsningarna av sedimentationsdammarnas utflöde (10 l/s resp. 7 l/s) är angivna som villkors-förslag.

Planförhållanden och markanvändning

Täkten ligger inom område som i översiktsplan från den 8 juni 2010 samt den 19 juni 2017 är utpekad för verksamheter. Planen innebär att verksamheter som inte är lämpliga att lokalisera inne i staden ska anläggas här. Verksamheten får därmed anses förenlig med gällande översiktsplan för området.

Verksamhetsområdet omfattas inte av någon detaljplan.

Behov

Potentiellt försörjningsområde för den aktuella takten utgörs av Norrköpings kommun med delar av angränsande kommuner.

Folkmängden (kommunstatistik) inom regionen uppgår till ca 143 500 personer i Norrköping, ca 22 000 personer i Finspång och ca 14 600 personer i Söderköping. Generella prognosen för Östergötlands län är att folkmängden kommer att öka med ca 8 % fram till 2030. Det är troligt att folkmängden fortsätter att öka efter det i ungefär samma takt. Enligt SCB bedöms dock folkökningen i Norrköping öka mer, uppemot 11 % fram till 2030.

Konkurrerande bergtäkter till Bolagets täkt är Svevias täkt Klinga, Skanskas täkter Häradsudden och Ludden samt Östgöta Grus & Bergs täkt Landesjö. Sammanfattningsvis har dessa täkter i regionen, inklusive Skärlunda bergtäkt, kapacitet att enstaka år leverera maximalt ca 1,75 miljoner ton bergmaterial. Det bygger dock på att samtliga täkter maximerar sina årliga uttag vilket innebär att de totala volymerna för respektive gällande tillstånd kommer att ta slut innan tillstånden löper ut. Svevias täkt Klinga kommer påverkas av den kommande Ostlänken och denna täktverksamhet kommer att omlokaliseras till en ny plats.

Enbart sett till befolkningen i regionen så finns ett totalt behov av ballast idag om ca 1,8 miljoner ton per år och medräknat befolkningsutvecklingen fram till 2030 ca 2 miljoner ton per år. Med det beräknade behov som föreligger i regionen kommer samtliga dessa täkter medräknat Skärlunda behöva maximera sina uttag enligt befintliga tillstånd för att möta behovet. Det är alltså inte möjligt att ersätta Skärlunda bergtäkt med utökad verksamhet i befintliga täkter i regionen. Det är troligare att regionen utöver befintliga täkter och den planerade utökningen i Skärlunda kommer behöva ytterligare täkter eller att fler befintliga täkter utökar sina verksamheter.

Efterfrågan på bergmaterial till bland annat vägbyggnad ökar i takt med att folkmängden ökar och det ska beredas plats genom utbyggnad av befintliga och nya bostadsområden och av industriområden med tillhörande infrastruktur.

Tillgången på material i befintliga täkter i regionen (begränsade av maximala uttag i tillstånd) samt den bedömda befolkningsökningen i regionen visar att Skärlunda behöver finnas kvar för att tillgodose behovet. Normalt årligt uttag från täkten idag är ca 490 000 ton. Bolaget bedömer att detta uttag kommer behöva ökas till 600 000 ton per år för att kunna möta efterfrågan på bergmaterial och att det vissa år kommer bli en högre efterfrågan på grund av de infrastrukturprojekt och byggnationer som planeras i Norrköping, t.ex. utbyggnad av Pampushamnen, ombyggnation av Inre hamnen samt uppförande av stora lagerbyggnader då Norrköping är en viktig knutpunkt för omlastning av varor och gods. Med

anledning av detta ansöker Bolaget om en högre maximal årlig uttagsmängd jämfört med idag.

Skärlunda bergtäkt kommer att fungera som en viktig länk i kedjan i samband med nybyggnationen av en ny stambana mellan Järna och Linköping, den s.k. Ostlänken, som är Sveriges största, just nu pågående infrastrukturprojekt. Förbi Bolagets täkt utmed E4:an kommer Ostlänken att gå i en tunnel. Under byggnationen av järnvägen planerar Trafikverket för att en arbetstunnel ska ansluta till tåkten från själva huvudtunneln, detta för att kunna föra ut bergmaterial och jordmassor som sedan ska kunna återanvändas i projektet. Arbetstunneln kommer sedan, när järnvägen är klar, bli permanent och fungera som en utrymningstunnel. Genom den ansökta verksamheten med hantering av entreprenadberg och brytning av jungfruligt berg i anslutning till arbetstunneln kan transporterna och därmed miljöpåverkan minimeras. Det har vid samråd med Trafikverket inte funnits föreligga någon konflikt mellan den planerade arbetstunneln och den planerade täktverksamheten.

Byggnationen av Ostlänken har redan påbörjats och i Norrköping kommer Trafikverket börja bygga en ny Godsbangård under 2022. Den nya stambanan planeras stå färdig 2035.

Verksamheten

Täktverksamhet

Täktverksamheten avses bedrivas inom nuvarande tillståndsgivet område, med ett minskat brytområde i väster och utökat brytområde i öster och söder samt utökat verksamhetsområde i söder. Brytning planeras ner till nivån -55 m. ö.h. inom hela brytområdet. Brytområdet omfattar ca 21,4 ha och verksamhetsområdet omfattar ca 38,6 ha.

Den ansökta verksamheten omfattar ett uttag om totalt 20 miljoner ton berg under en tillståndstid om 30 år. Normalproduktion beräknas uppgå till 600 000 ton och maximal produktion till 800 000 ton per år.

Ansökan inkluderar även tvättning av bergmaterial. För det fall det blir aktuellt att tvätta makadam kommer det ske i samband med siktning när det är barmark.

Normal arbetstid för täktverksamheten kommer att vara helgfria vardagar (måndag-fredag) kl. 06.00-18.00. Under dessa tider kommer borrar, sprängning, skutknackning, förkross samt hantering och återvinning av massor att bedrivas. Övrig krossning, siktning och utlastning kan komma att ske helgfria vardagar kl. 06.00-22.00. Återvinning och masshantering kommer bedrivas kl. 06.00-18.00 helgfria vardagar.

Arbetsmoment

Avbaning/avtäckning

Innan borrar och sprängning kan utföras avtäckes det planerade brytområdet med grävmaskin eller liknande. Inom brytområdet är jordlagrens mäktighet mellan 0-3 meter. Massorna kommer nyttjas för insyns- och bullervallar för att skydda mot insyn, damning och buller. Avbaningsmassorna planeras även att användas för utjämning av upplageplaner inom verksamhetsområdet.

Losshållning

Borrar och sprängning sker via kvalificerad underentreprenör. Det berg som ska sprängas besiktigas först av borrar- och sprängpersonal.

Borrar sker vanligen med en borrarbandvagn med dieselhydraulisk utrustning av topphammartyp. Inför borrar upprättas en borrarplan som anger försättning, hålavstånd, håldjup, hållutning och håldiameter. Borrarrens utförande och omfattning bestäms av bergets kvalitet, önskat styckefall, laddning, hänsyn till vibrationer mm. Borrar görs vanligtvis för en sprängsalva åt gången, arbetet bedrivs under ca en veckas tid.

Sprängning utförs enligt gällande bestämmelser och anpassat till förutsättningar som råder inför varje enskild salva. Varje sprängning journalförs i en sprängjournal. Sprängning utförs enligt en laddningsplan som är anpassad till förutsättningarna

med vald håldiameter, laddmängd och tändföljd. Storleken på de utsprängda salvorna varierar men kommer normalt att vara i storleksordningen 60 000 - 70 000 ton. I samband med efterbehandling och terrängjusteringar kommer salvorna i allmänhet att vara mindre. När losshållning sker i västra och östra delarna av ansökt brytområde, kommer den samverkande laddningen och därmed salvans storlek anpassas efter det som anges i riskanalysen för vibrationer och luftstöt våg. Vid ett maximalt uttag om 800 000 ton berg kommer det att bli ca 12-15 sprängtillfällen per år. Vid normalproduktion om 600 000 ton berg kommer det att bli ca 8-12 sprängsalvor per år.

Losshållning av berg sker genom intervallsprängning. Det ger en kontrollerbar avlossning, då separata intervalltider för varje borrhål är möjligt. Sprängningen sker kontrollerat och erhållna vibrationer och luftstöt vågor begränsas. Vanligtvis används pumpbart emulsionssprängämne. Inget sprängämne förvaras i tåkten. Detta pumpas direkt från lastbil, via slang, till respektive borrhål och transporteras till tåkten inför varje sprängning.

Pallhöjden varierar mellan 15-25 meter. Sprängsalvorna riktas i den mån det är möjligt från bebyggelse för att minska vibrationer, luftstöt vågor och risken för stenkast.

Krossning och siktning

Bergmaterial transporteras till mobil förkross som ställs upp i anslutning till brytfronten och där primärkrossas materialet. Mobilkrossen flyttas med brytfronten allteftersom brytningen fortgår. Förkrossen är dockad till en efterkross- och siktanläggning där materialet finkrossas och siktas till olika sorteringar för att läggas i upplag. Dessa kross- och siktverk drivs med diesel men Bolaget planerar för att i ett första steg konvertera förkrossen till el. I ett andra steg kommer även efterkross- och siktverk att konverteras till el.

Det finns ytterligare en finkross- och siktanläggning där materialet krossas och sorteras till olika sorteringar. Denna anläggning drivs med el. Krossning och

siktning sker kontinuerligt under året. Placering av mobila efterkrossar framgår av situationsplanen.

Block som är för stora för primärkrossen, så kallade skut (över 1 m³), knackas sönder med hydraulhammare på grävmaskin. Skutknackning sker kampanjvis vid behov, under ca 1 veckas tid åt gången. Skutknackning utförs nere på täktbotten eller bakom skyddande vallar.

Tvättning av material

För det fall det blir aktuellt att tvätta makadam kommer det ske i samband med siktning. Vid tvättningen av makadam kommer extra vatten tillföras genom de dysor som finns på siktanläggningen. Tvättning av makadam kommer i första hand att ske när det är barmark. Vatten till tvättningen tas från pumpgrop. Utgående vatten från siktanläggningen infiltrerar i täktbotten och rinner tillbaka till pumpgropen innan vattnet recirkuleras till siktanläggningen igen. Därefter sker avledning från området via pumpgrop till sedimentationsdamm.

Utlastning till kund

Lastning av stenmaterial sker med hjullastare. Utlastning sker kontinuerligt under året.

Kontor, våg och personalutrymmen m.m.

Inom området finns kontor, våganläggning, verkstad och diverse förrådsbyggnader. Avledning av vatten från verkstad sker via oljeavskiljare innan avledning från området via pumpgrop till sedimentationsdamm. Avloppsvattnet från kontor vid våg samt från kontor vid asfaltverket avleds till en trekammarbrunn och efter det till ett minireningsverk samt en infiltrationsanläggning för efterpolering.

Asfalttillverkning

Ansökan omfattar även fortsatt drift av asfaltverket med en maximal produktion om 200 000 ton asfalt per år. Asfaltverket är beläget i den östra delen av verksamhetsområdet. Normal kapacitet i asfaltverket är tillverkning av 240 ton

asfalt per timme. Vid tillverkning används stenmaterial från tåkten, bitumen, återvunnen asfalt och vid behov tillsatsmedel i form av exempelvis fibrer och polymerer. Idag utgör återvunnen asfalt cirka 25 %, men efterhand som tekniken blir bättre kommer returasfalt nyttjas i större omfattning.

Normal arbetstid för asfalttillverkningen kommer vara helgfria vardagar kl. 00.00-24.00. Arbetstider för asfaltverket styrs dock av aktuella vägprojekt och kan, om beställaren så kräver, i undantagsfall ske även andra dagar.

Arbetsmoment

Asfaltverket är ett stationärt satsblandningsverk. Verket består av följande komponenter:

- Tält för asfaltsgranulat
- Fillersilo
- Roterande torktrumma
- Cisterner för bitumen
- Cistern för eldningsolja
- Cistern för träpellets
- Blandartorn
- Färdigvarusilos

Vid asfalttillverkning är huvudråvaran krossmaterial från bergtåkten. De tekniska kraven på stenmaterialet är olika beroende på vad asfalten ska användas till. Eftersom materialet i tåkten är av mycket god kvalitet kan detta användas för framställning av alla typer av asfalt. Vid behov används även olika tillsatsmedel för att ge den färdiga asfalten olika egenskaper, t.ex. fiber för att öka beläggningens styrka eller polymerer för att göra den mer rörlig.

Verket drivs med en av Bolaget patenterad metod, där träpellets mals ner och sprutas in i brännaren. Vid uppstart av verket används en mindre mängd eldningsolja för att uppnå den temperatur som krävs för att antända träpulvret. Eldningsoljan förvaras i en 62 m³ tank, träpellets i en 148 m³ cistern, bitumen i tre

cisterner som rymmer 100 m³ styck. Driften av verket och dosering av asfaltrecepten styrs från ett kontrollrum.

Stenmaterial, i olika fraktioner levereras direkt från täktverksamhetens materialhögar eller från kalldoseringssilos. Stenmaterialet värms och torkas i trumman och blandas därefter med filler, bitumen, asfalt för återvinning (s.k. returafalt) och eventuella andra tillsatser (exempelvis vidhäftningsmedel, polymerer, fibrer). Tillsatsen av bitumen är ca 5 viktprocent och inblandningen av returafalt ligger för närvarande på ca 25 %. Allt eftersom tekniken förbättras kommer större andel returafaltinblandning att kunna ske, vilket minskar uttaget av jungfruligt material i motsvarande omfattning. Den färdigblandade asfaltmassan förvaras därefter i färdigvarusilos.

Asfalten kan lagras upp till 24 timmar, innan den lastas på lastbil för transport till plats för utläggning. Asfalt tillverkas i satser, en sats motsvarar 4 ton asfalt. Normal kapacitet i asfaltverket är att producera ca 240 ton per timme.

Utöver vanlig asfalt kommer även Lågtempererad asfalt (LTA) att tillverkas. Detta innebär tillverkning vid lägre temperatur med mindre energianvändning.

Asfalt lastas på lastbil direkt från förvaringssilo för asfalt. Utlastning sker kontinuerligt under året.

Återvinning av externa massor

Innan externa massor för återvinning tas emot på anläggningen ska de genomgå en grundläggande karaktärisering av avfallslämnaren. Detta görs genom att ansvarig avfallslämnare fyller i en införselblankett i god tid innan massorna körs till anläggningen. Till detta ska eventuella utförda provtagningar och analysresultat bifogas.

Införselblanketten och utförda provtagningar granskas innan massorna godkänns för inleverans. I samband med granskning av blanketten och eventuella provtagningar

görs en riskbedömning av Bolaget och en utökad provtagning kan komma att krävas för att massorna ska kunna godkännas för mottagning vid anläggningen.

Samtliga inkommande massor vägs in på fordonsvåg. Vid vägning registreras typ och mängd avfall. Utöver detta registreras tidpunkt, fordon och hämtställe (projekt). Materialet kontrolleras regelbundet, både okulärt och luktmässigt. Stickprov av massor görs med varierande intervall för att verifiera avfallslämnarens uppgifter.

Massor som misstänks avvika från den karaktärisering som avfallslämnaren redovisat eller som tas ut för sticksprovtagning läggs upp på separat, iordningsställd yta inom verksamhetsområdet i avvaktan på resultat från verifierande provtagning. En hårdgjord yta kommer att anläggas för detta inom verksamhetsområdet. Ytans placering kommer att anpassas efter verksamhetens framdrift.

Ifyllda införselblanketter och kemiska analysresultat arkiveras och sparas.

Schaktmassor för anläggningsändamål

Ansökan omfattar även mottagning och återvinning av maximalt 500 000 ton schaktmassor för anläggningsändamål inom verksamhetsområdet, där massorna kommer användas för anläggande av insyns- och bullervallar samt till utfyllnad av mark för anläggande av upplagsyta. På ytan kommer specialsten, returafalt och granulat, med tillhörande tält, lagras i väntan på användning vid asfالتillverkning samt att kalldoseringsfickorna kommer flyttas hit. Krossning av returafalt kommer att ske på samma yta.

Upplagsytan behöver komma upp i ungefär samma marknivå som asfaltverket, ca +42 m, eftersom kalldoseringsfickorna, som hör samman med asfaltverket, behöver flyttas hit. Höjderna i aktuellt område varierar från ca +30 m till ca +42 m varför Bolaget beräknar att det kommer gå åt ca 484 000 ton schaktmassor för anläggandet, då Bolaget uppskattar att mängden avbaningsmassor som finns i området inte kommer räcka till. Utfyllnaden beräknas ske successivt under ca 15 års tid.

Insyns- och bullervallarna kommer att vara ca 2 m höga, ca 5 m breda och ha en lutning om 45 grader. Utformning och gestaltning av vallarna kommer att utföras så att vallarna, så långt det är möjligt, ska smälta in i landskapet samtidigt som de ger främst insyns- och bullerskydd men även att de ska förhindra damning samt att obehöriga tar sig in på området. Till vallarna beräknas det gå åt ca 16 000 ton schaktmassor.

Även anläggande av insyns- och bullervallar planeras att ske succesivt under ca 15 års tid, i takt med att täkten och verksamhetsområdet utökas.

För de schaktmassor Bolaget avser att ta emot för anläggningsändamål har beräkningar av platsspecifika riktvärden gjorts för vanligt förekommande ämnen i massor. Naturvårdsverkets generella riktvärden för känslig markanvändning (KM) enligt rapport 5976, kommer kunna tillämpas som mottagningskriterier. Detta för att massorna ska kunna användas utan oacceptabla risker för människors hälsa och miljön vid nuvarande och framtida markanvändning och halterna har beräknats med utgångspunkt från att uppläggningen och användningen av massor ska kunna ske utan risk för negativ miljöpåverkan på den aktuella platsen.

Återvinning av massor

Sökanden avser även att inom verksamheten ta emot och återvinna icke-farligt avfall i form av asfalt, betong och schaktmassor upp till en mängd av 190 000 ton per år, varav 90 000 ton per år utgörs av asfalt som kommer återvinnas internt vid asfaltverket.

Asfalt

Returasfalten som tas emot ska vara fri från stenkolstjära och ha en maxhalt 16-PAH underskridande 70 ppm för att kunna återvinnas och användas vid asfaltproduktion i enlighet med Trafikverkets riktlinjer.

Hantering och mottagning av asfalt som ska återvinnas kommer att ske i anslutning till asfaltverket men kommer efterhand som brytning sker i täkten att flyttas till den

utökade ytan i söder. Bearbetning sker kampanjvis med mobil krossanläggning som placeras i anslutning till upplag av retur-asfalten. Krossen drivs med el.

De uppkrossade massorna lagras vid behov i upplag men det s.k. asfaltgranulatet flyttas så snart som möjligt och lagras under tak i tält på hårdgjord yta i anslutning till asfaltverket. Genom att placera det uppkrossade asfaltgranulatet under tak minskar fukthalten i materialet, vilket medför en minskad energiförbrukning vid asfalttillverkningen.

Betong- och schaktmassor

Mottagning av schaktmassor för återvinning kommer att ske först när utfyllnaden samt vallarna är färdigställda. Återvunna betongmassor kommer att krossas för framställning av produkter för bygg- och anläggningsändamål. Återvunna schaktmassor kommer att vidareförädlas och bl.a. säljas som konstruktions- och fyllnadsmaterial.

Betong- och schaktmassor som tas in på anläggningen för återvinning ska ha halter underskridande Naturvårdsverkets nuvarande generella riktlinjer för känslig markanvändning, KM, enligt Naturvårdsverkets rapport 5976 och senare uppdateringar av denna. Mottagningskraven och införelrutiner för de massor som tas emot för återvinning till externa projekt kommer motsvara de krav som ställs för de massor som tas emot för återvinning för anläggningsändamål.

Betongmassorna får inte innehålla PCB-fogar, blåbetong, asbest eller annan förorening. Betongen ska vara ren från trä, plast, cellplast och annat isoleringsmaterial, vara fri från tapetrester och tjärpapp samt vara omålad.

Mottagna massor av betong läggs i separata upplag. Uppläggning sker till en början inom område för återvinning. Området som används för återvinning av betong kan därefter komma att flyttas men kommer alltid bedrivas inom verksamhetsområdet.

Schaktmassor tas emot och hanteras avskilt från betongåtervinningen inom område för återvinningsmassor, vilket framgår av situationsplanen. Även detta område kan komma att flyttas efterhand som verksamheten med täktverksamheten fortskrider, men kommer alltid att bedrivas inom verksamhetsområdet.

Införda betong- och schaktmassor återvinns vid behov genom mekanisk bearbetning i form av krossning och siktning till olika sorteringar. Bearbetning sker kampanjvis med mobil krossanläggning som placeras i anslutning till upplag av återvinningsmassor.

Hantering av entreprenadberg

Bolaget ansöker också om att årligen ta emot 100 000 ton entreprenadberg som har uppkommit som överskottsmassor vid sprängning i bygg- och anläggningsprojekt för återvinning. Entreprenadberget kommer främst att återvinnas för framställning av bär- och förstärkningslager.

Innan inleverans sker kontroll av den information av bergkvalitet och styckefall som finns tillgänglig. Vid behov sker provtagning av materialet innan det godkänns för införsel till anläggningen.

För bedömning av sulfidhalt i bergmassor avser Bolaget tillämpa de rekommendationer som anges i Trafikverkets handbok för hantering av sulfidförande bergarter, rapport 2015:057 eller senare revideringar av denna. Bedömningen görs enligt handboken i flera steg med kontroll av berggrundsgeologiska kartor, okulär besiktning, samt vid behov uttag av prov för analys av svavelhalt (försurningspotential). Vid förhöjt svavelinnehåll kan ABA-test komma att krävas för bedömning av försurningsförmågan. Bolaget kommer inte att ta emot bergmaterial där sulfidhalten påvisats vara kraftigt förhöjd och där användning eller lagring kräver restriktioner i enlighet med handboken.

Kontroll av eventuellt sulfidinnehåll och metaller görs i första hand i anbudsskedet som en del av kontrollen av informationen kring bergmassornas kvalitet. Vid

inleverans kommer mottagningskontroll att ske genom okulär besiktning, samt vid behov analys av svavelhalt för riskklassificering enligt Trafikverkets handbok samt laktest för metallinnehåll.

Trafikverket håller sedan 2020 på att revidera handboken. Bolaget följer detta arbete och kommer att tillämpa de senast gällande riktlinjerna för bedömning av sulfidinnehåll. Bedömning och eventuella analyser kommer att göras innan leverans till anläggningen.

Mottagning och grundläggande karaktärisering sker på liknande samma sätt som för externa massor som tas in på anläggningen.

Infört entreprenadberg läggs i separata upplag. Uppläggning sker till en början i separata upplag på täktbotten. Uppläggning av entreprenadberg kan därefter komma att flyttas men kommer alltid bedrivas inom verksamhetsområdet.

Mottaget entreprenadberg återvinns genom mekanisk bearbetning i form av krossning och siktning till fraktionen 0-150. Bearbetning sker kampanjvis med mobil krossanläggning som placeras i anslutning till upplag av entreprenadberg.

Transporter

Material lastas från upplag med hjälp av frontlastare eller liknande och transporteras från området med lastbil.

Antalet in- och uttransporter för bergmaterial beräknas vid normal produktion uppgå till ca 180 st. per arbetsdag och vid maximal produktion till ca 245 in- och uttransporter per arbetsdag beräknat på 220 arbetsdagar och en genomsnittlig last av 30 ton per lastbil. Från asfaltverket beräknas antalet in- och uttransporter vid maximal produktion uppgå till 75 st. per arbetsdag beräknat på 150 arbetsdagar och en genomsnittlig last av 35 ton per lastbil.

Antalet intransporter för återvinning samt införsel av massor för anläggningsändamål inom området beräknas uppgå till ca 40 fordonsrörelser per arbetsdag beräknat på 220 arbetsdagar och en genomsnittlig last av 30 ton per lastbil.

Uttransporter av färdiga produkter i form av bergmaterial och asfalt, sker till Eksundsvägen som är enskild väg för vidare transport till allmän väg, väg 1149. Eksundsvägen ägs gemensamt av ca 65 fastighetsägare i området. Vägförening Eksund företräder deras intressen men är inte registrerad hos Lantmäteriet, därför står Norrköpings kommun för alla kostnader och har även ansvaret för driften och underhållet av vägen.

Vid utfarten från tälten finns en stoppskylt uppsatt med stopplikt gentemot de trafikanter som kommer åkandes på Eksundsvägen. Eksundsvägen har en varierande bredd på mellan 3,5 - 6,5 m och är som bredast från korset vid väg 1149 fram till och med den skarpare kurvan efter in- och utfartsvägen till tälten. Efter kurvan blir vägen smalare. Hastigheten på vägen är skyltad till 70 km/h och vägen förbi tälten har målad mittlinje. För gång- och cykeltrafikanter, finns en separat bro över E4:an, i slutet av Hedenlundavägen, som endast är avsedd för gång- och cykeltrafik, vilket innebär att de inte behöver samsas om samma väg som de transporter som går till och från tälten.

Transportavståndet till det huvudsakliga försörjningsområdet i och kring Norrköping är ca 7 km. Vid korsningen Eksundsvägen och väg 1149 går ca 45 % av transportererna norrut i riktning mot Norrköping och ca 55 % av transportererna söderut och vidare ut på E4:an antingen mot Norrköping eller Linköping.

Total årlig dygnstrafik på väg 1149 uppgår till ca 3 780 ÅDT varav ca 700 tunga fordon. Den tunga trafiken på väg 1149 utgör trafik till och från Bolagets täkt, från verksamheter som ligger intill tälten samt från Svevias bergtäkt, Klinga, som ligger ca 1 km söder om Skärlunda bergtäkt.

Vattenverksamhet och vattenhantering

Planerad verksamhet innebär att brytning som lägst sker till nivån -55 m ö.h. inom brytområdet.

Yt- och grundvatten kommer att ansamlas i de lägst liggande delarna av området och detta vatten behöver ledas bort för att verksamheten ska kunna bedrivas i torrhet.

Vid fullt utbruten täkt förväntas ett inläckage av grundvatten på totalt 5 l/s, varav ca 2,5 l/s kan kopplas till nuvarande verksamhet. Mängden vatten som totalt kommer att behöva ledas bort från området vid fullt utbruten täkt har i den hydrogeologiska utredningen beräknats till ca 7,5 l/s. Mängden grundvatten som behöver ledas bort kan variera mellan åren och är beroende av nederbörds mängder och temperatur som påverkar grundvattenbildningen.

Minst en pumpgrop kommer att anläggas inom den östra delen av brytområdet på den för vid varje tillfälle lägsta brytnivån inom området (pumpgropen kommer att flyttas i samband med att täktverksamheten går på djupet men funktionen kommer att vara densamma). Minst en pumpgrop kommer att finnas inom den västra delen av brytområdet vid den lägsta brytnivån. Pumpgrop(ar) kommer att ha ett djup om ca 2 meter under täktbotten, dvs som djupast på nivå -57 m ö.h

Från pumpgropen avleds vattnet i en eller flera ledningar längs bergväggen vidare till en sedimentationsdamm i nordvästra delen av verksamhetsområdet. Från upplagsytan i södra delen av verksamhetsområdet kommer avledning av ytvatten att ske via uppsamlade diken till en annan sedimentationsdamm i söder.

Sedimentationsdammen i nordväst kommer att förses med ett slam- och oljeavskiljande utlopp. Dammen kommer även att fungera som ett extra fördröjningsmagasin. Fördröjning och sedimentering sker även i täktbotten eftersom loss hållningen av berg utförs med undersprängning på ca 1-1,5 meter. Pumpgrop(ar) och ledning(ar) kan komma att flyttas under pågående verksamhet.

Dammen i nordväst är utformad så att en god hydraulisk effektivitet uppnås. Målet är att effektiviteten ska uppgå till 90 % för att få en god rening. För att uppnå detta är dammen långsmal och grund och har dimensionerats för flöden från det planerade brytområdet.

Från den nya ytan för återvinning och upplag, i södra delen av verksamhetsområdet, kommer en ny sedimentationsdamm samt diken att iordningställas för att samla upp avrinnande vatten under den tid som utfyllnaden pågår.

Vatten från den nordvästra sedimentationsdammen kommer att avledas via en anlagd våtmark med pumphus via diken och rör till Motala Ström.

Våtmarken/diken/rör och pumphuset är kommunens anläggningar, men pumphuset drivs av Sökanden. Pumphuset är beläget efter våtmarken. Våtmarken och hanteringen av vatten från denna har i vart fall med nuvarande utformning såvitt känt inte varit föremål för prövning hos domstol.

Utgående vatten från tälten och upplagsytorna kommer att genomgå provtagning och utvärdering enligt Sökandens kontrollprogram. Denna provtagning kommer att ske vid utloppsrör från sedimentationsdammarna till våtmarken där vattnet blandas med utsläpp från andra verksamhetsutövare. Dammarna kommer att förses med anordningar för oljeavskiljande funktion. Bolaget avser att installera flödesmätare vid utloppen till sedimentationsdammarna.

Dagvatten från det utökade verksamhetsområdet i söder kommer att ha en separat avledning och uppsamlas i en egen sedimentationsdamm innan avledning sker till ett öppet dike som nedströms ansluter till övrigt täktvatten. Utloppet från dammen kommer dimensioneras för 2 l/s. Även här kommer provtagning att ske vid utloppsrör efter sedimentationsdammen.

Vatten från sedimentationsdammarna kommer även nyttjas för dammbekämpning. Tvätt- och dricksvatten tas från en borrhäls brunn placerad vid kontoret. Vatten till materialtvätt tas från pumpgrupp.

Fastighetsförhållanden och rådighet

Verksamheten bedrivs i dagsläget på fastigheten A i Norrköpings kommun, vilket även är fallet för nu ansökt verksamhet. Sökanden arrenderar fastigheten och har därmed erforderlig rådighet för den ansökta verksamheten. Vad gäller rådighet vid bortledande av grundvatten har det i praxis ansetts tillräckligt att sökanden har rådighet vid bortledningspunkten, vilket i det här fallet är just täktfastigheten A.

Vad gäller vattenhanteringen efter täktfastigheten A yrkar Sökanden vidare tillstånd för avledandet från takten, via diken och rör i våtmarken, fram till pumphuset där vattnet leds vidare till Motala Ström.

Efter täktfastigheten släpps vattnet vidare till ett provat markavvattningsföretag (invallningsföretag) från 1936. I provningen från 1936 har såväl pumphuset som ledningar, diken och vallar för markavvattningsföretaget hanterats.

Markavvattningsföretaget - dvs. innefattande pumphus, ledningar, diken och vallar - är alltså ingen del av bortledandet av vattnet från Sökandens verksamhet. Bortledandepunkten (pumpanläggningen och pumpledning) är belägen på täktfastigheten.

För fullständighets skull ska på motsvarande sätt noteras att även från sedimentationsdammen i söder tillförs vatten till befintliga dikessystem i området ingående i ett markavvattningsföretag. Detta är, precis som i norr, ett sedvanligt förfarande i täktsammanhang och kräver inte heller det någon särskild hantering i nu aktuell provning.

Miljökonsekvenser

Utsläpp till luft

Verksamheten kommer att medföra utsläpp till luft genom avgaser. Sökanden arbetar aktivt med att minska användningen av fossila bränslen. Samtliga fordon körs med diesel där inblandning av förnybar komponent ingår. Asfaltverket värms

upp med träpellets och det pågår övergång till eldrift av kross- och siktanläggningar.

Verksamheten kan komma att bidra med damning, vilket främst kan bli ett problem vid torr väderlek. Damning motverkas genom bevattning av upplag, transportband och vägar.

Konsekvenser av utsläpp kan bli skador på skog och gröda samt på människors hälsa. Damning kan orsaka lokal negativ påverkan på växtlighet och föremål kring tälten. Sökanden har fått in ett fåtal klagomål angående lukt från asfaltverket.

Verksamheten bedöms inte medverka till att miljökvalitetsnormer för utomhusluft överskrids. Tillskotten av avgasutsläpp från ansökt verksamhet bedöms i sammanhanget vara så små att miljökvalitetsnormaspekten inte är aktuell. Vidare ligger ansökt verksamhetsområde utanför tätbebyggt område, vilket innebär att miljökvalitetsnormer för utomhusluft inte är fullt ut relevant. Sökanden använder sig därtill av olika skyddsåtgärder för att begränsa påverkan. Sammantaget bedöms den planerade verksamhetens bidrag till luftföroreningar som litet och ingen risk för att djur, växter eller kulturvärden på lokal nivå skulle ta skada. Verksamheten bedöms inte heller påverka människors hälsa på lokal nivå.

Påverkan på mark och vatten

Verksamheten utökas till viss del arealmässigt och innebär att 10 ha produktions-skog samt 0,6 ha gräs/betesmark kommer tas i anspråk, vilket kommer att innebära små negativa konsekvenser för skogsindustrin och påverkan på jordbruket bedöms bli obetydlig samtidigt som det innebär positiva konsekvenser för den regionala ballastförsörjningen.

Ansökt verksamhet bedöms inte leda till negativa konsekvenser för markanvändning utanför verksamhetsområdet.

Eventuella utsläpp och spill vallas in och samlas upp med hjälp av absorbenter, i anslutning till förvaringsplatsen samt i maskiner, för att möjliggöra omedelbar sanering. Någon risk för spridning av föroreningar via grundvattnet till omgivningen föreligger inte så länge den hydrauliska gradienten är riktad in mot brytområdet.

Sökanden har god beredskap i händelse av spill och läckage, varför ett eventuellt utsläpp snabbt kan saneras. Sedimentationsdammar kommer att förses med oljeavskiljande funktion.

Motstående intressen

Sökanden har identifierat fyra potentiella motstående intressen för verksamheten avseende vattenfrågor: enskilda brunnar för uttag av vatten och/eller energi, byggnader och fornlämningar på sättningskänsliga jordar, ett vattenskyddsområde samt korridoren för Ostlänken.

Av de identifierade brunnarna är 15 borrade i berg och en grävd i jord. I flertalet brunnar beräknas avsänkningen bli liten, vilket i kombination med stort brunnsdjup leder fram till bedömningen att även om påverkan på grundvattennivåer sker så kommer konsekvenserna bli obetydliga.

En bergborrade dricksvattenbrunn, 54 meter djup, på fastigheten B kommer få en större påverkan. Denna är belägen cirka 40 meter väster om planerat verksamhetsområde. Avsänkningen beräknas till cirka 5-7 meter. Delar av avsänkningen har sannolikt redan skett som en följd av befintlig verksamhet. Brunnen på B har enligt SGU:s brunnsarkiv en hög kapacitet avseende vattentillgång och tillgången bedöms inte påtagligt försämrats med en avsänkning på 5-7 m, särskilt med beaktande av brunns totala djup. Brunnen kommer att ingå i Sökandens kontrollprogram. Åtgärder vidtas i samråd med sakkunnig och vid behov kan brunnen till exempel fördjupas, ersättas eller spräckas.

Det beräknas även ske en större påverkan för en grävd brunn på fastigheten D som uppges användas till bevattningsändamål, cirka 225 meter nordost om det planerade verksamhetsområdet. Brunnen, cirka 8 meter djup, bedöms vid fullt utbruten täkt avsänkas med två meter.

De förväntade konsekvenserna på brunnarna bedöms trots avsänkningen enligt ovan bli små eller obetydliga, då vattentillgången på B även fortsatt bedöms vara god och D har en borrarad brunn som kan nyttjas istället för den grävda brunnen. Det sker därmed ingen skada avseende vattentillgången på fastigheterna.

För övriga brunnar bedöms konsekvenserna bli små genom marginellt ökade kostnader.

Sju byggnader har identifierats inom påverkansområdet som finns inom områden med sättningskänsliga jordar. Risken för skadliga sättningar har i den hydro-geologiska utredningen bedömts som låg för alla utom D, där riskerna för sättningar är något större. Sökanden kommer inom ramen för kontrollprogrammet företa en besiktning av dessa byggnader inom ett år efter att tillståndet tagits i anspråk. Förekommande kulturhistoriska lämningar inom påverkansområdet utgörs av hårdar, gropar och stolphål. Dessa objekt bedöms inte vara känsliga för en eventuell avsänkning av grundvattnet.

Ingen påverkan på vattentäkten vars vattenskyddsområde omgärdar täkten beräknas ske, då verksamheten endast omfördelar vattnet lokalt.

Ingen negativ påverkan kommer att ske på Ostlänken med anledning av vattenfrågor för ansökt verksamhet.

Sökanden avser att kontrollera grundvattennivåer, grundvattenkvalitet samt sättningskänsliga byggnader inom ramen för verksamhetens kontrollprogram. Även nivåerna i aktuella brunnar föreslås följas upp i kontrollprogrammet.

Grundvatten i berg och jord

Inga i vattenförvaltningen utpekade grundvattenförekomster finns i närheten.

Närmaste av SGU utpekade grundvattenmagasin ligger cirka 0,8 km respektive cirka 2,2 km sydost om täkten. Den närmsta grundvattenförekomsten är en sand- och grusförekomst i västra Norrköping.

Påverkan på grundvattnet innebär att identifierade brunnar inom påverkansområdet kan påverkas samt att påverkan kan ske på fornlämningar och byggnader inom områden där sättningskänsliga jordarter (lera) finns. Av den hydrogeologiska utredningen framgår hur stor påverkan blir på samtliga brunnar inom påverkansområdet. Det finns ett fåtal fornlämningar i området. Dessa bedöms emellertid inte kunna påverkas av sättningar i underliggande lera. Det finns även en del sättningskänsliga byggnader inom påverkansområdet. För de flesta av dessa är riskerna för sättningar låg, men i vissa fall föreligger det risk för skada. Sökanden avser att följa upp samtliga sättningskänsliga byggnader (sju) inom ramen för kontrollprogrammet.

Det inläckande grundvatten beräknas uppgå till 2,5 l/s under dagens förhållande. För ansökt verksamhet beräknas det inläckande grundvattnet uppgå till 5 l/s räknat som årsmedelvärde vid fullt utbruten täkt. Allt inläckande grundvatten till täkten måste bortledas. Det totala behovet av bortledning för såväl grundvatten som dagvatten uppgår till cirka 7,5 l/s vid fullt utbruten täkt. I sammanhanget är flödet förhållandevis begränsat i jämförelse med liknande verksamheter.

Grundvatten förekommer dels i berget, dels i ytliga jordlager och i undre magasin. Påverkansområdet är skillnaden mellan 2010 och fullt utbruten täkt enligt ansökt verksamhet.

Grundvattennivåer och grundvattenkvalitet kommer att kontrolleras och följas upp kontinuerligt i enlighet med det kontrollprogram som finns och som kommer att uppdateras för vattenverksamheten.

Nivåer i bergborrade dricksvattenbrunnar på fastigheterna D och B som riskeras att utsättas för ej obetydliga nivåsänkningar av vattenverk-samheten kommer att följas upp i kontrollprogrammet.

Sättningskänsliga byggnader kommer som ovan noterats att inventeras med avseende på sprickor och därefter vid behov övervakas och följas upp i verksamhetens kontrollprogram. Vilka fastigheter som ska ingå i kontrollprogrammet för sättningar bestäms efter den inledande inventeringen. Avstämning kommer att ske med tillsynsmyndigheten.

Utsläpp till vatten

Vatten kommer avledas från brytområde via pumpgropar, sedimentationsdamm och våtmark till diken till Motala Ström. Från det södra området avses dagvatten ledas via diken till en separat sedimentationsdamm till dike mot Motala Ström. Motala Ström rinner i östlig riktning cirka 1 km norr om tätorten via sjön Glan och mynnar i innersta Bråviken. Motala Ström omfattas av MKN och är kraftigt modifierat vatten på grund av vattenkraft. Även Glan är en ytvattenförekomst och utgör dricks-vattentäkt för vilken det finns ett beslutat vattenskyddsområde med skydds-föreskrifter.

Våtmarken ligger strax norr om verksamhetsområdet och ingår i Skärlunda in-vallningsföretag från år 1936.

Ytvatten kan komma att påverkas av den planerade verksamheten dels genom ökade flöden i berörda invallnings- och dikningsföretag, dels genom utsläpp av föroreningar till våtmarken och Motala Ström. Högflödesökningar kan orsaka översvämningar och erosionspåverkan. Föroreningar i vattnet kan leda till övergödningseffekter och skador på organismer och limniska miljöer. För att undvika utökad belastning på företaget bör vattenavledning från sedimentations-dammen till våtmarken begränsas till 10 l/s.

Sökanden har inom ramen för MKB:n bedömt den påverkan som kan komma att ske med anledning av utsläpp av kväve från täkten. I ett konservativt värsta fall-scenario transporteras hela denna kvävemängd vidare till ytvatten. Då beräknas årsmedelhalten i utgående vatten från pumpgrop bli 3,8 mg/l i ett scenario med maxproduktion och entreprenadberg från ovanjordssprängning. Verksamhetens andel motsvarar då i ett beräknat värsta fall-scenario med mottagande av 100 000 ton entreprenadberg per år ca 0,05 % av de totala kvävemängderna i utsläppspunkten. Provtagning som skett sedan 2016 indikerar att det finns andra kvävekällor som dominerar över täktens bidrag. Det ingår i Sökandens kontrollprogram att utföra vattenprovtagning i våtmarken.

Medelvärde avseende suspenderade ämnen var 7,3 mg/l år 2020, vilket får anses normalt för denna typ av verksamhet. Utsläppen av suspenderade ämnen i utgående vatten bedöms få obetydliga konsekvenser för ytvatten.

Samtliga uppmätta medelhalter av metaller i sedimentationsdammen är lägre än respektive värde i bedömningsgrunden för god status. Sammantaget bedöms konsekvenserna av täktens utsläpp av metaller bli obetydliga för vattenförekomsten.

Den planerade verksamheten bedöms leda till obetydliga konsekvenser för såväl ytvattenförekomster som dikningsföretag. Uppföljning, provtagning, utvärdering och kontroll kommer att ske inom ramen för det kontrollprogram som upprättas för täkt- och vattenverksamheten. Beredskap finns och kommer att finnas i händelse av olycka med spill eller läckage av t.ex. diesel och andra petroleumprodukter.

Transporter

Vid normal produktion kommer transporterna motsvara dagens transporter, dvs. cirka 260 transportrörelser (totala antalet transporter i bägge färdriktningar) per arbetsdag. Transportrörelserna uppgår till cirka 220 stycken om returtransporter nyttjas i så hög grad som möjligt samt om betydande mängder av berget används internt för tillverkning av asfalt. Vid maximal produktion beräknas transport-

rörelserna uppgå till cirka 415 stycken. Genom att nyttja returtransporter kan transportrörelserna minska.

Transporterna kommer främst att ske vardagar dagtid kl. 06-18. Asfalt kan komma att transporteras även helger, kvälls- och nattetid för att t.ex. leverera asfalt till pågående infrastrukturprojekt.

De tunga transporterna kan påverka omgivningen genom damning, nedsmutsning, buller och risker. Exempel på skyddsåtgärder Sökanden avser vidta är att minimera antalet tomma in- och uttransporter, utföra dammbekämpning samt sopa de aktuella vägarna.

Buller

Sökanden har inför tillståndsansökan tagit fram en bullerutredning.

Bullerutredningen visar att skyddsåtgärder kan behöva vidtas i samband med borring på den översta pallen inom det utökade brytområdet i öster. Det finns olika åtgärder för att begränsa buller från verksamheten.

Genom adekvat utformad bullerdämpning av borrhjulen beräknas Naturvårdsverkets riktvärden kunna innehållas utan att ytterligare bullerkällor behöver dämpas. Vid borring i övriga pallar innehålls Naturvårdsverkets riktvärden även utan bullerdämpad borrhjul. Sökanden åtar sig att använda en bullerdämpad borrhjul eller på annat sätt avskärma buller när detta krävs för att innehålla Naturvårdsverkets riktlinjer vid borring i östra delen av tälten.

Skutknackningens buller till bostäder maskeras av övrigt buller från tälten. Då skutknackning enbart sker på tältbotten erhålls god avskärmning av pallkanterna. Beräkningsresultaten pekar på liten risk för impuls ljud vid bostäder

De planerade insyns- och bullervallarna kommer också ha en viss bullerdämpande effekt.

Beräkningarna i bullerutredningen avseende kumulativt buller visar att riktvärdet dagtid riskerar att överskridas med 1 dB i en mottagarpunkt (Eksundsvägen 41) vid borring med bullerdämpad borrhög i öster. I beräkningarna har det antagits att det råder medvind i alla riktningar samtidigt. I praktiken kan detta inte ske på grund av verksamheternas olika positioner mot aktuella mottagarpunkter. Eftersom vindriktningen kraftigt styr ljudutbredningen bedöms att riktvärdet dagtid kommer att innehållas även avseende kumulativ bullerpåverkan. För det fall bullervillkoren riskerar att överskridas kommer Sökanden använda sig av adekvat utformad borrhög/annan skyddsåtgärd i enlighet med vad som anges ovan. I övrigt får för ordningens skull noteras att för verksamhetsutökningar som sker i tiden efter Sökandens prövning det åligger den efterföljande aktören att ta höjd för det kumulativa bullret.

Beräkningarna avseende kumulativa bullereffekter visar också att riktvärdet för kvällstid på 45 dB (A) kommer att innehållas vid samtliga mottagarpunkter kring täkten.

Det är inte möjligt att bedriva verksamheten utan att det uppkommer buller. Utförda beräkningar visar att verksamheten så som den beskrivs i denna ansökan, med förutsättningar och vidtagna åtgärder enligt ovan och i bullerutredningen, bedöms kunna bedrivas utan att oacceptabla störningar uppstår.

Vibrationer, luftstötståg och kastrisker

Sprängningar ger upphov till vibrationer, luftstötståg och kastrisker. Den ansökta verksamheten innebär brytning på djupet, vilket innebär att avståndet till närliggande bostäder i princip kommer att vara oförändrat jämfört med dagens verksamhet. Sökanden har föreslagit skyddsåtgärder för att minska störning för omgivningen.

Vid sprängningar i täkten nyttjar Sökanden bästa möjliga teknik, bl.a. används elektrisk upptändning och intervallsprängning för att minska den samverkande laddningen. Noggrann borrhöplanering samt inmätning av borrhål görs inför varje

sprängsalva. Sökanden avgör vid varje enskild sprängning vilken skyddsåtgärd som är den mest lämpliga. Mätning av vibrationer sker vid varje sprängsalva vid närliggande bostadshus för att kontrollera nivåer.

Sökanden har låtit Metron Miljökonsult AB utreda riskerna kopplade till vibrationer och luftstöt vågor samt behovet av försiktighetsmått. Inom ramen för utredningen har inventering utförts av fastigheter, byggnader, anläggningar och installationer inom en radie av 700 meter från planerat brytområde.

Sökanden har föreslagit skyddsåtgärder för att inte komfortvärde för luftstöt vågor ska överskridas. Beräkningarna visar att ju närmre bostäder som sprängningarna sker, desto större hänsyn måste tas i samband med sprängningar. Begränsning av den samverkande laddningen krävs i den södra och östra delen av tåkten.

Med vidtagna skyddsåtgärder riskerar inte sådana nivåer som kan innebära skador på byggnader och inventarier uppstå. Så länge föreslagna begränsningsvärden innehålls, vilka har kommit att bli praxis i tillstånd för bergtäkt, bedöms den planerade verksamheten medföra små negativa konsekvenser avseende vibrationer och luftstöt vågor.

Naturmiljö, djur- och växtliv

Tåktens påverkan på den skyddade naturen i Borgs ekhagar, cirka 300 meter söder om planerat verksamhetsområde, bedöms bli liten då områdesskyddet trädde i kraft under rådande trafikmässiga omständigheter.

Nyckelbiotopen och hagmarken ligger inom påverkansområdet för grundvatten. De beskrivna naturtyperna innehåller dock inga kända grundvattenberoende ekosystem varför påverkan bedöms bli obetydlig. Inga sumpskogar, vilka kan vara känsliga för grundvattensänkning, är identifierade inom påverkansområdet för grundvatten.

En del objekt kommer att försvinna från platsen med anledning av de planerade upplagsytorna. Det finns naturvärdesobjekt inom våtmarksområdet norr om

verksamheten som riskerar att påverkas i händelse av ökade vattenflöde från tälten eller genom utsläpp av föroreningar. Risker för utsläpp av föroreningar är låga. Genom att vidta föreslagna skyddsåtgärder är emellertid bedömningen att konsekvenserna för naturvärdesobjekten inom invallningsföretaget kommer att bli obetydliga.

Det finns även en del inrapporterade arter inom våtmarksområdet. Sedimentationsdammen kommer att dimensioneras så att det kan ske en hög avskiljningsgrad av suspenderat material samt att utgående flöden inte orsakar en utökad belastning på våtmarken. Sedimentationsdammen förses även med oljeavskiljande funktion. Eftersom verksamheten inte bedöms påverka naturmiljön i våtmarken bedöms ingen påverkan på förekommande arter ske.

För att uppväga för förlusten av död ved i söder planerar Sökanden att anlägga faunadepåer inom verksamhetsområdet. Att anlägga faunadepåer är ingen förutsättning för tillåtligheten av verksamheten. Sökanden anser emellertid att det är en åtgärd som gynnar naturen som Sökanden har möjlighet att företa inom ramen för den ansökta verksamheten och gärna företar på frivillig basis.

Den samlade bedömningen är att den planerade verksamheten kommer att medföra små negativa konsekvenser för naturmiljön. Detta gäller för utpekade naturvärdesobjekt söder om brytområdet, som dock inte har bedömts innehålla några höga naturvärden, varken på art- eller habitatnivå. Utpekade naturvärdesobjekt eller naturvårdsarter i våtmarksområdet norr om tälten bedöms inte påverkas negativt alls.

Inom verksamhetsområdet har en skyddsvärd fågelart häckat tidigare. Ingen häckning har konstaterats under 2021. Sökandens miljökonsult har föreslagit åtaganden för att skydda fågelarten. Under förutsättning att åtagandet efterföljs bedöms inte planerad täktverksamhet medföra någon risk för artens häckningsframgång framöver inom verksamhetsområdet. I enlighet med förslag från Sökandens miljökonsult åtar sig Sökanden att inte krossa eller spränga i

närheten av konstaterad boplatz för skyddad art, d.v.s. boplatz som är tagen i besittning under häckningssäsongen. Vidare kommer Sökanden i samråd med fågelföreningarna FiNk och ÖgOF placera två bolådor för den angivna skyddsvärda arten i del av område där ingen mer brytning kommer att ske. Sökanden har en pågående positiv dialog med fågelföreningarna FiNk och ÖgOF så att adekvata skydds- och försiktighetsåtgärder avseende den skyddade fågelarten kan vidtas i verksamhetens fortsatta drift.

Rekreation och friluftsliv

Inget område av riksintresse för friluftslivet eller det rörliga friluftslivet ligger inom 1000 m från tälkten. I norr bedrivs verksamhet i form av jordtillverkning, masshantering och inert deponi. Markanvändningen kring tälkten i övrigt domineras av skogs- och jordbruk. Inga kända vandringsleder finns i området. Våtmarken i nordväst skulle kunna locka fågelskådare och andra naturintresserade.

Det är inte känt om och i så fall i hur stor utsträckning skogen i söder nyttjas för rekreation och friluftsliv. Inga synpunkter som inkommit i samrådet tyder dock på detta. Cirka 10 ha produktionsskog kommer att övergå till verksamhetsområde för takt och asfaltverk, varpå området inte längre blir tillgängligt för allmänheten. Bullerspridningen från tälkten kommer att öka något, främst österut. Konsekvenserna av ansökt verksamhet för friluftslivet bedöms bli små eller obetydliga beroende på nyttjandegraden.

Sökanden avser att vidta skyddsåtgärder för att minska bullernivåer, varna inför sprängning samt varna genom skyltningar. Med vidtagande av föreslagna skyddsåtgärder bedöms att den planerade verksamheten, jämfört med nollalternativet, kommer att medföra obetydliga eller små negativa konsekvenser för friluftslivet.

Landskapsbild och kulturmiljö

Det finns förhistoriska lämningar i området kring tälkten. Taktverksamheten riskerar att påverka förekommande, idag ej kända, lämningar genom exploatering av mark. Sökanden avser att låta utreda kulturmiljön inom och kring utpekade delar av

verksamhetsområdet ytterligare genom arkeologiska utredningar i kommunikation med Länsstyrelsen i Östergötland. Detta kommer att ske i separat ärende enligt kulturmiljölagen, parallellt med ansökan enligt miljöbalken.

Redan kända fornlämningar inom verksamhetsområdet skyddas genom skyddszoner som upprättas för utredningsområdena, se exploateringsplanen. Genom att vidta skyddsåtgärder och vidare utredningar bedöms konsekvenserna som små. Påverkan på lämningar utanför verksamhetsområdet bedöms bli obetydliga.

Exploatering av nya ytor kommer att ske först efter att godkännande getts från Länsstyrelsen.

En bergtäkt påverkar landskapsbilden, såväl under brytning som efter avslutad verksamhet. I Skärlunda är det främst asfaltverket som syns ovan markytan. Från delar av Eksundsvägen insyns- och bullervall. Täkten är inte synlig från E4:an.

De planerade insyns- och bullervallarna kommer att minska insynen till verksamhetsområdet och minska de negativa effekterna på landskapsbilden. I de delar där det inte finns plats för vall kommer trädridå bibehållas för att minska insyn. Konsekvenserna på landskapsbilderna bedöms därmed bli obetydliga.

Resursförbrukning

Sökanden anser att den planerade verksamheten i hög grad uppfyller intentionerna med en god naturresurshushållning. Jämfört med nollalternativet bedöms den planerade verksamheten medföra obetydliga konsekvenser avseende förbrukningen av naturresurser. Nollalternativet innebär att täktverksamheten upphör i Skärlunda, men att motsvarande mängder får brytas någon annanstans för att möta det regionala behovet.

Kemikaliehantering

Kemiska produkter som används utgörs av diesel, eldningsolja, smörj-, motoroljor och andra verkstadskemikalier. För tillverkning av asfalt krävs insatskemikalier i form av bitumen och tillsatsmedel.

Seveso-verksamheten

Verksamheten inkluderar användning av 10-50 ton sprängämne per sprängtillfälle och innebär därför Seveso-verksamhet enligt den lägre kravnivån.

Sprängmedlen som används är i huvudsak pumpbara och levereras som bulk i lastbil till sprängplatsen strax före laddning. Inget sprängämne förvaras inom verksamhetsområdet.

Avfallshantering

Avfall som uppkommer i verksamheten är främst i form av olika fraktioner av metallskrot och slitgods från krossanläggningarna samt av fordonsrelaterade avfallsslag som spillolja, oljefilter, batterier m.m. Farligt avfall kommer att sorteras och förvaras i separata täta behållare inom invallning. Hantering sker genom godkänd transportör och omhändertas på det sätt som föreskrivs för farligt avfall. Fordonsbatterier återlämnas till leverantör.

Betong och jord- och schaktmassor kommer att tas emot för återvinning och återanvändning för anläggningsändamål, returasfalt kommer att återvinnas för tillverkning av ny asfalt.

Risken för föroreningar är små då täkten drar till sig grundvatten från omgivningen varpå detta blir ytvatten. Sökanden har föreslagit en rad skyddsåtgärder för att förhindra att eventuella föroreningar i mottagna externa avfallsmassor sprids i marken på området och till ytvatten via utjämningsmagasin och sedimentationsdammar. Massor som tas emot ska vara utan negativ miljöpåverkan och regleras genom kontroll av inkommande massor.

Avfall och kemikalier lagras och kommer att lagras enligt gällande krav, med minimal risk för spill och läckage. Detta innebär bl.a. lagring i godkända cisterner och/eller i täta behållare på ogenomsläpplig invallad yta. Skulle ett läckage ändå ske finns god beredskap för snabb sanering och omhändertagande. Föreslagna riktvärden för externa avfallsmassor är så lågt satta att grund- och ytvatten bedöms vara skyddade även i direkt anslutning till källan.

Utvinningsavfall

Utvinningsavfall regleras enligt förordning (2013:319) om utvinningsavfall. För en anläggning som ger upphov till utvinningsavfall ska en avfallshanteringsplan finnas. Med utvinningsavfall avses avfall som har uppkommit som en direkt följd av prospektering, utvinning eller bearbetning eller som en direkt följd av lagring av utvunnet material innan bearbetning av materialet har avslutats.

Materialslag från täktverksamhet som kan utgöra utvinningsavfall är stenmjöl som sedimenterat i sedimentationsdammen och inte återförs till produktionsprocessen, borrhax som inte används och avbaningsmassor som inte används vid efterbehandling eller andra anläggningsändamål.

Avbaningsmassor kommer att användas för buller- och insynsvallar under pågående verksamhet och därefter till efterbehandling. Finmaterial som ansamlas som slam i sedimentationsdamm mm kommer att återföras till produktionen och blandas in i de produkter som Bolaget tillverkar. Bolaget anser därför att anläggningen inte omfattas av begreppet avfallsanläggning enligt 5 § utvinningsförordningen, och ingen skyldighet att utforma en avfallshanteringsplan föreligger därmed.

Risk och säkerhet

Sökanden har tagit fram handlingsprogram för Seveso-verksamheten. Sökanden arbetar löpande med frågor om risk och säkerhet då detta är av största vikt i en bergtäkt.

Sökanden har lång erfarenhet av täktverksamhet och har noggrann kontroll över verksamheten. Sökanden har en gedigen lista över skyddsåtgärder som tillämpas med anledning av detta.

Sökanden ser löpande över säkerheten kring verksamhetsområdet och vidtar säkerhetshöjande åtgärder där så krävs. Jämfört med nollalternativet, med enbart tillverkning av asfalt på området, bedöms att den planerade verksamheten innebär små negativa konsekvenser avseende risk- och säkerhetsaspekter för omgivningen. Jämfört med befintliga förhållanden bedöms konsekvenserna som obetydliga.

Efterbehandling

Efter det att täktverksamheten avslutas kommer området att efterbehandlas. Redan innan täktverksamheten avslutats görs en successiv efterbehandling där så är möjligt.

Syftet med efterbehandlingen är att skapa en miljö som inte innebär några säkerhetsrisker och som kan bidra till biologisk mångfald. Målbilden för området är att skapa ett landskap med öppen vattenspiegel med bergbranter, hållmarker, slänter och vallar.

Planerad efterbehandling innebär att pumpning av tillrinnande yt- och grundvatten upphör. Det innebär att en vattenspiegel kommer etableras och vattennivån kommer sakta att stiga. Efterhand kommer vattennivån att stabiliseras.

Området har en stor potential för att kunna hysa höga naturvärden efter avslutad täktverksamhet. Branta bergsslänter och klippbranter i denna typ av miljö kan utgöra viktiga livsmiljöer för fågelarter samt för en del växter såsom lavar och mossor. Skuggiga nordvända väggar och branter ger ett stabilt fuktigt mikroklimat för fuktkrävande arter medan torra sydvända solexponerade bergväggar gynnar värmeälskande arter. Målet är att skapa branter och klippväggar med en stor variation i fysisk struktur. Det är dock viktigt att kvarvarande bergväggar lämnas på ett säkert sätt så att det inte finns risk för ras eller nedfallande sten. Insyns- och

bullervallar som har anlagts i driftskedet kommer att i efterbehandlingsskedet lämnas kvar i söder och norr. Skut kommer att placeras ut runt hela brytområdet för att markera branter. Skyddshyllor kommer successivt att skapas och de kommer få varierande storlekar och djup.

Bodar, maskiner och annan kringutrustning tas bort. Infartsvägen lämnas kvar för att kunna användas vid framtida markanvändning.

Inför avslutning av täktverksamheten kommer en detaljerad efterbehandlingsplan att tas fram. I efterbehandlingsplanen ingår detaljutformning av slänter och täktsjön. Efterbehandlingsplanen kommer att tas fram i god tid inför avslutande av verksamheten och i samråd med tillsynsmyndigheten och markägarna.

Skadeersättningar

För ägare av brunnar kan det i nuläget inte förutses att skada kommer att uppstå. Skulle så vara fallet finns möjligheten för en skadelidande att till domstolen anmäla skada inom ramen för oförutsedd skada.

Sammantaget saknas skäl att i nuläget erbjuda ersättning till sakägare.

Ekonomisk säkerhet

I aktuellt fall är det slutliga valet av efterbehandling inte fastställt, men beräkningarna är utförda utifrån en principiell efterbehandlingsplan som presenteras i den tekniska beskrivningen. Sökanden har beräknat de kostnader som kan uppstå för att återställa platsen efter avslutad täktverksamhet till totalt 2,4 miljoner kronor.

Beräkning av den ekonomiska säkerheten kan göras enligt Miljösamverkan Sveriges modell. Anledningen till att Sökanden valt att inte följa Miljösamverkan Sveriges vägledning för beräkningen är att denna inte tar hänsyn till bergtäkter vid vilka efterbehandling består av bildande av en täktsjö. Används Miljösamverkan Sveriges modell kommer storleken på säkerheten att överskattas grovt, då största

delen av området kommer hamna under vatten och inte fordra några åtgärder överhuvudtaget.

MÖD har i nyligen meddelad dom (M 10574-19 den 3 juni 2021) uttalat att schabloniserade beräkningar inte ensamt kan ligga till grund för den ekonomiska säkerhetens storlek utan att en bedömning som huvudregel ska göras i det enskilda fallet. Efter att ha konstaterat att den ekonomiska säkerheten bör fastställas utifrån en bedömning i det enskilda fallet uttalade MÖD även att Miljösamverkan Sveriges modell inte ger en rättvisande bild av kostnaderna för efterbehandlingen när syftet är att bilda en täktsjö.

De efterbehandlingsåtgärder som kan bli aktuella för ansökt verksamhetsområde är i huvudsak rivning av befintliga byggnader samt justering av planer, slänter och bullervallar. Bildandet av täktsjön kräver inga åtgärder och medför sedermera inga kostnader.

Sökanden menar att den utförda beräkningen ska ligga till grund för fastställandet av säkerheten och uppgå till 2,4 miljoner kronor. Säkerheten bedöms då vara väl betryggande för sitt ändamål.

Verkställighetsförordnande

Skulle till följd av en utdragen prövning ett nytt tillstånd inte meddelas förrän efter det att materialet har tagit slut, innebär detta en stor skada för såväl Sökanden som materialförsörjningen. Som prognosen ser ut nu beräknas kvarvarande material i nuvarande tillstånd ta slut ungefär vid utgången av 2022.

Den verksamhet som tillståndsansökan nu gäller stämmer i allt väsentligt överens med den verksamhet Sökanden redan bedriver på platsen. Det gamla tillståndet gäller fortsatt fram tills ett nytt tillstånd vinner laga kraft. Det nu ansökta tillståndet ställer högre krav på Sökanden än det gamla, varför det ligger i allas intresse att det nya tillståndet kan tas i anspråk så snart som möjligt. Några intressen som skulle ta skada av detta föreligger inte.

Verksamheten kan och kommer vid ett meddelat verkställighetsförordnande att bedrivas inom det brytningsområde och till det djup som redan är tillståndsgivet idag, varför någon ny täktyta inte behöver tas i anspråk. Ingen brytning kommer att ske inom det utökade området inom de närmsta åren.

Det är av väsentlig betydelse att verkställighet meddelas för att leveranserna av bergmaterial ska kunna fortsätta från takten. Någon irreversibel skada eller något men för motstående intressen kan inte heller uppkomma genom att ett verkställighetsförordnande meddelas.

INKOMNA YTTRANDEN

Trafikverket har inget att erinra mot ansökan.

Länsstyrelsen i Östergötlands län tillstyrker ansökan, med vissa nedan angivna undantag. Länsstyrelsen avstyrker yrkandet om tillståndstid längre än 20 år. Länsstyrelsen avstyrker yrkandet om att få ta emot avfallsmassor för anläggningsändamål.

Länsstyrelsen anser att det sediment som uppstår i den planerade sedimentationsdammen bör betraktas som ett utvinningsavfall och att en avfallshanteringsplan bör tas fram innan tillstånd meddelas. Även avbaningsmassorna bör betraktas som ett utvinningsavfall. Beroende på hur de hanteras kan det krävas en avfallshanteringsplan även för denna hantering.

Länsstyrelsen anser att verksamhetens kontrollprogram bör omfattas av provtagning av PFAS samt att provtagning av vatten från upplagsområdet även omfattar metaller samt en bredare analys av PAHer.

Villkor för verksamheten

Länsstyrelsen anser att de villkor som föreslagits av sökanden i

huvudsak kan godtas. Länsstyrelsen anser dock att följande ändringar och tillägg bör göras.

6. Verksamheten samt underhållsarbeten som kan verka störande för omgivningen får endast bedrivas helgfri måndag-fredag kl. 07.00-18.00. Uttransport av material får endast ske helgfri måndag-fredag kl. 06.00-18.00.

Tillverkning och utlastning av asfalt får bedrivas helgfri måndag-fredag, dygnet runt.

Om det föreligger särskilda skäl får tillsynsmyndigheten i enstaka fall medge undantag från de tider som anges i villkoret.

7-8. Sprängningar får inte utföras som medför att den sprängningsinducerade vibrationshastigheten, uttryckt som toppvärde i vertikalled, mätt i sockel i närmaste bostäder, överstiger värdet 4 mm/s. Sprängningar får heller inte utföras som medför att luftstöt vågor vid närmaste bostäder överstiger värdet 120 Pa, uttryckt som frifältsvärde. De angivna värdena ska kontrolleras genom mätning, enligt svensk standard (för närvarande SS 4604866:2011 respektive SS 25210) eller motsvarande, vid minst ett tillfälle under de tre första sprängtillfällena. Kontroll ska även ske när det skett förändringar i verksamheten som kan medföra att värdena riskerar att överskridas, eller när tillsynsmyndigheten bedömer att det behövs.

12. Avfallsverksamheten omfattar följande avfallsslag:

<i>Avfallskod</i>	<i>Namn</i>
<i>17 03 04</i>	<i>Andra bitumenblandningar än de som anges i 17 03 01 (asfalt).</i>
<i>17 01 01</i>	<i>Betong</i>
<i>17 05 04</i> <i>19 12 09</i>	<i>Jord och sten</i>
<i>20 02 02</i>	

13. De avfallsmassor som ska användas i anläggningsarbeten och förädlas inför försäljning, får ej överskrida de i tabellen nedan angivna halterna och lakkriterierna:

Ämne	Halter i mg/kg Ts	Utlakning Co LS 0,1 1/kg (mg/l)	Utlakning 1/s = 10 1/kg
Arsenik	10	0,01	0,09
Bly	20	0,05	0,2
Kadmium	0,2	0,01	0,02
Koppar	40	0,2	0,8
Krom tot	40	0,2	1
Kvicksilver	0,1	0,001	0,01
Nickel	35	0,1	0,4
Zink	120	1	4
Klorid	-	80	130
Sulfat	-	70	200
PAH-L	0,6		
PAH-M	2		
PAH-H	0,5		

Ämnena som inte är reglerade i tabellen ovan får förekomma i halter upp till närområdets naturliga bakgrundshalter.

Förekomsten av icke naturligt förekommande utfasningsämnen och riskminskningsämnen bör vara nära noll.

Kontrollprogram

Länsstyrelsen anser att det bör villkoras att verksamheten ska omfattas av ett kontrollprogram. Innehållet av kontrollprogrammet ska tas fram i samråd med tillsynsmyndigheten och bör innehålla mätning avseende PFAS. Vidare anser länsstyrelsen att kontrollprogrammet även ska innehålla krav på mätning av metaller och en bred analys av PAH-er i vatten avlett från upplagsområdet.

Motivering

Tillståndstid

Länsstyrelsen anser att tillstånd för täkter bör vara tidsbegränsade och att 30 år är en omotiverat lång tidsperiod. I förarbetena till miljöbalken betonas att tillstånd i ökad utsträckning ska kunna meddelas för begränsad tid. Skälen till detta är att den

tekniska utvecklingen och ökade kunskaper leder till att samhällets miljökrav ändras och skärps. Tåktverksamhet innebär ett kontinuerligt ingrepp som under hela verksamhetstiden orsakar förändringar i miljön. Genom att tidsbegränsa tillstånd framtvingas regelbundna omprövningar som ger en möjlighet att, i den utsträckning det kan anses vara skäligt, aktualisera villkoren och att anpassa verksamheten utifrån vad som då anses utgöra bästa möjliga teknik.

Tåktverksamheter utgör en utvinningsindustri som syftar till att tillgodose den lokala marknaden med ballastmaterial. Länsstyrelsen konstaterar att hanteringen av återvunna massor och entreprenadberg ökar i samhället och att det utifrån resurshushållningsbestämmelserna i miljöbalken finns skäl att utveckla användandet av återvunnet material. Anpassningar av verksamheten bör därmed även kunna göras utifrån vad som då anses vara en lämplig materialförsörjning för regionen.

Länsstyrelsen bedömer att en tillståndstid om 20 år ger utrymme för att kunna följa en långsiktig planering, bland annat med avseende på investeringar i modern teknik, och att det efter så pass lång tid är motiverat att verksamhetsutövaren får ansvaret för att uppdatera utredningarna av verksamhetens miljöeffekter och hur de kan begränsas. Genom att medge en allt för lång tillståndstid förloras vinsterna med att tidsbegränsa tillståndet. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av detta att yrkandet om tillståndstid utöver 20 år bör avslås.

Arbetstider

Verksamheten bedöms påverka omgivningen genom bland annat buller, vibrationer och damning. Länsstyrelsen anser att verksamhet som kan verka störande för omgivningen i första hand bör bedrivas under helgfri måndag - fredag kl. 07.00 - 18.00, och att verksamhet så långt möjligt bör undvikas under övriga tider, då fler människor är lediga och därmed påverkas i större utsträckning av störningarna. Enligt de uppgifter som lämnas i ansökan beräknas verksamheten klara de villkor för buller som normalt föreskrivs, under förutsättning att föreslagna skyddsåtgärder vidtas. Länsstyrelsen anser dock att verksamheten, trots detta, kan verka störande

för omgivningen och att störningen bör ställas i relation till behovet av tid för att bedriva verksamheten.

Länsstyrelsen bedömer att det i huvudsak bör vara möjligt för bolaget att bedriva verksamheten i den omfattning som söks tillstånd för även om arbetstiden begränsas till helgfri måndag - fredag, kl. 07.00 - 18.00. För vissa av de moment som ingår i verksamheten ser vi dock skäl att göra undantag från detta.

För att kunna leverera material till andra verksamheter som bedrivs dagtid bör uttransport av material tillåtas ske helgfri måndag - fredag kl. 06.00 - 18.00.

Mot bakgrund av att asfalteringsarbeten, på grund av framkomlighet och trafiksäkerhetsskäl, kan behöva genomföras nattetid bedömer länsstyrelsen att de av bolaget föreslagna arbetstiderna för tillverkning och utlastning av asfalt kan accepteras.

Vidare anser länsstyrelsen att det i vissa fall kan vara motiverat att undantag från ordinarie tider medges. Ett sådant undantag bör dock inte gälla generellt utan bör bedömas av tillsynsmyndigheten i det enskilda fallet där det föreligger särskilda skäl.

Vibrationer och luftstöttsvågor

Länsstyrelsen anser att formuleringen i villkor 7 "...vid mer än 20 % av mättillfällena per kalenderår och då högst 6 mm/s " samt att formuleringen i villkor 8 "...vid mer än 20 % av mättillfällena per kalenderår och då högst 150 Pa..." bör strykas.

Länsstyrelsen anser att villkor angående vibrationer och luftstöttség till följd av sprängning behövs, och att man även i detta hänseende bör tillämpa begränsningsvärden. Länsstyrelsen bedömer att vibrationer inte bör överstiga värdet 4 mm/s och att luftstöttség inte bör överstiga värdet 120 Pa, uttryckt som frifältsvärde. Hur ofta och i vilken omfattning mätning ska utföras bör regleras i

verksamhetens kontrollprogram.

Länsstyrelsen noterar dock att andra formuleringar godtagits av prövningsmyndigheter under senare år. I andra hand anser länsstyrelsen därför att villkoren kan ges samma utformning som i mark- och miljödomstolens dom den 2 mars 2022, i mål M 5089-20. Villkoren skulle då ges följande lydelse.

Villkor 7. Markvibrationer från sprängning - definierade som högsta svängningshastighet i vertikalled - får vid bostads- eller fritidshus inte överstiga 4 mm/s vid mer än en av de senaste tio sprängningarna och då högst 6 mm/s. Vibrationerna ska mätas som toppvärde i sockel på bottenvåning.

Villkor 8. Luftstötsvåg till följd av sprängning, mätt genom frifältsmätning, får vid bostads- eller fritidshus inte överstiga 100 Pa vid mer än en av de senaste tio sprängningarna och då högst 150 Pa.

Sökanden har yrkat att högre begränsningsvärden för vibrationer och luftstötvåg ska godtas vid 20 % av mättillfällena. Länsstyrelsen anser att ett undantag vid 20 % av mättillfällena ger ett orimligt stort utrymme för avsteg från vad länsstyrelsen anser vara väl motiverade begränsningsvärden. Länsstyrelsen delar sökandens uppfattning att de yrkade begränsningsvärdena bör betraktas som så kallade komfortvärden, som föreskrivs för att störningen för närboende ska hållas på en acceptabel nivå. Vid full produktion, med 15 sprängningar per år, skulle de högre värdena (6 mm/s och 150 Pa) godtas vid tre tillfällen per år, om villkoret formuleras enligt sökandens yrkande. Länsstyrelsen anser att det medför en allt för stor störning för närboende och att avsteg från begränsningsvärdet inte bör tillåtas vid mer än en av de senaste tio sprängningarna.

En förutsättning för att tillåta att undantag från begränsningsvärdena godtas med en viss frekvens är att mätning av de aktuella parametrarna sker vid varje sprängtillfälle. Frekvensen bör därmed inte anges som en andel av antalet mättillfällen, utan som en andel av antalet sprängningar, så som anges i de föreslagna villkoren ovan.

Länsstyrelsen anser att ett begränsningsvärde på 120 Pa för luftstötvtåg i sig ger tillräckliga marginaler för att sökanden ska kunna bedriva verksamheten så att villkoret med säkerhet innehålls. Om en möjlighet till undantag införs, som medger att värdet får överskridas vid maximalt en av de senaste tio sprängningarna, anser vi att det är motiverat att föreskriva ett begränsningsvärde på 100 Pa för luftstötvtåg.

Länsstyrelsen anser att undantagsfrekvensen av tydlighetsskäl bör formuleras som ett antal istället för en procentsats och att avstämning ska ske löpande istället för per kalenderår. Därigenom elimineras de incitament för att genomföra ytterligare sprängningar, i syfte att undvika en villkorsöverträdelse, som annars skulle kunna uppstå. Vidare anser länsstyrelsen att sprängning ska ske på i förväg meddelade tider, så att det överraskningsmoment för närboende som annars uppstår kan undvikas.

Mottagande av schaktmassor för anläggningsändamål och försäljning

Länsstyrelsen ställde frågor om mottagningskontroll, om anläggningarna där avfallsmassor ska användas, om användning av samma massor vid en framtida återställning samt hantering av massorna vid anläggningen. Få av dessa frågor har besvarats av bolaget i den omfattning att det går att bilda sig en uppfattning om möjlig påverkan på kort och lång sikt samt behov av kontroller och skyddsåtgärder.

Återvinning och försäljning av schaktmassor

Med beaktande av verksamhetens lokalisering, i ett område som såvitt känt inte är förorenat sedan tidigare, är det inte lämpligt att använda avfall som har en högre föroreningshalt eller utlakning än vad som är utgångspunkt i Naturvårdsverkets handbok Återvinning av avfall i anläggningsarbeten (2010:1), tabell 4, nivå för mindre än ringa risk. Länsstyrelsen anser därför att endast schaktmassor som uppfyller de kraven kan vara lämpliga att använda för anläggningsändamål inom verksamhetsområdet. Det bör också vara i linje med det som eftersträvas vid ett framtida återställande av tälten, om högre halter och andra ämnen tillåts kan extra medel behöva avsättas som säkerhet inför återställningen, vidare bör det beaktas att

återvinning inte får öka olägenheterna för människors hälsa eller miljön enligt praxis.

Bolaget yrkar tillstånd att ta emot cirka 500 000 ton schaktmassor för uppförande av anläggningsyta och för anläggande av bullervallar. Bolaget har angett att de anser att detta är att betrakta som verksamhetskod 90.141. Det förefaller som om bolaget inte har utfört bedömningen av risk- och provningsnivå enligt den metodik som tagits fram för ändamålet. Bolaget hänvisar till Naturvårdsverkets riktvärden för förorenad mark, en modellbeskrivning och vägledning för bedömning av om det föreligger ett behov av avhjälpandeåtgärder sett till en generell markanvändning på ett redan förorenat område. Detta medför att länsstyrelsen är frågande till bolagets bedömning av risk- och provningsnivå liksom till tillvägagångssättet vid framtagandet av platsspecifika riktvärden för mottagande av schaktmassor.

Med återvinning avses enligt 15 kap. 6 § miljöbalken, en åtgärd som innebär att avfall kommer till nytta som ersättning för ett annat material. För att det ska vara frågan om en återvinningsåtgärd krävs dels att det finns ett verkligt behov av att ersätta annat material som annars hade behövts för ändamålet och som är lämpligt för det samma. Om dessa krav inte är uppfyllda är åtgärden att betrakta som bortskaffande av avfall, och utfyllnaden med massor utgör i så fall deponering enligt 15 kap. 5 § miljöbalken. I ansökans miljökonsekvensbeskrivning anges att dessa avfallsmassor ska ersätta jungfruliga krossmassor, för att det inte ska ses som ett bortskaffande bör därför avfallsmassorna uppvisa samma tekniska egenskaper som de massor de ska ersätta vid anläggningsarbetet, ett annat krav är att konstruktionen ska fylla en självständig funktion. Enligt praxis ska funktionen jämföras mot det ersatta materialets funktion vidare ska inte mer material än vad som behövs för konstruktionens funktion, till exempel bärförmåga, hållbarhet och utjämning användas.

I den tekniska beskrivning framgår att höjdsättningen för ytan utgår från asfaltverkets kalldoseringsfickor, fickor som ska flyttas till platsen. Det framgår dock inte när denna flytt ska ske och vilket behov av yta asfaltverksamheten tar i

anspråk eller behovet av att övriga anläggningsdelar finns på samma nivå som asfaltverket. Länsstyrelsen har svårt att se att behovet av höjdsättningen är befogad annat än möjligen för asfaltverket, då verksamheten ändå kan bedrivas under en så lång tid som 15 år i väntan på färdigställande. Länsstyrelsen är frågande till behovet och därmed till om det finns ett anläggningsändamål för den stora mängden massor som bolaget yrkar tillstånd om att få ta emot.

För att bedömning av prövning och risknivå ska var möjlig behöver det finnas kunskap om avfallets inneboende egenskaper. Eftersom det avfall som kan komma att bli aktuellt för anläggandet av upplagsyta och insynsskydd/bullervall inte finns beskrivet i ansökan, det vill säga det är inte klargjort från vilka platser avfallet ska hämtas, kan det svårligen påstås att bolaget har en sådan god kunskap om avfallet, att man kan utgå ifrån att risken för utlakning eller förekomsten av andra föroreningar är klarlagd. Att enbart utgå från halter i avfallet medför vidare att riskerna för grund- och ytvatten inte bedöms platsspecifikt men förfarandet innebär även att påverkan från sulfat, klorid, fluorid och andra i vatten lösliga ämnen inte är klarlagd. Bedömning av risknivå utgår inte enbart från halter, halterna är bara en del av den totala bedömningen av avfallets inneboende egenskaper och avfallets egenskaper är en av tre större delar av bedömningen. Den sammanvägda bedömningen bygger på platsens och närområdets förutsättningar och skyddsvärden, det som ska anläggas och hur och var avfallet används i anläggningen samt inneboende egenskaper hos det avfall som ska användas. Bara uppgifter om mängden ansökta massor indikerar att det kan röra sig om prövningsnivå B, oavsett föroreningsnivå. Även platsens förutsättningar och skyddsbehov (opåverkad naturmark omgärdad av åkermark med närliggande skyddsobjekt som brunnar och vattenskyddsområde), indikerar att åtgärden i sig är tillståndspliktig.

Bolaget anger att de avbaningsmassor som uppkommer i verksamheten kommer att användas för buller- och insynsvallar. Bolaget har beräknat att det finns ca 50 000 ton avbaningsmassor inom täktområdet och ca 25 000 ton av dem kommer gå åt för att bygga insyns- och bullervallar. Byggnationen av vallarna kommer att ske

successivt allteftersom det planerade brytområdet utökas. Övriga massor kommer att behövas för terrängjusteringar. Länsstyrelsen är frågande till om alla de 25 000 ton avbaningsmassor som bolaget vill använda för terrängjusteringar och vid senare lämnad uppgift även i konstruktionen av upplagsytan eller om även den användningen är att betrakta som kvittblivning av avfall.

Sammanfattning av massor för anläggningsändamål

Sammanfattningsvis anser länsstyrelsen att bolaget inte visar sitt behov av massor för anläggningsändamål. För det fall domstolen anser att införsel för anläggningsändamål kan ske, ska införda massor oavsett om de ska användas eller bearbetas inför försäljning inte få uppvisa föroreningar i halter eller med utlakning som överstiger vad som utifrån Naturvårdsverkets handbok (2010:1) anges som nivå för ringa risk. För att inte riskera att påverka närliggande områden med utpekade skyddsvärde i både ett kort och långt tidsperspektiv, men också för att efterbehandlingsbehovet vid avslutad täktverksamhet inte ska bli allt för omfattande samt för att minimera spridning av föroreningar till andra projekt och platser via försäljning i mindre än ringa omfattning.

Om föroreningsmängd och risker för påverkan från massorna vid avslut bedöms föranleda ett stort efterbehandlingsbehov, kan det knappats ses som en hållbar resurshantering eller som en miljönytta. Försiktighetsprincipen bör gälla så att det som byggs inte måste plockas bort och omhändertas vid återställning utan i stället kan återanvändas i den mån det behövs vid återställning. Bolaget har föreslagit att det ska skapas en så kallad "täktsjö", med det i beaktande är det också lämpligt att avfallsmassorna innehar sådana egenskaper att de i framtiden även är möjliga att använda i vattenmiljö.

Villkor 12; avfallsslag

Avfallskoder, kod 19 13 02, har i bilaga 4 till avfallsförordningen lydelsen icke farligt avfall från efterbehandlingar av förorenade områden. Bolaget har bara angett att de ska bedriva sortering och krossning, hantering som inte är likställt med behandling utan mer bör ses som förberedelse inför behandling eller deponering av

förorenade massor. Anläggningen och den ansökta verksamheten är inte avsedd för den typen av hantering och bör därför inte ges tillstånd att hantera avfall med den avfallskoden. Det finns andra anläggningar i närområdet som har bättre förutsättningar för detta.

Länsstyrelsen anser därför att det är olämpligt att tillåta återvinning av avfalls- massor med avfallskod 19 13 02, då dessa högst troligen kommer att innehålla högre halter än de av bolaget föreslagna riktvärdena och sannolikt alltid göra det vid det av länsstyrelsen förordade halt och lakkriterierna. Vi ser stor risk att de platser där hantering av avfallsmassor kommer ske, kommer att behöva efterbehandlas vid avslutad verksamhet.

Verksamheten har i sitt förslag till villkor föreslagit, om andra avfallsslag som kan komma ifråga, ska detta meddelas tillsynsmyndigheten för godkännande.

Länsstyrelsen anser att frågan om andra avfallsslag bör hanteras inom prövningen, om frågan ska hanteras av tillsynsmyndigheten bör detta delegeras och hanteringsförfarandet beskrivas i tillståndet.

Villkor 13; föroreningsgrad

Länsstyrelsen förordar de halt och lakkriterier som anges i tabell 4 i handbok 2010:1, med tillägg om att för naturligt förekommande ämnen som inte har halt och lakkriterier i tabellen, ska naturliga bakgrundshalter i närområdet vara styrande vid mottagandet av avfallsmassor. Vidare anser vi att det bör framgå att icke naturligt förekommande utfasningsämnen och riskminskningsämnen bör vara i halter nära noll i de schaktmassor som tas in vid verksamheten.

Bedömning av massorna ska ske enligt den handledning som Naturvårdsverket har tagit fram. Det som föreslås av bolaget med beräkningar av medelhalt är inte en lämplig bedömning, då den riskerar att underskatta de verkliga riskerna med avfallet. Bedömning ska ske på varje parti som lämnas oavsett mängd och det ska ske på relativt homogena massor (samma plats, geologi, och egenskaper i övrigt)

största volym för en analys och ett laktest bör i de flesta fall vara många gånger mindre än det som föreslås av bolaget.

Mottagningskontroll av avfallsmassor

Den mottagningskontroll som redovisas, bör anpassas till den vägledning som publicerades den 28 juni 2021, som en del av uppdateringen av handbok 2010:1, "Undersökning av avfallets innehåll och egenskaper 2021-06-28".

Bolaget har nu beskrivit hur de kommer lagra avfallsmassor som misstänks att inte uppfylla av bolaget uppställda mottagningskrav, men bolaget har inte beskrivit den fortsatta hanteringen av dessa massor.

Länsvatten

Uppföljning av total-kväve bör följas upp efter sedimentationsdammen. Detta eftersom vattnet som rinner från sedimentationsdammen har lägre koncentration av total-kväve än vattnet som rinner från våtmarken. Det förklaras med att en hel del jordbruksmark dräneras till våtmarken och ökar koncentrationen av kväve. Mot bakgrund av detta anser länsstyrelsen att halten i villkor 17 sänkas till ca 4 - 5 mg/l.

Av ansökningshandlingarna framgår att recipienten, Motala Ström (Glan-Bråviken), inte uppnår god kemisk status med avseende på PFAS. Länsstyrelsen delar inte bolagets bedömning gällande att inga analyser gällande PFAS behöver genomföras. PFAS är ett så pass utbrett problem i miljön att det i vår mening är mycket svårt att utesluta att inga massor innehållande PFAS kommer tas emot utan att genomföra analyser. Vidare har PFOS över gränsvärde för ytvatten uppmätts i länsstyrelsens provtagningar både i Glan och i Motala ström (Glan-Bråviken). Mot bakgrund till detta anser länsstyrelsen att det är nödvändigt att mäta PFAS i mottagna massor för att inte riskera att tillföra recipienterna mer PFAS och försvåra uppnåendet av miljökvalitetsnormen.

Vad det gäller PAHer anser länsstyrelsen att bolagets formulering "Avlett vatten från det nya upplagsområdet föreslås få ett något mer omfattande analysprogram

där även metaller samt vid behov PAH-indikatorn och MICN-parametern benso(a)pyren ingår." är vag. Vidare anser länsstyrelsen även att en bredare analys av PAHer, där inte bara Benso(a)pyren ingår, är nödvändigt. Länsstyrelsen anser mot bakgrund av ovan att det bör villkoras att kontrollprogrammet, när det gäller utgående vatten från det nya upplagsområdet, ska ha ett mer omfattande analysprogram gällande metaller och en bred analys av PAHer.

Kontroll och skyddsnivå bör också sättas i relationen till och i beaktande av att de två utsläppspunkter som planerats går till recipienter belägna inom vattenskyddsområde ytvattentäkt Glan.

Utvinningsavfall

Bolaget har uppgivit att en sedimentationsanläggning kommer att anläggas. Det sediment som uppstår i sedimentationsanläggningen betraktas enligt Naturvårdsverkets vägledning som ett utvinningsavfall och en anläggning som varaktigt används för hantering av utvinningsavfall utgör en utvinningsavfallsanläggning. För utvinningsavfallsanläggningar ska en avfallshanteringsplan tas fram. Även avbaningsmassor utgör utvinningsavfall och den plats där de hanteras kan, beroende på hur hanteringen sker, också utgöra en utvinningsavfallsanläggning. Länsstyrelsen anser att en sådan avfallshanteringsplan bör redovisas av bolaget innan tillstånd meddelas.

Artskydd

Efter bemötanden från bolaget gör länsstyrelsen bedömningen att verksamheten, med redovisade anpassningar och åtaganden, inte medför en försämring av den kontinuerliga ekologiska funktionaliteten för gulsparv och mindre hackspett. Genom vidtagande av skyddsåtgärder i det befintliga täktområdet bedöms verksamheten inte heller innebära risk för sådan påverkan på skyddad art att förbuden i artskyddsförordningen aktualiseras för den berörda arten. Att en skyddad art kontinuerligt nyttjat täktområdet som fortplantningsområde talar för att arten på den aktuella platsen är tolerant mot störning (t.ex. impuls ljud och belysning) och att

den mest avgörande faktorn är att tillgodose behoven av lämpliga bohyllor i lägen där mänsklig störning och predation kan förebyggas.

Med den höga avskiljningsgrad och dimensionering av sedimentationsdamm med oljeavskiljare bedöms utgående vattenflöden från täktområdet inte medföra någon betydande försämring av de närliggande våtmarker som hyser skyddsvärda trollsländor.

Verksamheten bedöms mot bakgrund av ovanstående vara tillåtlig utifrån bestämmelserna i artskyddsförordningen (2007:845).

Naturvärden

Inga formellt skyddade områden berörs av den planerade verksamheten och det närliggande Natura 2000-området Borgs ekhagar bedöms inte påverkas på ett sätt som kräver tillstånd enligt 7 kap. 28 a § miljöbalken. I övrigt bedöms verksamheten inte ge upphov till en sådan påverkan på naturmiljön att det skulle finnas några hinder mot att tillåta verksamheten.

Rekreation och friluftsliv

Verksamheten bedöms inte påverka områden av värden för rekreation och friluftsliv på ett oacceptabelt sätt.

Begäran om ersättning

Länsstyrelsen yrkar med stöd av 25 kap. 2 § miljöbalken ersättning med 4 800 kr för våra kostnader kopplade till prövning av vattenverksamhet i detta mål. Kostnaden består av inläsning av handlingar och yttranden, sammanlagt 6 h à 800 kr.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun har anfört följande.

Nämnden bedömer att det behöver formuleras villkor om att bolaget får lagra farligt avfall som en del av att samla in det. I 29 kap 50 och 51 §§ miljöprövningsförordningen står att det är tillståndspliktigt eller anmälningspliktigt att lagra farligt

avfall som en del av att samla in det. Bolaget vill ta emot massor och har i ansökan beskrivit vilka mottagningskriterier som ska gälla för verksamheten. Även rutiner med provtagning har beskrivits för att minska risken för att ta emot massor som räknas som farligt avfall. Trots det bedömer nämnden att det finns en risk att förorenade massor kommer in i anläggningen. Dessa massor kan vara så pass förorenade att de utgör farligt avfall. Massorna ska enligt bolaget avvisas, vilket nämnden är positiv till. Det kan uppstå situationer då bolaget i väntan på provtagningssvar tar in massor och lagrar dessa i anläggningen, kanske en eller flera dagar. Visar det sig sedan att massorna är att betrakta som farligt avfall har bolaget gjort något som de inte har sökt tillstånd för eller anmält. För att undvika en sådan situation anser nämnden att villkor som hanterar denna problematik behöver formuleras.

Nämnden bedömer att bolaget behöver upprätta en avfallshanteringsplan i enlighet med utvinningsavfallsförordningen (2013:319). Täktverksamhet är en utvinningsindustri och uttag av material i en täkt är att se som en produktionsprocess. Vanliga avfallsslag från täktverksamheter kan vara så kallat ofyndigt berg, bearbetningsavfall och vattenreningssediment. Bolaget har angivit i ansökningshandlingarna att sediment från dammarna kan och ska återanvändas i produktionen. Det har visat sig att slammet från en sedimentationsdamm innehåller inte enbart stenmjöl (som teoretiskt sett skulle kunna återföras i produktionsprocessen). Slammet innehåller även jord och sand. Vid urgrävning av en damm följer viss växtlighet med. Vad som krävs för att separera slammet så att stenmjölet urskiljs från resterande material har bolaget inte visat. Och även om det är möjligt i praktiken att göra så, så uppkommer annat material (jord, sand, slam) som då räknas som utvinningsavfall. Ofyndigt berg/massor och bearbetningsavfall är, utöver sediment från dammarna, något som med största sannolikhet uppstår i en bergtäkt och behöver hanteras i en avfallshanteringsplan. Avfallshanteringsplanen ska aktualiseras vid tillståndsprövning, enligt 64 § förordning (2013:319) om utvinningsavfall.

Det är oklart i ansökan om bolagets process för återvinningen av icke farligt avfall innebär att avfallet upphör att vara avfall och istället blir en produkt/vara. Bolaget

självt har i kompletteringarna till ansökan angivit att det är en produkt men inte beskrivit varför det inte längre ska betraktas som avfall. Nämnden anser att kan bolaget inte visa att det har upphört att vara avfall ska produkten betraktas som ett avfall. Bolaget har även angivit att det inte är deras ansvar att kontrollera att den som tar emot deras avfall har anmält eller sökt tillstånd för det. Nämnden anser att det i tillståndet behöver formuleras villkor om att bolaget ska kontrollera att den som tar emot avfallet ska ha anmält eller sökt tillstånd för detta, i enlighet med 5 kap 18 § avfallsförordningen. Om mark- och miljödomstolen bedömer att det inte ska formuleras som villkor anser nämnden att bolagets skyldigheter och åtaganden enligt 5 kap 18 § avfallsförordningen ska framgå i ansökningshandlingarna eftersom de själva har sagt att de inte har något sånt ansvar. Alternativt att bolaget i ansökningshandlingarna förklarar var i processen för återvinning av icke farligt avfall som avfallet upphör att vara just avfall och istället blir en produkt.

Bolaget har föreslagit att verksamheten inte får ge upphov till högre ekvivalent ljudnivå utomhus vid bostäder än 50 dB (A) helgfri måndag-fredag kl. 06.00 - 18.00, som villkor för buller. Jämfört med bolagets nuvarande tillstånd innebär förslaget att verksamheten ska få bedrivas en timme tidigare. Nämnden anser att det är olämpligt att börja så pass tidigt med en bullrande verksamhet utifrån våra erfarenheter vid tillsyn. Vi har under det senaste året fått in ett flertal klagomål vad gäller buller, damning, lukt samt transporter och anser därför inte att det är motiverat att medge andra bullervillkor än de som bolaget har i sitt tillstånd idag.

Nämnden anser att riktvärdena för utsläpp av dagvatten som återfinns i Norrköpings kommuns "Riktlinje för hållbar dagvattenhantering", bilaga 3 ska gälla för verksamheten. Verksamheten är belägen nära Glans vattenskyddsområde, vilket gör det angeläget att bolaget vidtar åtgärder och övervakar utsläpp till vatten. Riktlinjen ska gälla för alla verksamheter inom Norrköpings kommun som på något sätt hanterar dagvatten. Nämnden vill framföra att de riktvärden som anges i riktlinjen utgör miniminivåer för rening av dagvatten.

Nämnden anser att det ska finnas en avstängningsmöjlighet vid södra dammen på grund av att verksamhetsområdet är beläget nära Glans vattenskyddsområde. Glan är huvudvattentäkt för Norrköpings kommun. Det är därför viktigt att långsiktiga lösningar och övervakning kommer till stånd för att så långt som möjligt skydda denna viktiga vattentäkt. Den planerade verksamhetens art innebär en förhöjd risk för förorening av vattentäkten. Inom verksamhetsområdet kommer det pågå många maskinrörelser varje dag. Det i sin tur innebär en risk för bränsle- och/eller oljeläckage som kan nå dammen. Även släckvatten från en eventuell brand kan leta sig vidare till dammen och då är en avstängningsmöjlighet en förutsättning för att snabbt och effektivt förebygga att föroreningar når ytvattentäkten.

Utsläppspunkten dit täktens vatten så småningom hamnar ligger förvisso söder om ytvattentäkten Glan, men kommunens vattenverk är placerat nedströms den utsläppspunkten

Nämnden anser att frågan om släckvattenhantering inte är tillräckligt utredd. Bolaget har exempelvis inte beskrivit hur spridningsrisken ska minska, vad släckvattnet skulle kunna innehålla eller hur ett eventuellt släckvatten ska hanteras. Frågan är viktig att klargöra i det här skedet med tanke på verksamhetsområdets närhet till Glans vattenskyddsområde.

Oro för olyckor har uttryckts från närboende i samrådet och klagomål till nämnden. Bolaget hänvisar till alternativ väg för cyklar och fotgängare och att det därmed inte finns behov av en breddning av vägen. Då närliggande områden så som Eksund och Strandhugget vuxit sedan täktens ursprungliga etablering ser nämnden en risk för olyckor. Olyckor skulle kunna orsakas av ett relativt tunt lager lera eller större stenar för andra fordon så som motorcyklar och EU-mopeder som inte kan välja en alternativ väg. Nämnden anser att bolaget bör ta fram en utredning inklusive kostnadsberäkning om en alternativ väg som skulle eliminera nedsmutsningen, och därmed oron för olyckor från närboende, av Eksundsvägen.

B A och A A, D, har anfört följande.

De har i snart 30 år haft NCC Industry AB som "granne" och under den tiden sett hur deras verksamhet påverkat dem. Förutom den tunga trafik som verksamheten hos NCC för med sig med damning, så är sprängningarna fullständigt förödande för deras bostadshus, i form av sprickor i grunden, samt de dammoln som lägger sig som en hinna på allt.

När man läser den hydrogeologiska undersökningen och miljökonsekvensbeskrivningen så står det helt klart att den grävda brunnen som idag används för bevattning kommer att sina. Det står också att det inte innebär några problem då vatten för bevattning kan tas ur den borrhade brunnen. Detta kommer givetvis att belasta den borrhade brunnen hårdare, speciellt under sommarperioden.

I miljökonsekvensbeskrivningen 6.2.3 står "Vid behov åtar sig bolaget att åtgärda eventuella skador som uppstår avseende vattentillgången på B. Åtgärder vidtas i samråd med sakkunnig och kan utföras genom t.ex. spräckning, fördjupning eller ersättning med ny brunn."

Varför utelämnas D från denna "garanti" då det är helt uppenbart att vattenförsörjningen är i fara?

I miljökonsekvensbeskrivningen utmålas D som den fastighet som har störst risk för skador både vad gäller sprängningsarbetet och den väntade grundvattensänkningen. De åtgärder som föreslås är att fastigheten ska ingå i ett "kontrollprogram".

Vad innebär det? Finns det några som helst garantier att sättningsskador och sprickbildningar i grunden kommer att åtgärdas/ersättas?

Den damning som förekommer för dem som bor på Albacken är katastrofal. De kan inte hänga tvätt på tork utomhus längre, bilar, fönster, utemöbler är konstant nerdammade av den verksamhet som bedrivs.

När NCC startade sin verksamhet fanns ingen annan liknande verksamhet i området vilket innebar att den damning som NCC genererade var uthärdliga. Det som nu har hänt är att NCC samarbetar med två nyetablerade företag som båda har arbetsmaskiner, lastbilar och hantering av jord och schaktmassor som sin kärnverksamhet. All hantering av dessa produkter med, schaktmaskiner, lastbilar genererar damm. Dessa företag är Econova och RS Agrotec. Detta har inneburit att den damning som nu pågår vid Albacken är helt utom kontroll. I miljökonsekvensanalysen behandlats detta som om NCC var det enda företaget i området." . Detta står under kapitel 6.4.1 Risk för damning uppstår i samband med sprängning samt, vid torr väderlek och blåst, från upplag". Det samarbete som NCC har med Econova och RS Agrotec och vad det inneburit för dem som bor nära har inte tagits upp över huvud taget i miljökonsekvensbeskrivningen. NCC är en del av detta så damningen måste utredas.

J och S A, E, anför, med instämmande av
M A, F, följande.

De yrkar ersättning utifrån framtida kostnader relaterat till att grundvattennivån har för avsikt att sänkas -55 meter över havet. Ersättning ska motsvara de kostnader som redogjord sänkning ovan resulterar i. Yrkandet innebär utifrån de fall det är aktuellt, kostnaden för borrning av ny brunn samt installation. Sammanfattningsvis de kostnader som sänkning av vattennivån innebär för att, i det fall sänkningen påverkar nuvarande borrad brunn och dess tryck och vattenkvalitet, att få ett fungerande vattentryck i F. Vidare omfattar yrkandet om ersättning de kostnader som ett arbete innebär för att, i de fall kvaliteten på vattnet påverkas av sänkningen, få till en god kvalitet på dricksvattnet.

P E och E E, X, har bifogat film samt anført följande. Om tillstånd lämnas till utökad täktverksamhet yrkar de skadestånd enligt (men inte uteslutande) miljöbalken 32 kap. Storleken på skadestånd bör baseras som minst på fastighetens marknadsvärde samt kostnader som uppstår för att ställa om till nytt boende som tex avgifter till bank, bygglov, mäklare.

De hävdar att en utökad verksamhet på A strider mot många paragrafer i miljöbalkens andra kapitel. Framför allt men inte uteslutande de hänsynsregler som beskrivs i andra kapitel.

De vill även uppmana domstolen att göra en samlad bedömning av samtliga verksamhetsutövare på A. Det finns för mycket oklarheter här som borde granskas av någon annan än kommunen.

De påverkas varje dag av de verksamheter som sker på fastigheten A och det är svårt för dem att föreställa sig hur de ska kunna bo kvar där om verksamheterna på A får utökas. A ligger precis på andra sidan vägen från deras fastighet. På den fastigheten sker redan idag följande;

1. NCC, täktverksamhet
2. Agrotec, schaktmassor och annat avfall
3. Econova, c-verksamhet

Att domstolen ska hantera NCC's ansökan utan att ta med Econova och Agrotec är inte rimligt då de alla bidrar till bl.a. försämrad luftkvalitet pga. stora mängder damm och avgaser, förorening till mark pga. kemikalier som används och schaktmassor som lakas ut, buller och sprängningar som de boende får leva med. Det är för dem helt ofattbart att de 3 aktörerna samtidigt får bedriva sina verksamheter trots alla sina brister. Det måste blivit fel någonstans eller så har de utnyttjat systemet och lyckats få tillstånd.

NCC vill gå ner på djupet och leda bort grundvattnet. Varje sommar snålar de med vattnet pga. rapporter om låga grundvattennivåer runt om i Sverige och nu vill NCC gå ner och pumpa bort vattnet som de använder för att dricka. De använder knappt vattnet för att vattna sina trädgårdar och så vill grannen NCC på A leda bort ännu mer av det och den andra grannen på A, Econova/Agrotec vill installera vattenspridare/sprinklers för att det inte ska damma så mycket. Kommer det finnas något vatten kvar till enskilda hushåll? De har redan idag problem med

vattennivån i sina brunnar. Det riskerar även att påverka deras energibrunn. Detta är inte moraliskt rätt och inte heller att hushålla med naturens viktiga resurser.

Utöver att de vill leda bort grundvatten så vill de skövla det lilla skogsparti som finns kvar och som är det enda insyn- och dammskydd mellan deras fastighet och bergtäkten.

Stundtals dammar det väldigt mycket, det syns extra tydligt på bilar och fönster. I hängrännorna finns tydliga spår efter sand. Det beror såklart inte bara på NCC's verksamhet, där är även Agrotec och Econova inblandade. Men att barnen som är ute och leker en sommardag ska behöva andas in det damm som uppstår (som forskning tydligt visar är farligt) och samtidigt ha ett monotont hackande ljud blandat med varselljud från backande maskiner i öronen känns såklart inte hållbart.

Landskapsbilden kommer att påverkats väldigt negativ och så även utsikten (och därtill värdet) från deras fastigheter. Det ser hemskt ut i dagsläget.

Flera fastigheter bär redan idag spår som resultatet av de sprängningar som pågår och även brunnar har rasat till följd av det. Även flödet till flera brunnar har påverkats.

Ökade transporter ökar risken för olyckor. Det ligger ständigt ett lager grus/lera på vägen in till täkten. NCC har lovat många gånger att det ska åtgärdas men verkar inte hinna med att sopa rent.

A E, Y, har yrkat att bolaget åläggs att betala samtliga kostnader för att ansluta fastigheten till Norrköpings kommuns vatten- och avlopps nät. Hon har anfört följande

Luftkvalitet

Sedan NCC avverkat delar av den skyddande skogen som fanns emellan hennes fastighet och nuvarande bergtäkts brytområde, samt att Econova etablerat sig på

fältet nedanför, har luftkvaliteten på hennes fastighet försämrats avsevärt. Vid ett flertal tillfällen har man inte kunnat vistas utomhus utan har tvingats gå inomhus. Detta på grund av dammpartiklar som finns i luften som besvärar luftvägarna och ögonen.

Vid flertal tillfällen har detsamma varit fallet med besvärande lukt som kommer från någon av verksamheterna. Lukt som hon inte kan avgöra är farlig för henne och hennes barns hälsa varför de tvingas vara inomhus när dessa luftföroreningar förekommer.

Hon efterlyser en mätning av luftkvaliteten vid hennes fastighet samt hennes grannars fastighet som mäter dels damm och partiklar, dels kemiska ämnen i luften. Det ligger numera ett lager av damm på ytor utomhus på hennes fastighet som absolut inte varit lika framträdande tidigare. Hon undrar hur farligt det är att inandas detta damm.

Bullermätningarna är gjorda under den tid på året då omgivningen är som mest dämpande. All lövbärande växtlighet och gräs växer frodigt. Detta i sig har en dämpande effekt på bullernivåer. Resterande 9 månader när detta inte är fallet är inte rättvist skildrade. Hon ställer sig därför tveksam till att de visar på den faktiska situationen resten av året.

Att mätningarna utfördes när vare sig borrhugg och skutknackare var i drift gör att resultatet av mätningarna är undermåliga. Hon ifrågasätter starkt de beräkningar som gjorts med beräkningsmodeller då dessa inte fullt kan spegla den faktiska situationen i detta mål. Hennes upplevelse är att bullernivåerna ofta är höga från tidig morgon till sen kväll. Hon är övertygad om att dessa bullernivåer kommer att öka om brytområdet utökas, dels för att skyddande skog tas bort och dels för att brytområdet kommer betydligt närmare.

Hennes hus ligger väldigt nära ansökt utökat område. Hon oroar sig för hur sprängningar och borrhugg kommer påverka hennes faktiska husbyggnad. Hon har

redan nu drabbats av att fasaden av tegel spruckit vid olika punkter på huset. Skakningar och vibrationer till följd av sprängningar är troligtvis en del av det. Vid sprängningar som sker i dagsläget så skakar hela huset. Om verksamheten kommer ännu närmare så kommer detta att bli värre. Hon motsätter sig starkt att sprängande verksamhet kommer närmare än vad den är nu.

Hon ställer sig kritisk till uppgifter som finns i underlaget att ytterligare sänkning av grundvattennivån inte kommer påverka hennes fastighet. Och att man antar att eftersom skadan redan är skedd med den tidigare sänkningen av grundvattennivån så sker ingen försämring om den sänks ytterligare och betydligt mycket mer än tidigare. Utgångspunkten borde snarare vara att återställa tidigare gjord åverkan.

Med den utökade verksamheten kommer en betydande värdeminskning ske på de fastigheter som ligger närmast. Men viktigare är att en betydande minskning i boendekvalitet för de boende sker. Om inte rent ut hälsofarlig med tanke på de luftföroreningar som upplevts. En erforderlig compensation för detta eller utköp är något som borde bli aktuellt om verksamheten ska fortsätta bedrivas.

Hon ställer sig frågande till beräkningen att hennes brunn inte kommer påverkas av att grundvattennivån sänks ytterligare 55 m. Hennes vattenbrunn är 100 m, med start vid markytan, ca 27 m över havet. Att grundvattennivån sänks ytterligare 55 m innebär ju att brunnen får 55 m mindre grundvattenvolym att hämta sitt vatten på. Hon är tveksam till att detta kommer innebära den beräknade påverkan på hennes brunn om 2-3 m.

Det bör göras en kvalitetsmätning på brunnsvattnet före start och efter start i omgångar för att säkerställa att kvaliteten på vattnet i hennes brunn inte påverkas negativt av att verksamheten utökas närmare hennes fastighet samt längre ned i berget. Samt en säkerställning att sprängningar inte påverkar vare sig tillflöde eller borrhål. Hon vet att grannar tidigare haft problem med att sprängningar förstört deras borrhål samt pumpar. Vilket de fått ersättning för efter påtryckningar.

Hon förordar att verksamheten inte beviljas att utöka sin verksamhet med avseende på ovan redogjorda punkter.

L H och C L, Z, har anfört följande.

Framtiden ser mörk ut för grundvattennivåerna i sydöstra Sverige. SGU räknar med att klimatförändringar påverkar grundvattennivåerna.

"Enligt beräkningar kommer grundvattenbildningen att öka med cirka 15 procent i södra Norrland och minska med 5-15 procent i sydöstra Sverige i grov jord (långsamreagerande grundvattenmagasin). I morän (snabbreagerande grundvattenmagasin) visar studien samma tendens som för grov jord, men den relativa minskningen är både större (upp till 20 procent) och mer utbredd."

Källa: Sveriges geologiska undersökning

De är redan försiktiga med det vatten de har för att brunnen inte ska sina. Med en diagnos som tyder på minskade grundvattennivåer pga. klimatförändringar så vore det riktigt naivt och oklokt att låta NCC Industry AB få påverka det ytterligare genom att utöka verksamheten.

"Damm som innehåller kvartspartiklar är en hälsofara och finns på många arbetsplatser, till exempel där sten krossas eller sågas."

"De allra minsta partiklarna i kvartsdammet kan tränga ända ner i lungblåsorna med inandningsluften och kapslas in i ärrvävnad i lungblåsorna. Det ger inflammation och ärrbildning i lungvävnaden. Inandning av kvartshaltigt damm kan ge upphov till KOL och silikos (stendamslunga) som är en obotlig sjukdom, och även cancer. "

Källa: Arbetsmiljöverket

De bor i princip på en sådan arbetsplats. De förstår att det är svårt att låta bli att damma helt men det är deras barn och deras hälsa som får utsättas för detta dagligen. Fönster, bilar och stuprännor är alltid sandbeklädda. Hur kan de då lita på att NCC Industry AB inte skadar vår hälsa?

De har bott här i 13 år och både fasad, innertak och väggar har sprickor som har uppkommit under dessa 13 år. Deras fasad består av mexitegel och vissa stenar är till och med lösa idag. Det har aldrig under dessa år förekommit någon besiktning som gjorts av NCC Industry AB, varken av huset eller brunnen.

”Bullervallen varierar från ca +30 m till ca +42 m varför Bolaget beräknar att det kommer gå åt ca 484 000 ton schaktmassor för anläggandet, då Bolaget uppskattar att mängden avbaningsmassor som finns i området inte kommer räcka till. Utfyllnaden beräknas ske successivt under ca 15 års tid.

Vidare kommer det behöva anläggas insyns- och bullervallar kring den nya upplagsytan i söder, av externa massor. Vallarna kommer att vara ca 2 m höga, ca 5 m breda och ha en lutning om 45 grader. Utformning och gestaltning av vallarna kommer att utföras så att vallarna, så långt det är möjligt, ska smälta in i landskapet samtidigt som de ger främst insyns- och bullerskydd men även att de ska förhindra damning samt att obehöriga tar sig in på området. Till vallarna beräknas det gå åt ca 16 000 ton schaktmassor.”

Källa: NCC Industry AB

15 år! En sandhög på 2 meter är inte en vall och att det ska ta 15 år att anlägga denna är bedrövligt! För att bolaget ska få ett tillstånd till att utöka verksamheten överhuvudtaget så är det väl en förutsättning att vallen är på plats innan utökning sker?

De störs idag av lastbilar, traktorer, maskiner, skakande skopor, strålkastare in i vardagsrummet, stenar som krossas.

När man vet att buller, damm och störande ljus kommer att pågå i ett par veckor så kan man stå ut men detta är deras fritid och det är fruktansvärt störande. En verksamhet som denna borde ha en arbetstid vardagar 07:00 - 16:00 och stängt under helger och semestertider.

Utökning av verksamheten innebär att de få träd som står och skyddar mot både buller och utsikt, kommer att skövlas. De blir så ledsna av bara tanken.

NCC Industry AB nämner i handlingarna att bolaget kommer att ta ned så få träd som möjligt men tälten ska utökas där träden står och det kommer inte att bli många kvar.

”Eksund företräder bolagets intressen men är inte registrerad hos Lantmäteriet, därför står Norrköpings kommun för alla kostnader och har även ansvaret för driften och underhållet av vägen.

Vid utfarten från tälten finns en stoppskylt uppsatt med stopplikt gentemot de trafikanter som kommer åkandes på Eksundsvägen. Eksundsvägen har en varierande bredd på mellan 3.5-6,5 m och är som bredast från korset vid väg 1149 fram till och med den skarpare kurvan efter in- och utfartsvägen till tälten. Efter kurvan blir vägen smalare. Hastigheten på vägen är skyltad till 70 km/h och vägen förbi tälten har målad mittlinje. För gång- och cykeltrafikanter, finns en separat bro över E4:an, i slutet av Hedenlundavägen, som endast är avsedd för gång- och cykeltrafik, vilket innebär att de inte behöver samsas om samma väg som de transporter som går till och från tälten.”

Källa: NCC Industry AB

Denna stoppskylt finns inte idag 2022-04-08. Sonen har en moped klass 1 och som inte får köras på cykelvägar och han har många gånger förklarat hur obehagligt det är med alla lastbilar som bara kör rakt ut. Lastbilar och traktorer släpper sten, grus och lera i större mängder på vägen mellan deras utfart och gamla Linköpingsvägen. Det orsakar smutsigt och halt väglag samt stenskott. Att tvätta bilen känns nästan skrattretande med tanke på väglaget och dammet från verksamheten.

De har bott här i 13 år och då var det inte tal om någon utökning av tälten tvärtom så skulle den med tiden avvecklas och efterbehandlingen skulle innebära en sjö. På andra sidan vägen fanns en äng med rapsblomning där rådjur och älgar

promenerade. Idag är där gigantiska jordhögar med maskiner som bankar och lyser upp vårt vardagsrum med sina strålkastare till sent på eftermiddagar/kvällen.

NCC Industry AB är inte dom enda som verkar på detta område utan RS Agrotec AB och Econova.

Econova är i full gång med sin verksamhet på RS Agrotec AB:s tillstånd och alla dessa verksamheter har med jord, grus, lera och sten, lastbilar, traktorer och andra slags maskiner att göra. När detta tillstånd ska prövas så borde helheten ses över. De bor på en arbetsplats idag och får försöka att höja sina röster mot tre stora företag som ordagrant kör över de boende.

Om de känner att denna situation blir ohållbar och måste sälja sitt hus och flytta här ifrån så kommer det påverka värdet och inte till det positiva. Står då de som är skyldiga till detta för eventuella värdeminskningar så som NCC Industry AB, RS Agrotec AB och Econova för detta?

Vad som anges i Metrons riskanalys för deras fasighet stämmer inte. De har källare och inte kryppgrund och huset står på ett berg och inte morän.

A J och F J, Å, har anfört följande.

De anlade i slutet av 2020 en dricksvattenbrunn på fastigheten, Å, de kräver en garanti från NCC Industry AB att bolaget står för eventuella åtgärder och kostnader om deras dricksvattenbrunn sinar eller får minskat vattentillskott, uppvisar tecken på förorening eller får försämrade vattenkvalitet.

År 2020 installerade de även en ny avloppsanläggning tillsammans med Å på fastigheten A via ett servitut. Avloppsanläggningen är av typen minireningsverk och de vill att NCC Industry AB står för eventuella åtgärder och kostnader om det skulle uppstå problem med anläggningen.

Eftersom deras fastighet ligger intill tåkten märker de av stora vibrationer vid sprängning, hela huset fullkomligt skakar. Inga lösa inventarier har skadats men

skarvar och fogar i ytskikt skadas. Skulle dessa skador på ytskikt öka eller bli ännu större kräver de att NCC Industry AB ersätter dessa ytskikt ekonomiskt på något vis. Inga sättningar i grundmuren har uppkommit fram tills idag, vad man kan se med blotta ögat. De kräver en garanti från NCC Industry AB att bolaget står för eventuella åtgärder och kostnader om det skulle uppstå sättningar i grunden, sprickor i grundmur eller onormala sättningar i marken på deras fastighet.

Under samrådstiden i början av 2021 skickades en undersökning av WSP ut. De reagerade på ett avsnitt, 6.13 RISK OCH SÄKERHET. Där har WSP skrivit att NCC satt upp staket och varningsskyltar runt hela brytningsområdet, vilket inte stämde. NCC återkom med svar via Norrköpings kommun. Där skrev NCC att WSP hade gjort en felformulering, det sitter bara staket på vissa delar av brytningsområdet. De blev lovade svar efter att samrådstiden gått ut, hur NCC skulle gå vidare med staketfrågan. De har ännu inte hört något, men tycker det är absurt att ett 60 m djupt hål inte stängslas in helt och hållet. Därför önskar de att staket sätts upp runt hela brytningsområdet

Johan Wedenberg avstyrker ansökan och har i huvudsak anfört följande. Placeringen är mycket olämplig. Verksamheten ska ligga på industrimark så den inte stör allmänheten.

Det måste omgående byggas en ny infart till bergtälten. som går ut och in från området Lötgårdsvägen. Då har lastbilar längre sträcka på sig att skaka av sig saker de tappar på allmän väg. Vägar måste hållas rena. Det räcker ej med sopning. Vägar måste spolas rena med mycket vatten, innan något barn får en sten i ögat. För övrigt framhåller han följande punkter.

- Damning ska upphöra.
- Buller ska upphöra. De arbetar 6.00 - 22.00
- Värdeinsknep närliggande hus.
- Skydd sikt på vägar.
- Trafikproblem.

- Ökade utsläpp i mark, då det rinner direkt ut i Motalaström. Precis innan intaget till dricksvattnet till hela Norrköpings kommun.

F J, G; M N och J F, H; J-O S och A S, I; F R, J; A E, K ; M S och J S, L; M H och S H, Mm, F S, N, har yrkat att NCC Industry AB åläggs att betala samtliga kostnader för att ansluta nämnda fastigheter till Norrköpings Kommuns vatten- och avloppsnät.

De har anfört följande.

Berörda fastigheter har enskilda vatten- och avloppsanläggningar och flera av dem har under NCC:s nuvarande brytning drabbats av att deras brunnar sinat och därför tvingats borra nya djupare borrhål. Att sänka grundvattennivån till lägst -55 m kan återigen skapa problem för dem när det gäller färskvattentillgång. Dessutom oroar de sig för vattenkvaliteten, då sprängningarna kan orsaka att vatten med sämre kvalitet kan tränga in till deras brunnar.

Strax utanför deras bostadsområde passerar Norrköping kommuns vatten- och avloppsnät och en lösning är att deras fastigheter ansluts till det kommunala nätet.

NCC Industry AB anför i bemötande följande.

Länsstyrelsen

Tillståndstid

Bolaget vidhåller den ansökta tillståndstiden om 30 år, vilken inte är längre än vad som är vanligt förekommande i praxis, se exempelvis mark- och miljödomstolens vid Växjö tingsrätt dom den 5 juni 2018 i mål nr M 1957-17 och mark-och miljödomstolens vid Nacka tingsrätt dom den 28 november 2018 i mål nr M 7479-17. Ju längre tillståndstid en täkt har, desto enklare blir det för verksamhetsutövaren att optimera brytningen efter varierande efterfrågan av olika kvaliteter. Genom tillståndstiden på 30 år möjliggörs även miljöförbättrande åtgärder jämfört med en kortare tillståndstid. En kortare tillståndstid hindrar kostsamma investeringar av

miljöförbättrande åtgärder. Det finns i aktuellt fall inga skäl att frånga praxis i detta avseende.

Mottagande av avfall för anläggningsändamål

Bolagets syfte med att ta emot avfall för anläggningsändamål är, som tidigare redogjorts för i både ansökan och kompletteringsyttrande (2022-02-04), att anlägga en ändamålsenlig yta med tillhörande insyns- och bullervallar intill asfaltverket eftersom nuvarande område för materialhantering och upplag kommer att tas i anspråk av planerat brytområde. En ökad återvinningsgrad vid tillverkningen av asfalt kräver dessutom större ytor för materialhantering. På ytan kommer kalldoseringsfickor, granulattält samt lagring av specialsten, okrossad asfalt samt granulat kunna ske. Krossning av återvunnen asfalt kommer även ske på ytan. Att hela ytan hamnar på ungefär samma nivå som asfaltverket är en förutsättning för utfyllnaden och för att insyns- och bullervallar ska fylla de viktiga funktioner som de är avsedda för. Vid för stora nivåvariationer av ytan blir den inte ändamålsenlig och innebär ökade energi- och transportkostnader genom att material måste flyttas mellan olika nivåer i tåkten. Det finns vidare en risk för att det kommer bli ståendes vatten intill vallarna vid lågpunkter. Detta vill Bolaget i möjligaste mån undvika eftersom ytan kommer att hårdgöras, vilket medför att det blir svårare för vattnet att infiltrera i marken. Utfyllnaden medför också att resursoptimeringar av verksamheten kan göras med avseende på ekonomi och miljö.

Tillgången till massor på den lokala marknaden, som har halter motsvarande det generella riktvärdet känslig markanvändning, samt hur väl de lämpar sig för anläggningsändamålet är styrande för hur snabbt utfyllnaden samt anläggande av vallarna kan ske. Det finns därtill flertalet konkurrerande verksamheter på marknaden. Bolagets ambition är dock att utfyllnaden ska gå fortare än de ca 15 år som föreslagits i ansökan. En flytt av tillhörande delar till asfaltverket kommer inte att kunna ske förrän ytan är helt färdigställd, vilket gör att Bolaget är angeläget om att färdigställandet av ytan inte ska ta alltför lång tid. Någon närmare reglering av tiden är dock inte motiverad.

Resursoptimering

Att dagligen transportera specialsten, granulat m.m. från en lagringsplats på täktbotten till asfaltverket är inte resurseffektivt. Det innebär dessutom ökade transportkostnader och ökad dieselförbrukning, vilket medför ökad miljöbelastning från verksamheten. En sådan lösning bedömer Bolaget ger en mycket större miljöpåverkan än den utfyllnad alldeles intill asfaltverket som Bolaget ansökt om. Att få plats med alla upplagshögar, som tillhör asfaltverket, kommer även bli svårt, om ens möjligt, utan denna tillkommande yta.

Planenlighet

Området där utfyllnaden planeras att ske ligger alldeles intill nuvarande verksamhetsområde för bergtäkten. Området är påverkat av buller både från Bolagets bergtäkt, men även från Econovas jordtillverkning och RS Agrotecs inerta deponi samt inte minst från E4:an där ca 20 000 bilar passerar per dygn. Området är även i viss mån påverkat av damm från dessa verksamheter. Det rör sig således inte om någon opåverkad naturmiljö som Bolaget önskar ta i anspråk, vilket länsstyrelsen tycks göra gällande.

Som framgår av avsnitt 5.3 Planer och program i MKB:n till ansökan är området för utfyllnaden utpekad i såväl den gemensamma översiktsplanen för Linköping och Norrköping som i ÖP-Staden och ÖP-Landsbygd för Norrköping, som ett område med verksamheter som av olika anledningar inte är lämpliga att anlägga i staden. Detta pga. bl.a. faktorer som lukt, buller eller andra störningar.

Massornas användbarhet och lämplighet styrs av de faktiska förutsättningarna på den plats och för det ändamål som massorna är avsedda att användas för och inte bara av massornas egenskaper. Bolaget har i ansökan och komplettering redogjort för att ett verkligt behov av massorna finns. Att använda jungfruliga jord- och schaktmassor motsvarande mindre än ringa risk på en plats som är industrimark är slöseri med resurser. Det finns lämpligare platser där sådana massor kan komma till sin rätt. Massor med halter motsvarande det generella riktvärdet känslig markanvändning (KM) lämpar sig därför mycket väl för detta område.

Riktvärdesmodell

Den riktvärdesmodell för förorenade områden (NV-rapport 5976) som använts för de platsspecifika riktvärdesberäkningarna är samma modell som också används, enligt gällande praxis, vid framtagande av halter för återvinning av avfall för anläggningsändamål (Handbok 2010:1), varför halter enligt NV-rapport 5976 får anses kunna vara tillämpbar även vid återvinning av massor för anläggningsändamål.

Beräkningsmodellen för utlakning och transport till ett skyddsvärt grund- eller ytvatten som Naturvårdsverket använder vid beräkning av generella riktvärden för KM har stora säkerhetsmarginaler och överskattar alltid den verkliga föroreningsspridningen. Naturvårdsverkets beräkningar och antaganden för KM bedöms därför kunna användas för att ta fram säkra nivåer för spridning till omgivande mark.

Föreslagna halter

Riktvärdena för KM är mycket lågt satta. För Bolaget har utgångspunkten varit att beräkna halter som innebär acceptabla risker för människor, grundvatten, ytvatten och markekosystem. De föreslagna haltkriterierna för KM är så låga att det ur markföroreningssynpunkt är möjligt att i framtiden etablera bostäder, trädgårdar, dricksvattenbrunnar eller odling i och intill täktområdet. Haltkriterierna säkerställer även att ingen skadlig spridning sker till det angränsande vattenskyddsområdet för ytvattentäkten Glan, som dessutom ligger uppströms den utsläppspunkt, i Motala Ström där täktens vatten så småningom hamnar. Det finns heller inte någon risk för negativ påverkan på Motala Ström.

De föreslagna haltkriterierna är vidare så låga att även naturliga jordar i delar av Norrköpingsregionen har bakgrundshalter som kan överskrida haltkriterierna. Det gäller t.ex. arsenik där naturligt förhöjda halter finns i området.

Påverkan på yt- och grundvatten

Bolaget hänvisar till vad som redogjorts för ovan samt bilagan B6 till ansökan med platsspecifika riktvärden. Det finns således ingen risk för negativ påverkan.

Uppkomst av massor

Exempel på projekt som jord- och schaktmassor kan tas emot från är:

- Bygg- och anläggningsprojekt där ett överskott av massor uppstår vilka till stor del består av naturlig jord eller berg.
- Bygg- och anläggningsprojekt med jord- och fyllnadsmassor som kommer från stadsmiljö.
- Överskott av massor vid byggnation av infrastrukturprojekt, t ex. Ostlänken.

Bolaget vidhåller således att KM innebär att mottagna massor kan användas utan risk för miljön. Denna slutsats stöds av den riskbedömning som ENRECON upprättat och som redovisats i ansökan, se bilagan B6. Angående förekomsten av bekämpningsmedel kommer mottagningskontrollen utformas så att det säkerställs att det inte förs in massor som innehåller bekämpningsmedel eller liknande föroreningar.

Slutsatsen är att med föreslagna haltkriterier föreligger ingen risk för påverkan på ytvattentäkten eller den framtida täktsjön, som för övrigt inte kommer komma i kontakt med dessa massor. Slutsatsen gäller oavsett om massorna står i direkt kontakt med den framtida täktsjön eller inte.

Fråga om utvinningsavfall

Som Bolaget tidigare redogjort för bedöms inget utvinningsavfall uppkomma i verksamheten. Med utvinningsavfall avses avfall som har uppkommit som en direkt följd av prospektering, utvinning och bearbetning eller som en direkt följd av lagring av utvunnet material innan bearbetning av materialet har avslutats.

Material som sedimenterat i sedimentationsbassäng från täkten utgörs av stenmjöl. Då materialet har lämpliga miljömässiga egenskaper använder Bolaget stenmjölet i

produkterna som sedan säljs vidare till kund. Stenmjölet utgör således en biprodukt och inte ett utvinningsavfall, jfr. Naturvårdsverkets vägledning avseende utvinningsavfall.

De avbaningsmassor som uppkommer i verksamheten kommer att användas för insyns- och bullervallar. Bolaget har beräknat att det finns ca 50 000 ton avbaningsmassor inom täktområdet och ca 25 000 ton av dessa kommer gå åt för att bygga dessa vallar. Övriga massor kommer att behövas för terrängjusteringar inom området.

Det finns ett stort underskott av massor i verksamheten för att möjliggöra de anläggningsåtgärder som krävs för verksamhetens bedrivande samt för den kommande efterbehandlingen, vilket är anledningen till att Bolaget ansöker om att motta externa schaktmassor för ändamålet. Inga avbaningsmassor kommer således att bli föremål för kvittblivning och kan därmed inte klassas som avfall överhuvudtaget.

Då Bolaget bedömer att inget utvinningsavfall uppkommer i tåkten behöver Bolaget således inte redovisa någon avfallshanteringsplan. För det fall att domstolen, trots vad som nu anförts, gör en annan bedömning har Bolaget upprättat en avfallshanteringsplan.

Kontrollprogram

Bolaget har inget att invända mot länsstyrelsens förslag om att PAH ska ingå som en provtagningsparameter i det kontrollprogram som kommer upprättas för verksamheten.

Som framgår av tidigare komplettering kan kompletterande analys av PFAS/PFOS krävas för massor som misstänks komma från brandövningsplatser, innehålla bekämpningsmedelsrester och klorerade lösningsmedel. Detta följer av Bolagets kontrollprogram med tillhörande dokument och blanketter. Bolaget motsätter sig däremot att provtagning av PFAS/PFOS ska göras av samtliga inkommande massor eftersom det är mer ingripande än vad som kan anses lämpligt. Det finns idag inga

fastställda gränsvärden för PFAS i livsmedel och dricksvatten. Inom EU pågår för närvarande ett arbete med att ta fram gränsvärden som kommer att gälla i hela EU. Det finns dock olika rikt- och gränsvärden för PFAS i mark och i grundvatten. Värdena ändras och uppdateras efter hand som mer forskning görs vilket medför att bedömningen skulle bli osäker för de massor som kan mottas vid anläggningen. Alldeles oavsett pågående utveckling ska särskilt framhållas att det inte är praxis att reglera om provtagning för dessa parametrar när det gäller täktverksamhet. Det föreligger inte heller några skäl att i detta fall frångå sådan praxis. Bolaget motsätter sig således länsstyrelsens förslag i denna del.

Arbets tid, villkor 6

Normal arbetstid för den ansökta verksamheten är helgfri vardag måndag-fredag kl. 06:00-18:00. Bolaget har föreslagit bullernivåer samt tidsintervall som överensstämmer med Naturvårdsverkets riktlinjer gällande verksamhetsbuller.

Naturvårdsverket har i mål nr M 4949-15 förtydligat att ”de ljudnivåer och tidsintervall som anges i den nya vägledningen är avsedda som utgångspunkt och vägledning för den bedömning som ska göras i varje enskilt fall av om bullret utgör en olägenhet”. Även Mark- och miljööverdomstolen anger i målet att de nya riktvärdena för buller är utgångspunkten och att ”enligt Mark- och miljööverdomstolen bör utgångspunkten vid reglering av bullervillkor av förvarande slag vara att följa Naturvårdsverkets vägledning.”

Behovet av att påbörja verksamheten kl. 06:00 motiveras dels av den stora efterfrågan av material från takten, dels av att många av de verksamheter till vilka materialet levereras påbörjar sin verksamhet vid denna tid på dygnet. Det finns inte skäl att avvika från riktlinjerna och praxis i aktuellt fall. Ljudpåverkan från verksamheten är väl utredd och bullernivåerna för omgivningen kommer inte överskrida aktuella riktlinjer. Det är därmed inte aktuellt eller motiverat att avvika från dessa. Nattetid bör således avslutas 06 i enlighet med föreslaget villkor från Bolaget.

Vibrationer och luftstötvågor, villkor 7 och 8

Bolagets föreslagna villkor för vibrationer och luftstötvågor syftar till att begränsa störningar för människor i samband med sprängning i takten. Av den riskanalys som har ingetts med ansökan framgår att vibrationerna inte är av sådan omfattning att byggnader kan skadas. Motsvarande gäller för luftstötvågor.

Vibrationerna varierar beroende på avstånd till salvan, den samverkande laddningen (den maximala mängden sprängämnen som detonerar vid samma tidpunkt) samt faktorer som geologi och kopplingsfaktorer i berget. Vibrationerna varierar mellan varje sprängning inom ett förutsett intervall. Vid oförutsedda händelser, t.ex. vid lokala avvikelser i geologin, kan vibrationerna överstiga vad som förutsetts vid sprängplaneringen. För luftstötvågor gäller att dessa är starkt beroende av väderförhållanden.

Med anledning av ovanstående osäkerhetsfaktorer har en riktvärdeskonstruktion i regel använts för villkor om vibrationer och luftstötvågor. Riktvärdeskonstruktionen har dock utmönstrats i praxis och villkor ska nu formuleras som begränsningsvärden – överskrids dessa utgör det ett straffbart förfarande. Föreslaget begränsningsvärde för vibrationer om 4 mm/s är ett relativt ambitiöst krav från Bolagets sida. Marginalen till överskridande är enligt riskanalysen liten. Som framgår av bilaga B3 till ansökan har riktvärdet för vibrationer legat nära föreskriven nivå vid flera tillfällen samt också överskridits. Det finns således ett tydligt behov av viss buffert när begränsningsvärde nu ska föreskrivas.

Är det inte möjligt att tillskapa en buffert genom villkorskonstruktionen måste Bolaget begränsa salvorna genom mindre borrhål. Det innebär borrhning av fler borrhål med mindre borrhållsdiameter, innebärande en ökad period med borrhning och därmed ökat buller och ökade kostnader. Nyttan med ett sådant villkor kan ifrågasättas.

Det finns vidare flera exempel i praxis när villkor utformats med visst handlingsutrymme innan de blir straffsanktionerade, se t.ex. MÖD 2012:10, MÖD 2012:21

samt mark- och miljödomstolens vid Växjö tingsrätt domar den 28 oktober 2019 i mål nr M 2325-19 respektive den 21 december 2015 i mål nr M 2904-15. Bolaget vidhåller således av flera skäl presenterat villkorsförslag.

Avfallskoder, villkor 12

Länsstyrelsen anför i sitt yttrande att avfallskod 19 13 02 bör avslås utifrån att den troligen innehåller högre halter än vad Bolaget föreslagit.

Kraven gällande massornas inneboende egenskaper och föroreningsinnehåll är samma för de tre ansökta verksamhetskoderna 17 05 04, 20 02 02 och 19 13 02. Det är dock endast avfallskod 17 05 04 som omfattas av de generella kraven för rapportering av bygg-, rivnings- och anläggningsavfall i Miljörapporteringsportalen (SMP). Det är den anläggning som först tar emot avfallet och lagrar eller omlastar detta som ska rapportera hanteringen i SMP, för att undvika dubbelrapportering av massorna till Naturvårdsverket. De ansökta verksamhetskoderna 20 02 02 och 19 13 02 har därmed snarast en administrativ funktion och har sin grund i att säkerställa att en korrekt rapportering sker enligt Naturvårdsverkets krav på rapportering av bygg- och anläggningsavfall.

Bolaget har inget att erinra gällande delegationsvillkor till tillsynsmyndigheten avseende godkännande av andra likartade avfallsslag med motsvarande föroreningsinnehåll. Bakgrunden till yrkandet är att avfallslagstiftningen kan komma att ändras under tiden verksamheten pågår, men även att praxis kan komma att ändras gällande tillämpning och indelning i avfallskoder. Vilken avfallskod ett avfall klassas som är beroende av dess ursprung, vilket innebär att likvärdiga massor kan få olika avfallskoder beroende på varifrån de kommer.

Gränser för avfallsmassor, villkor 13

Det icke-farliga avfall som Bolaget avser att ta emot är inert och har ett totalt föroreningsinnehåll, en total lakbarhet samt en ekotoxicitet hos lakvattnet som är obetydlig och inte äventyrar kvaliteten på yt- eller grundvatten. Inte heller riskerar

denna verksamhet att medföra utsläpp av metaller som kan medföra en negativ påverkan på ytvatten.

Det ska i sammanhanget förtydligas att inert avfall enligt förordning (2001:512) om deponering av avfall ("deponeringsförordningen") definitionsmässigt inte lakar ut föroreningar.

Angående länsstyrelsens villkorsförslag bedömer Bolaget att det inte är motiverat att utöka villkoret med fler parametrar än de som föreslagits i tillståndsansökan. Som angetts ovan innebär begränsningen till KM-massor ett tillräckligt försiktighetsmått i denna del. De generella riktvärdena som beslutas av Naturvårdsverket bygger på den senaste kunskapen om olika föroreningars risk och farlighet. Genomförda revideringar av riktvärdena har både inneburit upp- och nedjustering av riktvärdena för olika ämnen allteftersom ny forskning och kunskap tillkommit. Att i villkor föreskriva fasta haltgränser som ska gälla under hela tillståndstiden motverkar Bolagets möjlighet att anpassa verksamheten till framtida forskningsresultat och kunskapsutveckling. Det finns också praktiska fördelar med att använda Naturvårdsverkets generella riktvärden för de massor som tas emot då dessa är välkända och används av branschen (mottagare, entreprenörer, konsulter, myndigheter osv.) och kommer därför underlätta bedömning och handläggning av vilka massor som uppfyller kriterierna. Att använda de generella riktvärdena för KM bedöms väsentligen minska risken för felklassning och andra misstag i hanteringen.

Den förenklade beräkningsmodellen baseras på totalhalter i jord och tar inte hänsyn till fastläggning av föroreningar i marken, utarmning av föroreningskällan eller att det sker en nedbrytning under transporten till recipienten, vilket ger en betydande överskattning av spridningen. Vid provtagning av grund- och ytvatten erhålls väsentligt lägre halter i vattnet än vad som prognosticeras med hjälp av modellen. Naturvårdsverkets modell är framtagen med stora säkerhetsmarginaler för att kunna tillämpas generellt.

Bolaget medger den av länsstyrelsen yrkade ersättningen för rättegångskostnader.

Byggnads- och miljöskyddsnämnden i Norrköpings kommun

Lagring av farligt avfall

Det erinras om att tillståndets omfattning inte är något som ska regleras i villkor.

När det gäller lagring av avfall så ser inte Bolaget att någon tillkommande reglering är erforderlig. Tillståndet med av Bolaget presenterat yrkande är tillfyllest för den aktuella verksamheten.

Fråga om avfallshanteringsplan

Se Bolagets svar ovan under länsstyrelsen.

Förädling

Vid byggen och anläggningsprojekt runt om i Norrköpingsområdet grävs det upp stora mängder jord- och schaktmassor, betong och asfalt som sedan blir över utan att komma till sin rätt eller användas alls. Återvinning av jord- och schaktmassor samt betong innebär att massorna tas om hand från en plats, kontrolleras, sorteras och bearbetas, dvs. förädlas och kvalitetssäkras för att kunna säljas vidare till kund som kan använda dessa på ett nytt ställe där de kan göra nytta. Det innebär således en stor vinst för miljön.

Genom att massorna återvinns och förädlas upphör dessa att vara avfall i enlighet med 15 kap. 9 a § miljöbalken. Bolaget motsätter sig således att närmare reglera om att Bolaget ska kontrollera att den som tar emot produkter ska ha anmält eller sökt tillstånd för detta. Vidare är Bolaget alltjämt av uppfattningen att ansökan varken kan eller bör behandla åtgärder som det åligger andra aktörer att vidta. Bolaget hänvisar till vad som tidigare anförts i denna del.

Arbetstider

Se Bolagets svar ovan under länsstyrelsen.

Riktvärden för utsläpp av vatten

De halter som föreslagits i ansökan, på utgående vatten från dammarna, samt det som anförts ovan, ligger i nivåer med det som enligt Bolagets erfarenhet normalt föreskrivs för den här typen av täktverksamhet. Det kan finnas anledning att ställa hårdare krav på verksamheter som också har en belastning av förorenande ämnen som kan spridas med partiklarna (t.ex. utsläpp av processavlopp och lakvatten från deponi). Någon sådan verksamhet kommer dock inte att bedrivas vid aktuell täkt. Inte heller bedöms miljökvalitetsnormerna för Motala Ström påverkas, varför Bolaget inte anser det vara motiverat med strängare krav i detta fall.

Avstängningsmöjlighet vid södra dammen

Täktområdet ligger intill Glans vattenskyddsområde, men täktverksamheten bedöms inte påverka ytvattentäkten då sjön Glan ligger uppströms den utsläppspunkt som täktens vatten så småningom hamnar i, dvs. Motala Ström. Inte heller bedöms någon negativ påverkan ske på Motala Ström från Bolagets verksamhet. Detta framgår även av både den hydrogeologiska utredningen samt av den platsspecifika beräkning av riktvärden som har gjorts och som bilagts ansökan. Likväl åtar sig bolaget att installera en avstängningsventil vid den södra dammen.

Fråga om släckvattenhantering

Som Bolaget har beskrivit i tidigare komplettering föreligger ingen risk för spridning av föroreningar från släckvatten via grund- eller ytvattnet till omgivningen eftersom den hydrauliska gradienten är riktad in mot brytområdet, dvs. så länge som bortpumpning av grund- och ytvatten sker. Att så är fallet även för tillkommande upplagsyta i söder bekräftas av upprättad grundvattenmodell och beräkningar i den hydrogeologiska utredningen som har bifogats ansökan. Vid brand där behov finns att använda släckvatten kommer detta vatten nå pumpgrop(ar) på täktens botten där goda möjligheter finns till uppsamling och omhändertagande innan släckvattnet når sedimentationsdammen i norr.

Alternativ väg

Bolaget är överens med närboende och tillsynsmyndigheten om att transporter ska ske på ett trafiksäkert sätt. Det är dock inte, såvitt Bolaget känner till, här fråga om en olycksdrabbad väg. Trafiken förbi tälten har ökat under de senaste 5-10 åren eftersom fler och fler invånare har bosatt sig permanent i de tidigare sommarstugeområdena Eksund och Strandhugget.

Det förefaller i många yttranden som har inkommit till mark- och miljödomstolen att det kommit som en överraskning, för både närboende och kommunen, att det ligger en bergtält i området. Detta trots att denna har legat på samma plats sedan början av 1960-talet. Bergtälten ligger dessutom i ett område som är utpekad i så väl den gemensamma översiktsplanen för Linköping och Norrköping som i ÖP-Staden och ÖP-Landsbygd för Norrköping, som ett område med verksamheter som av olika anledningar inte är lämpliga att anlägga i staden. Hur mycket trafikbelastningen på vägen har ökat med trafik som inte ska till verksamheterna vid tälten är i övrigt okänt då kommunen (som sköter vägunderhållet) inte gjort någon trafikmätning på Eksundsvägen.

Bolaget anser att nuvarande in- och utfartsväg är den bästa med tanke på att verksamheten är vällokaliserad nära E4:an, vilket ger snabba och effektiva transporter. Dessutom finns få bostadshus utefter vägen där trafiken på E4:an är mest störande.

Trots vad som ovan angetts har Bolaget tagit fram en alternativ väg för trafik till och från tälten i enlighet med Nämndens önskemål. Som framgår bedöms nuvarande befintlig vägdragning alltför vara den för ansökt verksamhet mest lämpliga.

Närboende

Kumulativ påverkan

Det kan noteras att till domstolen inskickad film inte förevisar närheten till Bolagets verksamhet. Den verksamhet som är lokaliserad närmst bostadsbyggnaderna i filmen är Econovas och RS Agrotecs verksamheter.

Vad gäller kumulativ påverkan så har kumulativa bullerberäkningar vidtagits. I övrigt hänvisas till vad Bolaget tidigare angett i dessa delar.

Buller

Det är inte möjligt att bedriva täktverksamhet, loss hållning, bearbetning av bergmaterial och tunga transporter helt utan uppkomst av buller. Hur bullerpåverkan, som uppstår från verksamheten, upplevs är olika från person till person. Tidigare ingiven bullerutredning visar att verksamheten så som den beskrivs i ingiven ansökan, med angivna förutsättningar och vidtagna åtgärder, bedöms kunna bedrivas utan att oacceptabla störningar uppstår.

Bolaget har i ansökan angett att utfyllnaden i söder, med insyn- och bullervallar som omger denna yta, som längst kommer att ta 15 år. Det finns en fornlämning inom området som först måste utredas och undersökas innan hela ytan kan tas i anspråk. Vallar kan inte färdigställas innan utfyllnaden är färdigställd eftersom de då skulle hamna i fel nivå med asfaltverket och därmed förlora sin funktion som skydd från insyn, damning och buller. Att det kan ta så lång tid som 15 år beror på hur stora volymer av jord- och schaktmassor som uppkommer inom avsättningsområdet och som uppfyller Bolagets i ansökan uppställda krav angående lämplighet och renhetsgrad.

Vallar finns redan i dag runt delar av verksamhets- och brytområdet och dessa kommer allteftersom brytområdet utökas åt öster att förlängas åt samma håll. Bolaget anser inte att det finns något behov av att omedelbart efter att ett nytt tillstånd erhållits för verksamheten ta ner all skog och bana av alla överlagrande

ytor av morän inom planerat brytområde i en snabbare takt än behövt för tåktens fortsatta drift.

Vad avser trafikbuller från tåktverksamheten kan konstateras att jämfört med dagens trafiksituation beräknas skillnaden mot ett framtida normalår bli obetydlig avseende transportmängderna. Antalet fordonsrörelser i befintlig verksamhet beräknats till ca 255 per arbetsdag. Planerade normala produktionsmängder innebär ca 260 fordonsrörelser per arbetsdag. Det är alltså inte heller fråga om någon större skillnad i bullerhänseende.

När det gäller trafikbuller på Eksundsvägen fram till tåktinfarten bedöms aktuella bostäder (se figur 6.6.1.1 i miljökonsekvensbeskrivningen) antingen ligga på ett sådant avstånd från vägen att någon betydande påverkan inte förväntas, eller så finns det andra vägar (1149 och E4:an) som helt dominerar trafikbullret i omgivningen.

Bolaget önskar även förtydliga att NCC inte har några störande strålkastare i tåkten.

Vattentillgång i brunnar

Flera fastighetsägare har uttryckt oro över påverkan på vattentillgången i brunnar inom deras respektive fastighet. Mot bakgrund av detta har Bolaget uppdragit åt WSP att förtydliga tidigare redovisad hydrogeologisk utredning.

För ägare av brunnar kan det i nuläget inte förutses att ersättningsgill skada kommer att uppstå. Skulle så vara fallet finns möjligheten för en skadelidande att till domstolen anmäla skada inom ramen för oförutsedd skada. Bolaget har, som tidigare redovisats, föreslagit att eventuell påverkan kan följas upp inom ramen för kontrollprogram.

Ersättning enligt 32 kap. miljöbalken omfattas inte av denna prövning, varför Bolaget inte finner anledning att bemöta sådana synpunkter.

Landskapsbild

Bolaget har för avsikt att spara så mycket skog som möjligt kring verksamhetsområdet och framför allt mot närboende. Viss del av skogen förutsätts dock behövas tas ner till följd av vägbyggnation till täktbotten. Bolaget planerar för en successiv avverkning av skogen allteftersom brytområdet utökas. Den skog som finns inom ytan i söder kommer också behövas tas ner. Resterande skog kommer att bibehållas där så är möjligt. Bolaget planerar även att anlägga vallar kring delar av verksamhetsområdet, vilka kommer att ersätta och komplettera befintliga skogsridåer. Vallarna kommer minska insynen och förebygga damning från området. Planen är att vallarna efter anläggandet ska besås med gräsfrön eller motsvarande för att på ett bättre sätt smälta in i landskapsbilden.

Damning och lukt

Luften i tälten påverkas av damm från arbets- och transporttytor samt upplag under torrperioder. Damning i tälten är främst en arbetsmiljöfråga.

För att minimera damningen från tälten utför Bolaget regelbunden bevattning vid krossning och siktnings av bergmaterial samt av upplagsytor och vägar, när vädret så kräver. Bolaget har vidare genomfört ytterligare åtgärder för att minimera damningen till omgivningen, t.ex. har vallen i norr besåtts med gräs och all krossning och siktnings av bergmaterial sker numera på täktbotten. En stor del av den verksamhet som ger upphov till damm i tälten sker därmed på täktbotten i skydd av höga bergskanter.

Enligt en rapport från Minbas II Undersökning av eventuella effekter på vegetation av damning från täktverksamhet (april 2011) avtar dammängden snabbt och redan 50 meter från dammkällan är mängderna små. Detta överensstämmer också med Bolagets erfarenheter kring spridning av damm. Den ansökta utökningen av tälten innebär att spridningen av damm till utomhusluften i omgivningen minskar något i förhållande till dagens situation när brytning sker på djupare nivåer än i dagsläget.

Såvitt Bolaget känner till arbetar även Econova och RS Agrotec aktivt med frågor kring damning. Econova och RS Agrotec ser även över och utvärderar möjligheten att köpa in sprinklersystem eller liknande för ytterligare bevattning av sina arbetsytor. Det är också dessa verksamheter som står för den största damningen i området. Bolaget vill även förtydliga att det enda samarbete som sker med Econova och RS Agrotec är att de får nyttja Bolagets väg och våg. I övrigt är det åtskilda verksamheter som var och en regleras av varsitt miljötillstånd för respektive verksamhet.

Den lukt som kan uppkomma från Bolagets verksamhet kommer från tillverkningen av asfalt. Någon annan typ av lukt bedömer Bolaget inte uppstår i den verksamhet som bedrivs på täktområdet.

Sprängning

Risken för att byggnader ska skadas till följd av markvibrationer och luftstöt vågor är mycket liten och de vibrationerna som uppstår vid sprängning i tåkten är inte av sådan omfattning att byggnader kan skadas. Motsvarande gäller för luftstöt vågor. Högsta tillåtna nivåer för markvibrationer och luftstöt vågor för respektive fastighet framgår av den riskanalys för vibrationer och luftstöt vågor som bifogats ansökan, se bilaga B3 till ansökan.

Sättningar

Byggnader på lera kan skadas till följd av sättningar efter en grundvattenpåverkan. Skadan sker då leran sätter sig eftersom trycknivån i det underliggande grundvattenmagasinet sänks. Inom påverkansområdet för grundvatten förekommer ett antal lerområden med byggnader som inte är grundlagda till fastbotten vilka framgår av den hydrogeologiska utredning som bifogats ansökan. Bolaget har i tillståndsansökan åtagit sig att sprickinventera identifierade sättningskänsliga bostäder. Aktuella bostäder att inventera framgår av Bilaga F till ansökan. Vilka fastigheter som ska ingå i ett eventuellt kontrollprogram för sättningar bestäms efter den inledande inventeringen. Avstämning kommer att ske med tillsynsmyndigheten.

Väg

Vägen utanför tåkten kontrolleras dagligen okulärt och sopas vid behov av Bolaget trots att det inte är NCC som är väghållare. Åtgärder har vidtagits inom Bolagets verksamhetsområde under vintern/våren 2022. En längre färäst (s.k. rossler) har installerats i marknivå inne på tåktområdet, utöver de som redan finns vid vågarna, som alla tyngre utgående fordon från verksamheterna ska passera. Vibrationerna som uppstår när fordonen kör över gallret leder till att spåren i däcken öppnas upp och den smuts som har fastnat ramlar av.

Stoppskylt vid utfarten från tåkten har inte kommit på plats ännu. Detta på grund av en kommunikationsmiss mellan kommunen och Bolaget. Planen är att den ska sättas upp inom kort av kommunen som sköter driften av Eksundsvägen

Staket och skyltar m.m.

Staket finns uppsatt på de avsnitt av brytområdet där det inte finns möjlighet att anlägga insyns- och bullervallar pga. närhet till verksamhetsområdesgräns eller av hänsyn till arbetsmiljörisker. Det finns även varningsskyltar, med text ”obehöriga äga ej tillträde” samt skyltar om olycksfallsrisk, uppsatta runt verksamhets- och brytområdesgränserna. Skyltarna upplyser om att det är förbjudet att beträda området för obehöriga personer med både text och bild samt att det kan finnas vissa risker med att beträda området. Varningsskyltarna måste respekteras av alla och det är därför även upp till föräldrar att upplysa barn och ungdomar om vad skyltarna betyder och vilka risker som kan finnas med att beträda ett tåktområde.

2 kap. miljöbalken

Bolaget har i ansökan redogjort för att verksamheten kommer att leva upp till kraven i 2 kap. miljöbalken samt att verksamheten har anpassats i skälig utsträckning för att ta vederbörlig hänsyn till människors hälsa och miljön, se närmare avsnitt U i ansökan. Bolaget vidhåller vad som tidigare angetts i denna del.

Risikanalys

Metron Miljökonsult AB ("Metron") har på uppdrag av Bolaget reviderat och kompletterat den riskanalys för vibrationer och luftstöt vågor som har bifogats ansökan i enlighet med förnyad information om grundläggning och undergrund från fastighetsägare till fastigheten B.

Metrons bedömning är att den tillkommande informationen inte påverkar materialfaktorn och därmed inte riktvärdet enligt Svensk Standard 460 48 66.

DOMSKÄL

Slutlig miljöbedömning – tillåtlighet

Mark- och miljödomstolen bedömer att miljökonsekvensbeskrivningen uppfyller kraven i 6 kap. miljöbalken. Därmed kan den specifika miljöbedömningen slutföras.

Miljöfarlig verksamhet

Täktverksamhet har pågått i området sedan lång tid. Inga myndigheter har haft invändningar mot fortsatt verksamhet. Länsstyrelsen har yrkat att tillståndet ska begränsas till 20 år. Flera närboende har framför att de störts av framför allt buller, vibrationer, lukt och damning.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det inte är möjligt att för denna typ av verksamhet finna en från miljöskyddssynpunkt bättre plats utan orimliga merkostnader. Lokaliseringen uppfyller därmed kraven i 2 kap. 6 § miljöbalken.

Bolaget får anses ha styrkt att det finns ett behov av det aktuella bergmaterialet i närområdet.

Bolaget ansöker även om tillstånd att få ta emot och använda icke-farligt avfall dels för vidareförsäljning till kund efter bearbetning, dels för egna anläggningsändamål. Länsstyrelsen har avstyrkt tillstånd till mottagning av avfallstyp 19 13 02 (*fast avfall från efterbehandling av jord som inte utgör farligt avfall*). Mark- och miljödomstolen bedömer att de avfallstyper som omfattas av ansökan inte utgör en större miljörisk än att de kan godtas.

Att använda avfallsmassor för anläggningsändamål kan utgöra ett godkänt återvinningsförfarande. I så fall krävs att avfallsmassorna dels används för att ersätta annat material som annars hade behövts för ändamålet, dels att avfallet i sig är lämpligt, se Mark- och miljööverdomstolens dom den 2 juli 2019 i mål M 7582-18.

Mark- och miljödomstolen bedömer att utredningen i målet ger stöd för att bolaget har för avsikt att uppföra vallar till skydd mot insyn och buller, och att fylla ut terrängen för att skapa upplagsyta, även om det inte kan ske med avfallsmassor. De massor som ansökan omfattar ska således användas för att ersätta annat material som annars hade behövts för anläggningsändamål.

Vidare krävs att massorna är lämpliga för ändamålet, det innebär i detta fall att de massor som används måste vara inerta i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Bolaget har i målet bekräftat att detta krav kommer att vara uppfyllt.

Mark- och miljödomstolen bedömer, såväl beträffande bergtäkten och asfaltverket som mottagandet av entreprenadberg och avfallsmassor, att det är möjligt att vidta sådana skyddsåtgärder och andra försiktighetsmått som kan krävas enligt miljöbalken, att det inte finns risk för att olägenhet av väsentlig betydelse uppkommer. Hinder mot tillstånd föreligger inte enligt 2 kap. miljöbalken, de särskilda hushållningsbestämmelserna i 3 och 4 kap. miljöbalken, vad som föreskrivs om behandling av avfall i 9 kap. 7 a § miljöbalken, eller balkens bestämmelser i övrigt.

Domstolen finner inte skäl att föreskriva en kortare tid för tillståndets giltighet än 30 år. Tillstånd ska därför lämnas i enlighet med bolagets yrkande, dock med vissa redaktionella justeringar.

Enligt 22 kap. 25 a § miljöbalken ska en dom som omfattar tillstånd att behandla avfall alltid innehålla uppgift om avfallstyper och mängder av avfall som får behandlas. Bolaget har angivit dessa uppgifter i sitt villkorsyrkande 12. Domstolen finner att uppgifterna ska utgöra en del av tillståndet och inte föreskrivas som villkor.

Det saknas lagligt stöd att överlåta åt tillsynsmyndigheten att medge mottagande av andra typer av avfall än de som anges i tillståndet. Möjligheten att ändra en

bestämmelse i ett tillstånd regleras i 24 kap. 13 § miljöbalken, och beträffande ändring av verksamheten i 1 kap. 4 § miljöprövningsförordningen (2013:251).

Vattenverksamhet

Sökanden har genom avtal erforderlig rådighet enligt 2 kap. 2 § lagen (1998:812) med särskilda bestämmelser om vattenverksamhet.

Mark- och miljödomstolen finner att den hydrogeologiska utredningen ger stöd för bedömningen att den ansökta bortledningen av grundvatten inte kommer att orsaka skada eller olägenhet av väsentlig betydelse. Hinder mot tillstånd föreligger därmed inte enligt de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken eller mot balkens bestämmelser i övrigt. Tillstånd att bortleda yt- och grundvatten ska därför lämnas i enlighet med bolagets yrkande.

Avsänkning av grundvattennivån är i sig inte en vattenverksamhet, utan en effekt av en sådan verksamhet. Detta bör därför inte regleras i tillståndsmeningen utan genom villkor.

Villkor

Miljöfarlig verksamhet

Täktområdet och verksamhetsområdet ska avgränsas till det område som bolaget angivit på sidan 6 i den tekniska beskrivningen. Brytdjupet ska begränsas till -55 (RH2000) i enlighet med bolagets ansökan.

Villkor om utmärkning av brytnings- och verksamhetsområde bör föreskrivas i huvudsak såsom bolaget yrkat.

Bolaget har yrkat att tidsintervallet för natt ska vara kl. 22.00-06.00 och hänvisat till Naturvårdsverkets riktlinjer. Länsstyrelsen har godtagit en bullerimmission om 50 dB (A) mellan kl. 06.00-07.00, men har yrkat att verksamheten, med undantag för uttransport av bergmaterial, endast ska få bedrivas under tiden 07.00-18.00.

I Naturvårdsverkets "Vägledning om industri- och annat verksamhetsbuller" (rapport 6538), som gavs ut i april 2015, anges riktvärden för buller dagtid under tidsintervallet kl. 06.00-18.00. Riktvärdet för buller dagtid är enligt vägledningen 50 dB (A) ekvivalent ljudnivå vid bl.a. bostäder. Av vägledningen framgår att riktvärdena för buller är avsedda att användas som utgångspunkt och vägledning för den bedömning som ska göras i varje enskilt fall. Vidare anges att nivåerna i normalfallet bör vara vägledande för bedömningen av om buller utgör en olägenhet men det anmärks också att det kan finnas skäl att tillämpa andra nivåer, såväl högre som lägre, liksom andra tider.

Det finns anledning att framhålla att tillståndsprövning enligt miljöbalken utgör en individualprövning som grundas på omständigheterna i det enskilda fallet med utgångspunkt i de allmänna hänsynsreglerna i 2 kap. miljöbalken. I vissa fall har dessa hänsynsregler preciserats i förordning eller föreskrift och blir då styrande vid prövningen. Som framgår ovan utgör Naturvårdsverkets vägledning inte ett sådant styrande dokument utan är endast ett uttryck för verkets bedömning av vilken bullerbegränsning som normalt inte kan anses orimlig vid tillämpning av 2 kap. 7 § miljöbalken och då inom ett mycket brett spektrum av branscher.

Enligt gällande tillstånd för verksamheten får bullret mellan kl. 06.00-07.00 inte överstiga 40 dB (A). Bolaget har yrkat att begränsningsvärdet för denna tidsperiod nu ska bestämmas till 50 dB (A) och att då få bedriva starkt bullrande verksamhet.

Inom 500 meter från takten finns cirka 40 bostadshus och inom 1 000 meter finns mer samlad bebyggelse. Närboende har i målet framfört att de störs av buller från takten. Mark- och miljödomstolen bedömer att en ändring av bullerbegränsningen på sätt som bolaget yrkat skulle innebära en betydande ökning av bullerstörningarna i omgivningen under tidig morgon. Domstolen bedömer att en fortsatt begränsning av bullrande verksamhet mellan kl. 06.00-07.00 till 40 dB (A) inte skulle medföra orimliga merkostnader. Därför bör den period som betecknas "nattetid" även för den fortsatta täktverksamheten anges till kl. 22.00-07.00.

Bullerutredningen visar att risken är mycket liten att bullret vid omgivande bostäder kommer att ha karaktären av impuls ljud. Begränsningsvärdena bör därför inte sänkas med hänsyn till impuls ljud. I stället bör föreskrivas att sådana ljud inte får uppkomma vid bostäder.

Mark- och miljödomstolen finner att villkor om arbetstider bör föreskrivas i enlighet med vad bolaget uppgivit i ansökan. Någon särskild reglering av vissa arbetsmoment behövs inte. Det saknas laglig möjlighet att överlåta åt tillsynsmyndigheten att medge undantag från de fastställda arbetstiderna. I stället bör villkoret innehålla ett uttryckligt undantag för sådan asfaltproduktion, utlastning och transporter som behövs för att tillgodose ett starkt allmänt intresse.

Villkor med krav på information om planerad sprängning bör föreskrivas i enlighet med bolagets villkorsförslag och åtagande.

Mark- och miljödomstolen bedömer att villkor med begränsningsvärden avseende markvibrationer och luftstöt våg bör föreskrivas i huvudsak till de nivåer som bolaget yrkat. Dock bör begränsningsvärdena för luftstöt vågen – såsom länsstyrelsen yrkat - bestämmas till 100 och 150 Pa, vilket kommit att gälla för flera täkter under senare tid.

Bolaget har yrkat att de lägre begränsningsvärdena ska få överskridas vid 20 % av mättillfällena. Länsstyrelsen har yrkat att ett överskridande endast får ske vid en av de senaste tio sprängningarna. Denna formulering har kommit att tillämpas vid flera täkter under senare tid. Domstolen bedömer att det bör vara möjligt att planera ett sprängstillfälle så att den lägre nivån inte överträds. Bolaget har vid huvudförhandlingen åtagit sig att utföra mätningar vid varje sprängstillfälle. Villkoren om markvibrationer och luftstörvåg bör därför formuleras i enlighet med länsstyrelsens yrkande.

Stoftutsläpp och diffus damning bör begränsas i huvudsak i enlighet med bolagets yrkande. Villkoret innehåller dock ett utrymme för avvägning. Det bör därför

kompletteras med en delegation till tillsynsmyndigheten att föreskriva ytterligare villkor.

Mark- och miljööverdomstolen har i dom den 12 juni 2020 i mål M 36-19 angivit att kvalitetskraven på införda massor bör avgöras av tillståndsmyndigheten. För alla massor som tas emot måste en bedömning göras i vad mån de är att anse som icke-farligt avfall enligt 2 kap. 3 § avfallsförordningen (2020:614). Här bör de begränsningsvärden som anges i domen, och som länsstyrelsen yrkat på, fastställas som villkor.

Mark- och miljööverdomstolens dom ger dock ingen tydlig ledning om vilka begränsningsvärden som ska vara uppfyllda för att massorna ska kunna betraktas som inerta. Bolaget har i bemötandeskrift uppgivit att de massor som bolaget avser att ta emot uppfyller kraven på inert avfall i den mening som avses i 3 a § förordningen (2001:512) om deponering av avfall. Detta kvalitetskrav bör därför föreskrivas som villkor. Det bör i kontrollprogrammet anges de kriterier som bolaget har att tillämpa för att säkerställa att massorna är beständiga mot fysikaliska och kemiska processer, inte är nedbrytbara eller reagerar med andra material på ett skadligt sätt, eller har obetydlig lakbarhet, föroreningsinnehåll och ekotoxicitet m.m. Detta kan endast till mindre del uttryckas genom begränsningsvärden. Att enbart hänvisa till av Naturvårdsverket framtagna generella riktvärden för känslig markanvändning är inte tillräckligt för att avgöra om massorna kan betraktas som inerta.

Bygg och miljönämnden har yrkat på villkor som tydliggör bolagets ansvar för att kontrollera att den som tar emot avfall som lämnar verksamheten har de tillstånd m.m. som krävs. Detta följer direkt av 5 kap. 18 § avfallsförordningen. Något särskilt villkor behövs därför inte.

Bolaget har yrkat på villkor som anger krav på att inkommande avfall ska vägas och kontrolleras samt journalföras. Detta följer direkt av 7 kap 7 § avfallsförordningen. Något särskilt villkor behövs därför inte.

Hantering av kemiska produkter och farligt avfall bör regleras med villkor enligt praxis.

Bolaget har yrkat på begränsningsvärden för utsläpp av totalkväve och suspenderade ämnen till vatten om 10 respektive 50 mg/l. Byggnads- och miljöskyddsnämnden anser att kommunens riktlinje för hållbar dagvattenhantering ska gälla. Det innebär 2,5 respektive 60 mg/l. Av miljökonsekvensbeskrivningen framgår att halten totalkväve uppmätts till 4 mg/l och av suspenderade ämnen till 7,3 mg/l. Halten kväve är högre i våtmarken nedströms dammen (8,1 mg/l). Mark- och miljödomstolen bedömer att begränsningsvärdena bör bestämmas till 8 respektive 15 mg/l. Avstängningsventil för den södra dammen bör föreskrivas som villkor i enlighet med bolagets åtagande.

Villkor om efterbehandling och sanering bör formuleras enligt praxis. Den närmare utformning av efterbehandlingen bör regleras i den plan som ska tas fram. Det bör lämpligen överlåtas åt tillsynsmyndigheten att närmare besluta om åtgärder avseende efterbehandling och sanering. Villkoret innebär ingen begränsning av möjligheten för en tillsynsmyndighet att besluta att en täkt är avslutad som följer av 20 c § förordningen (1998:899) om miljöfarlig verksamhet och hälsoskydd.

Det ska finnas ett aktuellt kontrollprogram från den dag då tillståndet tas i anspråk. Tillsynsmyndigheten bör genom delegation ges rätt att besluta om ytterligare villkor för kontrollen, utöver vad som följer av 26 kap. miljöbalken.

Åtgärder till skydd för hotad fågelart bör föreskrivas på samma sätt som skett i liknande fall i andra täkter.

Enligt 23 § förordningen (2013:319) om utvinningsavfall ska den som driver en verksamhet som ger upphov till utvinningsavfall eller driver en utvinningsavfallsanläggning ha en avfallshanteringsplan. Enligt 27 § ska planen skickas till tillsynsmyndigheten. Av 28 § följer att det är möjligt att en sådan plan inte prövas inom ramen för en tillståndsprövning.

Bolaget har, efter önskemål från remissmyndigheter, upprättat en avfallshanteringsplan och givit in den i målet. Remissmyndigheterna har därefter inte ställt ytterligare krav i denna fråga. Mark- och miljödomstolen tar därför inte upp avfallshanteringsplanen till prövning i målet.

Vattenverksamhet

Norr om det planerade brytningsområdet finns två markavvattningsföretag. Dessa har inte hörts av under målets handläggning. Mark- och miljödomstolen bedömer att företagen inte påverkas om utflödet begränsas till de nivåer bolaget yrkat.

Villkor om lägsta grundvattennivå och maximalt utflöde bör bestämmas med de begränsningsvärden bolaget yrkat.

Villkor om mätning av bortledd vattenvolym och grundvattennivåer i omgivningen bör föreskrivas, vilket torde vara praxis i denna typ av tillstånd.

Villkor om kontrollprogram bör föreskrivas med samma lydelse som för tillståndet till miljöfarlig verksamhet.

Skadeersättning

J A och S A har yrkat ersättning motsvarande kostnaderna för att borra ny brunn om behov skulle uppstå.

P E och E E har yrkat skadestånd enligt 32 kap. miljöbalken för bland annat minskat marknadsvärde på fastigheten.

F J, M N och J F, J-O S och A S, F R, A E, M S och J S, M H och S H samt F S, har yrkat att Bolaget ska åläggas att betala kostnader för att ansluta deras fastigheter till kommunalt vatten- och avloppsnät.

Inget av ovanstående skadeståndskrav kan prövas inom ramen för detta mål, utan talan får väckas antingen som oförutsedd skada av vattenverksamhet eller som miljöskada enligt 32 kap. miljöbalken.

Ekonomisk säkerhet

Bolaget har bedömt att säkerheten bör bestämmas till 2 400 000 kronor.

Länsstyrelsen har godtagit detta belopp.

Enligt MPD:s beslut den 24 augusti 2007 har säkerheten bestämts till 1 600 000 kronor för befintligt tillstånd. Mark- och miljödomstolen bedömer, med hänsyn till att nu medgivet tillstånd endast innebär en marginell utvidgning av brytområdet, att säkerheten bör bestämmas med utgångspunkt i MPD:s beslut. Uppräkning bör dock ske med förväntad inflation under tillståndstiden (Riksbankens inflationsmål 2 %). Därmed bör säkerheten bestämmas till 2 900 000 kronor. På samma sätt som avseende tidigare beslutad säkerhet bör denna vara giltig till minst två år efter tillståndstidens utgång.

Igångsättnings tid

Mark- och miljödomstolen bedömer att verksamheten ska anses ha satts igång när brytning utöver tidigare tillståndsgiven mängd påbörjats. Tiden bör bestämmas till fem år efter lagakraftvunnen dom i enlighet med bolagets yrkande.

Arbetstid m.m.

Arbetstiden för vattenverksamheten, liksom tiden för anmälan av oförutsedd skada, bör bestämmas till tio respektive tjugo år i enlighet med bolagets yrkande.

Prövningsavgift

Det finns inte skäl att ändra den tidigare beslutade avgiften för målets prövning.

Verkställighet

Bolaget har uppgivit att den sedan tidigare tillståndsgivna mängden berg som får brytas kommer att ta slut under hösten 2022. Ingen har motsatt sig verkställighet.

Mark- och miljödomstolen bedömer att det finns skäl att förordna om omedelbar verkställighet.

Någon särskild säkerhet vad gäller vattenverksamheten enligt 22 kap. 28 § miljöbalken behöver inte ställas.

Rättegångskostnader

Bolaget har medgett länsstyrelsens yrkande avseende rättegångskostnader. Ersättning för rättegångskostnader ska därför utgå på sätt som framgår av domslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga (MMD- 01)

Överklagande senast den 10 november 2022.

Karin Fridell

Bertil Varenius

I domstolens avgörande har deltagit rådmannen Karin Fridell, ordförande, och tekniska rådet Bertil Varenius samt de särskilda ledamöterna Jan Hällgren och Margareta Öhrn.

Hur man överklagar

Dom i mark- och miljödomstol som första instans

MMD-01

Vill du att domen ska ändras i någon del kan du överklaga. Här får du veta hur det går till.

Överklaga skriftligt inom 3 veckor

Ditt överklagande ska ha kommit in till domstolen inom 3 veckor från domens datum. Sista datum för överklagande finns på sista sidan i domen.

Överklaga efter att motparten överklagat

Om ena parten har överklagat i rätt tid, har den andra parten också rätt att överklaga även om tiden har gått ut. Det kallas att anslutningsöverklaga.

En part kan anslutningsöverklaga inom en extra vecka från det att överklagandetiden har gått ut. Ett anslutningsöverklagande måste alltså komma in inom 4 veckor från domens datum.

Ett anslutningsöverklagande upphör att gälla om det första överklagandet dras tillbaka eller av något annat skäl inte går vidare.

Så här gör du

1. Skriv mark- och miljödomstolens namn och målnummer.
2. Förklara varför du tycker att domen ska ändras. Tala om vilken ändring du vill ha och varför du tycker att Mark- och miljööverdomstolen ska ta upp ditt överklagande (läs mer om prövningstillstånd längre ner).
3. Tala om vilka bevis du vill hänvisa till. Förklara vad du vill visa med varje bevis. Skicka med skriftliga bevis som inte redan finns i målet.
4. Lämna namn samt aktuella och fullständiga uppgifter om var domstolen kan nå dig: postadresser, e-postadresser och telefonnummer.

Om du har ett ombud, lämna också ombudets kontaktuppgifter.
5. Skriv under överklagandet själv eller låt ditt ombud göra det.
6. Skicka eller lämna in överklagandet till mark- och miljödomstolen. Du hittar adressen i domen.

Vad händer sedan?

Mark- och miljödomstolen kontrollerar att överklagandet kommit in i rätt tid. Har det kommit in för sent avvisar domstolen överklagandet. Det innebär att domen gäller.

Om överklagandet kommit in i tid, skickar mark- och miljödomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Mark- och miljööverdomstolen.

Har du tidigare fått brev genom förenklad delgivning, kan även Mark- och miljööverdomstolen skicka brev på detta sätt.

Prövningstillstånd i Mark- och miljööverdomstolen

När överklagandet kommer in till Mark- och miljööverdomstolen tar domstolen först ställning till om målet ska tas upp till prövning.

Mark- och miljööverdomstolen ger prövningstillstånd i fyra olika fall.

- Domstolen bedömer att det finns anledning att tvivla på att mark- och miljödomstolen dömt rätt.
- Domstolen anser att det inte går att bedöma om mark- och miljödomstolen har dömt rätt utan att ta upp målet.
- Domstolen behöver ta upp målet för att ge andra domstolar vägledning i rättstillämpningen.
- Domstolen bedömer att det finns synnerliga skäl att ta upp målet av någon annan anledning.

Om du *inte* får prövningstillstånd gäller den överklagade domen. Därför är det viktigt att i överklagandet ta med allt du vill föra fram.

Vill du veta mer?

Ta kontakt med mark- och miljödomstolen om du har frågor. Adress och telefonnummer finns på första sidan i domen.

Mer information finns på www.domstol.se.

Hur man överklagar Mark- och miljööverdomstolens avgörande

Den som vill överklaga Mark- och miljööverdomstolens avgörande ska göra det genom att skriva till Högsta domstolen. Överklagandet ska dock skickas eller lämnas till Mark- och miljööverdomstolen.

Senaste tid för att överklaga

Överklagandet ska ha kommit in till Mark- och miljööverdomstolen senast den dag som anges i slutet av Mark- och miljööverdomstolens avgörande.

Beslut om häktning, restriktioner enligt 24 kap. 5 a § rättegångsbalken eller reseförbud får överklagas utan tidsbegränsning.

Om överklagandet har kommit in i rätt tid, skickar Mark- och miljööverdomstolen överklagandet och alla handlingar i målet vidare till Högsta domstolen.

Prövningstillstånd i Högsta domstolen

Det krävs prövningstillstånd för att Högsta domstolen ska pröva ett överklagande. Högsta domstolen får meddela prövningsstillstånd endast om

1. det är av vikt för ledning av rätts-tillämpningen att överklagandet prövas av Högsta domstolen eller om
2. det finns synnerliga skäl till sådan prövning, så som att det finns grund för resning, att domvilla förekommit eller att målets utgång i Mark- och

miljööverdomstolen uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Överklagandets innehåll

Överklagandet ska innehålla uppgifter om

1. klagandens namn, adress och telefonnummer,
2. det avgörande som överklagas (domstolens namn och avdelning samt dag för avgörandet och målnummer),
3. den ändring i avgörandet som klaganden begär,
4. de skäl som klaganden vill ange för att avgörandet ska ändras,
5. de skäl som klaganden vill ange för att prövningstillstånd ska meddelas, samt
6. de bevis som klaganden åberopar och vad som ska bevisas med varje bevis.

Förenklad delgivning

Om målet överklagas kan Högsta domstolen använda förenklad delgivning vid utskick av handlingar i målet, under förutsättning att mottagaren där eller i någon tidigare instans har fått information om sådan delgivning.

Mer information

För information om rättegången i Högsta domstolen, se www.hogstodomstolen.se